

Prognozy zapotrzebowania na absolwentów szkół pedagogicznych przygotowujących do pracy na szczeblu przedszkolnym

---

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Człowiek – najlepsza inwestycja

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Prognozy zapotrzebowania na absolwentów szkół pedagogicznych przygotowujących do pracy na szczeblu przedszkolnym

---

*raport opracowany w ramach projektu: „Przez praktykę
do zawodu – Program Praktyk Pedagogicznych
w Wyższej Szkole Humanitas”*

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Człowiek – najlepsza inwestycja

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Raport opracowany przez Instytut Nauk Społeczno-Ekonomicznych Sp. z o.o.

ul. Polskiej Organizacji Wojskowej 17, lok. nr 4a, 90-248 Łódź

tel. (42) 633 17 19

fax. (42) 209 36 85

Raport opracował zespół w składzie:

dr Michał Mackiewicz

Krzysztof Kwaśniewski

Edyta Łaskiewicz

Spis treści

Wstęp.....	6
Województwo śląskie	7
1. Podregion bielski.....	8
1.1. Powiat bielski.....	9
1.2. Powiat cieszyński.....	10
1.3. Powiat żywiecki.....	11
1.4. Powiat m. Bielsko-Biała	12
2. Podregion bytomski.....	14
2.1. Powiat lubliniecki	15
2.2. Powiat tarnogórski	16
2.3. Powiat m. Bytom.....	17
2.4. Powiat m. Piekary Śląskie	18
3. Podregion częstochowski.....	20
3.1. Powiat częstochowski.....	21
3.2. Powiat kłobucki.....	22
3.3. Powiat myszkowski.....	23
3.4. Powiat m. Częstochowa.....	24
4. Podregion gliwicki	26
4.1. Powiat gliwicki.....	27
4.2. Powiat m. Gliwice.....	28
4.3. Powiat m. Zabrze.....	29
5. Podregion katowicki	31
5.1. Powiat m. Chorzów	32
5.2. Powiat m. Katowice.....	33
5.3. Powiat m. Mysłowice.....	34
5.4. Powiat m. Ruda Śląska.....	35
5.5. Powiat m. Siemianowice Śląskie	36
5.6. Powiat m. Świętochłowice.....	37
6. Podregion rybnicki.....	39
6.1. Powiat raciborski.....	40
6.2. Powiat rybnicki.....	41
6.3. Powiat wodzisławski.....	42
6.4. Powiat m. Jastrzębie-Zdrój.....	43
6.5. Powiat m. Rybnik.....	44
6.6. Powiat m. Żory	45
7. Podregion sosnowiecki	47
7.1. Powiat będziński.....	48
7.2. Powiat zawierciański	49
7.3. Powiat m. Dąbrowa Górnicza.....	50
7.4. Powiat m. Jaworzno	51
7.5. Powiat m. Sosnowiec.....	52
8. Podregion tyski.....	54
8.1. Powiat mikołowski	55
8.2. Powiat pszczyński	56
8.3. Powiat bieruńsko-lędziński	57
8.4. Powiat m. Tychy	58
Podsumowanie.....	60
Metodologia	61
Literatura.....	62

Wstęp

Niniejszy raport opracowany został w ramach projektu *Przez praktykę do zawodu – Program Praktyk Pedagogicznych w Wyższej Szkole Humanitas*. Przedmiotem niniejszej publikacji jest prezentacja i analiza prognoz zapotrzebowania na absolwentów szkół pedagogicznych, przygotowujących do pracy na szczeblu przedszkolnym, w województwie śląskim. Wykonanie prognoz liczby etatów nauczycieli oraz predykcja liczby dzieci w przedszkolach, punktach przedszkolnych oraz zespołach wychowania przedszkolnego, pozwoliły określić wielkość zapotrzebowania na absolwentów szkół pedagogicznych, przygotowujących do pracy na szczeblu przedszkolnym. Badanie, wykonane w perspektywie długookresowej – do roku 2025 – może być z powodzeniem wykorzystane w procesie konstruowania długofalowych strategii rozwoju rynku edukacyjnego.

Punktem wyjścia przeprowadzonego badania było oszacowanie skali zapotrzebowania na nauczycieli przedszkolnych w województwie śląskim oraz w poszczególnych jego powiatach i podregionach. Wartości te zostały wyrażone za pomocą liczby etatów przysługujących nauczycielom na szczeblu przedszkolnym. Analiza zapotrzebowania na nauczycieli uwzględnia m.in. płeć osób zatrudnionych w tym zawodzie. Stopień feminizacji lub maskulinizacji w grupie pracujących nauczycieli stanowić może cenną informację dla osób zainteresowanych podjęciem pracy w tym zawodzie, organów administracji publicznej – odpowiedzialnych za zatrudnienie w tego typu placówkach – oraz dla ośrodków kształcących osoby w zawodzie nauczyciela na szczeblu przedszkolnym.

Zawarta w niniejszym opracowaniu prognoza liczby dzieci uczęszczających do przedszkoli stanowi jeden z ważniejszych czynników determinujących zmiany zapotrzebowania na nauczycieli, a co za tym idzie na absolwentów przygotowujących do pracy na tym szczeblu. Ponadto, w ramach przeprowadzonej analizy, zbudowany został wskaźnik określający – w całym okresie badania – liczbę przedszkolaków przypadających średnio na jeden etat nauczycielski, w tego typu placówkach. Jego wartość dostarcza informacji, zarówno o warunkach pracy zatrudnionych w badanej grupie profesji, jak i jakości oferowanych usług edukacyjnych.

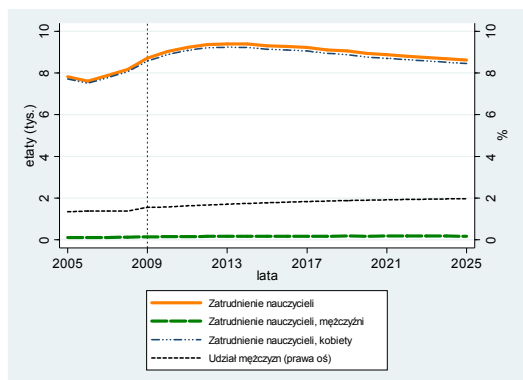
Raport zawiera prognozy sporządzone dla poszczególnych, 36. powiatów wchodzących w skład województwa śląskiego. Predykcje przeprowadzono zarówno na szczeblu powiatowym, jak i w ramach ośmiu podregionów województwa śląskiego. Struktura opracowania, nawiązująca do podziału terytorialnego województwa, sprzyja wskazaniu stopnia zróżnicowania przestrzennego sytuacji na rynku edukacyjnym oraz w części rynku pracy z nim związanym.

Prognozy zapotrzebowania na nauczycieli przedszkolnych – na terenie województwa – pozwalają uwydatnić kierunek i tempo zmian tendencji po stronie popytowej rynku edukacyjnego. Niedopasowanie skali kształcenia – absolwentów szkół pedagogicznych – do zmiennych potrzeb rynku edukacyjnego, może powodować zarówno zmniejszenie szans na znalezienie przez nich pracy w wyuczonym zawodzie, jak również może niekorzystnie wpływać na jakość kształcenia w sytuacji deficytu wykwalifikowanej kadry.

Zestaw prognoz sporządzonych w ramach niniejszego projektu pozwala nakreślić kierunki rozwoju rynku edukacyjnego w województwie śląskim. Prezentowane predykcje mogą stanowić punkt wyjścia długofalowych programów rozwojowych, których celem jest trwała poprawa jakości usług edukacyjnych.

Województwo śląskie

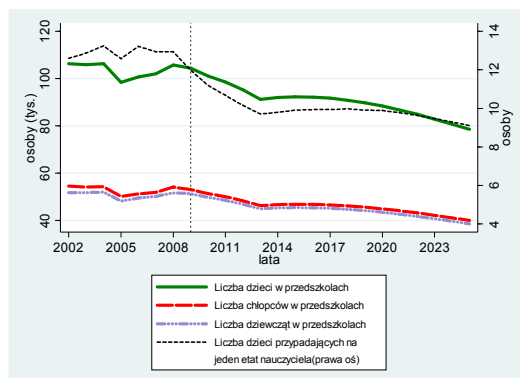
Na rysunku 1. zaprezentowano dane historyczne i prognozy liczby etatów nauczycieli przedszkolnych, w podziale na płeć, w województwie śląskim. W okresie historycznym można było obserwować wzrost liczby etatów w omawianej profesji – z 7 821 w roku 2005 do 8 712 w roku 2009. Szacuje się, iż do roku 2013 rosnący trend zostanie utrzymany, jednakże dynamika wzrostu będzie z okresu na okres coraz niższa. Tym samym w roku 2013 poziom zatrudnienia nauczycieli przedszkolnych osiągnie maksymalny poziom wynoszący 9 403 etaty. Lata 2014–2025 będą charakteryzować się niewielkimi spadkami liczby etatów nauczycieli przedszkolnych, aż do 8 624 w ostatnim roku prognozy. W całym horyzoncie czasowym predykcji widoczny będzie wysoki udział etatów kobiet w łącznej ich liczbie – 98%. Oznacza to, że poziom zatrudnienia kobiet nadal będzie znacznie wyższy niż liczba etatów przysługująca mężczyznom. W latach

Rysunek 1. Liczba etatów nauczycieli przedszkolnych według płci w województwie śląskim

2009–2013 liczba etatów nauczycieli przedszkolnych, przysługujących kobietom, wzrośnie z poziomu 8 577 do poziomu 9 242, a następnie obniży się do poziomu 8 455 w 2025 roku. Zgodnie z predykcją – w całym horyzoncie czasowym – rosnąć będzie poziom zatrudnienia mężczyzn w omawianym zawodzie – ze 135 etatów w roku 2009 do 170 etatów w 2025 roku. Wpłynie to również na wzrost udziału mężczyzn z poziomu 1,56% w roku 2009 do poziomu 2% w roku 2025.

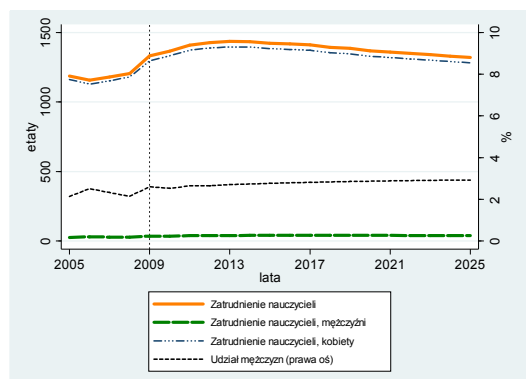
Rysunek 2. przedstawia łączną liczbę dzieci uczęszczającą do przedszkoli, punktów przedszkolnych i zespołów wychowania przedszkolnego oraz ich liczbę przypadającą na jeden etat nauczycielski w województwie śląskim. W całym okresie historycznym jedynie lata 2005–2008 charakteryzowały się tendencją rosnącą ogólnej liczby przedszkolaków. Ich liczba osiągnęła w roku 2009 pułap 104 405 dzieci. Najwyższa dynamika spadków liczby dzieci uczęszczających do przedszkoli będzie miała miejsce w początkowym okresie predykcji – do 2013 roku. Malejąca tendencja w liczbie przedszkolaków utrzymywana będzie w prawie całym okresie prognozy. Wyjątek stanowią lata 2014–2015, kiedy to ich liczba wykazywać będzie nieznaczny wzrost. W 2025 roku liczba dzieci w przedszkolach wyniesie 78 560 osób, w tym 38 575 dziewcząt i 39 985 chłopców. Z powodu zmniejszenia się liczby przedszkolaków oraz wzrostu liczby etatów nauczycieli przedszkolnych, liczba dzieci przypadająca na jeden etat wychowawcy ulegnie redukcji z poziomu 12,6 w roku 2002 do 9,1 w roku 2025. Biorąc pod uwagę cały analizowany okres, największymi spadkami powyższego wskaźnika będą charakteryzować się lata 2008–2013. Przeobrażenia te wynikać będą przede wszystkim z tempa zmian liczby etatów nauczycieli, które w rozważanym przedziale czasowym osiągnie maksimum.

Rysunek 2. Liczba dzieci w podziale na płeć w przedszkolach, punktach przedszkolnych i zespołach wychowania przedszkolnego w województwie śląskim

1. Podregion bielski

Rysunek 3. przedstawia liczbę etatów nauczycieli przedszkolnych według płci w podregionie bielskim. Prezentowane dane obejmują zarówno okres historyczny, jak i horyzont predykcji – do 2025 roku.

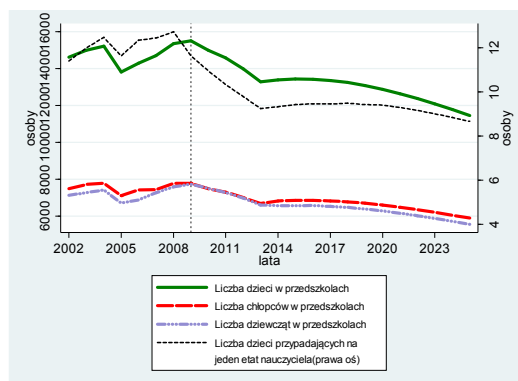
Rysunek 3. Liczba etatów nauczycieli przedszkolnych według płci w podregionie bielskim

W latach 2005–2009 obserwować można było rosnący trend, jeśli chodzi o liczbę etatów nauczycieli tego szczebla. Osiągnął on pułap 1 332 etatów w 2009 roku. Analizując lata prognozy można zauważyć, iż wzrostowa tendencja będzie się utrzymywać aż do 2013 roku, przy czym odznaczać się będzie coraz wolniejszymi przyrostami liczby etatów w zawodzie nauczyciela przedszkolnego. W perspektywie kolejnych lat liczba etatów – w omawianym zawodzie – ulegnie zmniejszeniu z 1 437 w 2013 roku do poziomu 1 321 w 2025 roku. W całym analizowanym okresie liczba etatów nauczycieli przedszkolnych przysługujących kobietom

charakteryzować się będzie analogicznym przebiegiem zmienności co liczba etatów nauczycieli – kształtując się na poziomie 1 297 etatów w 2009 roku, 1 398 etatów w 2013 roku oraz 1 283 etatów w 2025 roku. Zgodnie z prognozą, zapoczątkowana w 2008 roku wzrostowa tendencja liczby etatów nauczycieli przedszkolnych, zajmowanych przez mężczyzn, utrzyma się w całym horyzoncie czasowym predykcji – rosnąc z poziomu 35 etatów w 2009 roku do poziomu 39 etatów w 2025 roku.

Dane historyczne oraz prognozę liczby dzieci w przedszkolach w podregionie bielskim – w perspektywie do 2025 roku – zaprezentowano na rysunku 4. W okresie historycznym liczba dzieci uczęszczających do ww. placówek wzrosła z poziomu 14 618 osób w 2002 roku do 15 506 osób w 2009 roku,

podlegając w międzyczasie nieregularnym fluktuacjom. Szacuje się, iż w całym horyzoncie czasowym prognozy liczba przedszkolaków ulegnie redukcji o 24% – z pułapu 14 996 dzieci w 2010 roku do pułapu 11 454 dzieci w 2009 roku. Najwyższa dynamika spadków odnotowana zostanie w latach 2010–2013. Zgodnie z prognozą jedynie w 2010 roku do przedszkoli będzie uczęszczać więcej dziewcząt (7 506) niż chłopców (7 490). W latach 2011–2025 w populacji przedszkolaków przewiduje się wzrost dominacji chłopców. W rezultacie będzie miał miejsce wzrost udziału chłopców do 52 % w 2025 roku. W ostatnim roku prognozy do ww. placówek będzie uczęszczać 5 894 chłopców oraz 5 560 dziewcząt. Liczba dzieci przypadająca średnio na jeden etat nauczyciela, na szczeblu przedszkolnym, uległa redukcji z 11,41 w 2002 roku do poziomu 11,64 w 2009 roku. W całym horyzoncie czasowym prognozy wartość omawianego wskaźnika zmniejszy się o 2,97, tak że w roku 2025 ukształtuje się na poziomie 8,67. Najwyższa dynamika zmian wartości analizowanej miary będzie widoczna w latach 2010–2013, co wynikać będzie z relatywnie wysokiej redukcji liczebności populacji przedszkolaków w tym okresie, przy rosnącej liczbie nauczycieli.

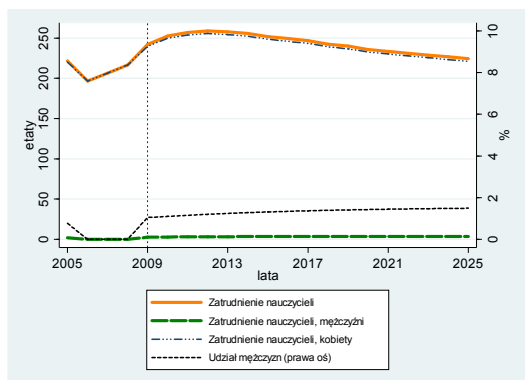

Rysunek 4. Liczba dzieci w podziale na płeć w przedszkolach, punktach przedszkolnych i zespołach wychowania przedszkolnego w podregionie bielskim

1.1. Powiat bielski

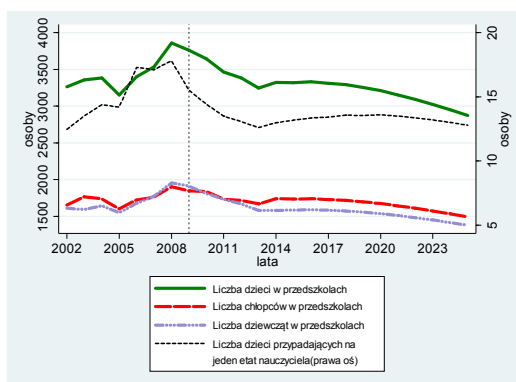
Na rysunku 5. zaprezentowano dane dotyczące liczby etatów nauczycieli na szczeblu przedszkolnym według płci. Od roku 2006 widoczny był wzrost liczby etatów nauczycieli przedszkolnych do poziomu 243 w 2009 roku. Zgodnie z prognozą do roku 2013 liczba etatów nauczycieli tego typu placówek – w powiecie bielskim – będzie charakteryzować się wzrostową tendencją, przy malejącej dynamice wzrostów. Zgodnie z predykcjami w roku 2012 osiągnięty zostanie najwyższy – dla całego badanego przedziału czasowego – pułap wynoszący 259 etatów.

Rysunek 5. Liczba etatów nauczycieli przedszkolnych według płci w powiecie bielskim

W kolejnych latach predykcji poziom zatrudnienia w omawianej profesji będzie ulegać niewielkim spadkom – o 1–3 etaty rocznie – osiągając poziom 225 etatów w ostatnim roku prognozy. W latach 2006–2008 – w powiecie bielskim – nie było żadnego mężczyzny zatrudnionego w charakterze nauczyciela przedszkolnego, natomiast w 2009 roku mężczyznom przysługiwały jedynie 3 etaty w omawianym zawodzie. Szacuje się, iż w całym okresie predykcji liczba etatów zajmowanych przez mężczyzn będzie utrzymywała się na poziomie około 3. Udział mężczyzn w tym zawodzie będzie miał charakter marginalny, utrzymując się w granicach 1%–1,5%, zaś liczba zatrudnionych kobiet będzie zbliżona do całkowitego poziomu zatrudnienia. Liczba etatów nauczycieli przedszkolnych przysługujących kobietom w 2009 roku wyniosła 240, natomiast zgodnie z prognozą w 2025 roku osiągnie poziom 221 etatów. Szacuje się przy tym, iż maksimum – 256 etatów – osiągnięte zostanie w roku 2012.

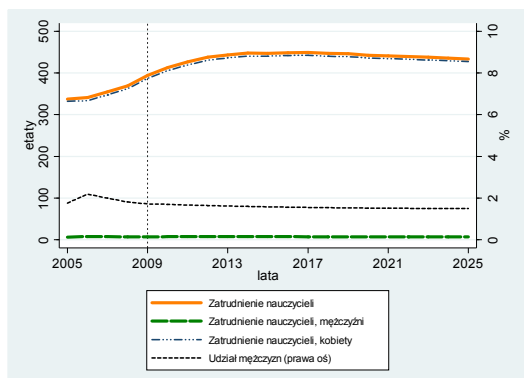
Dane historyczne oraz predykcje liczby dzieci uczęszczających do przedszkoli, punktów przedszkolnych oraz zespołów wychowania przedszkolnego w powiecie bielskim widoczne są na rysunku 6. Okres historyczny – do roku 2008 – charakteryzował się przeciętnym wzrostem liczby przedszkolaków, która osiągnęła wtedy poziom 3 858 osób. Zgodnie z prognozą, rozpoczęta w 2009 roku tendencja spadkowa, będzie utrzymywać się do 2013 roku, kiedy to liczba dzieci kształtuje się na poziomie 3 248. W latach 2014–2017 liczba dzieci w przedszkolach będzie oscylować nieznacznie wokół osiągniętego wcześniej poziomu. Szacuje się, iż malejący trend w liczbie przedszkolaków będzie ponownie widoczny od 2018 roku i utrzyma się do końca prognozowanego okresu. Wartości rocznych zmian cechować się będą rosnącą dynamiką, a liczba dzieci w przedszkolach osiągnie ostatecznie pułap 2 872 osób – w tym 1 837 chłopców i 1 035 dziewcząt. Maksymalny poziom liczby dzieci przypadających na jeden etat nauczyciela przedszkolnego – w analizowanym przedziale czasowym – osiągnięty został w roku 2008 i wyniósł 17,81. Rozpoczęty w 2009 roku spadek powyższego wskaźnika kontynuowany będzie do roku 2013 – 12,6. W perspektywie ostatniego roku predykcji osiągnie on wartość 12,79.

Rysunek 6. Liczba dzieci w podziale na płeć w przedszkolach, punktach przedszkolnych i zespołach wychowania przedszkolnego w powiecie bielskim

1.2. Powiat cieszyński

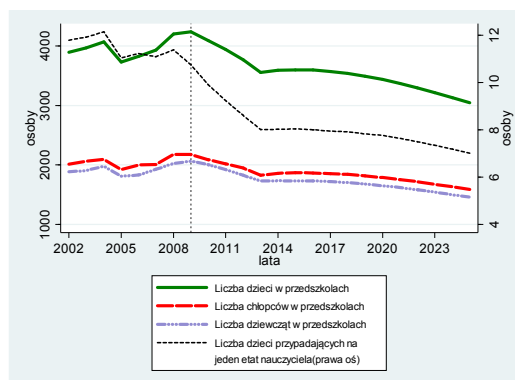
Dane historyczne oraz predykcje – w perspektywie do 2025 roku – liczby etatów nauczycieli przedszkolnych, według płci, w powiecie cieszyńskim, zaprezentowano na rysunku 7. Lata 2005–2009 charakteryzowały się rosnącym trendem poziomu zatrudnienia, na stanowisku nauczyciela przed-

Rysunek 7. Liczba etatów nauczycieli przedszkolnych według płci w powiecie cieszyńskim

szkolnego, jednakże dynamika kolejnych wzrostów była malejąca. Szacuje się, iż powyższa tendencja zostanie utrzymana do roku 2017. Łączna liczba etatów wzrosła z poziomu 338 w 2005 roku do pułapu 450 w 2019 roku. Ostatnie lata prognozy będą się charakteryzować nieznacznymi spadkami poziomu zatrudnienia w omawianym zawodzie. W perspektywie całego horyzontu predykcji liczba etatów nauczycieli przedszkolnych ulegnie zwiększeniu o 40, osiągając poziom 434 w 2025 roku. Liczba etatów nauczycieli przedszkolnych, zajmowanych przez mężczyzn, w powiecie cieszyńskim, będzie pozostawać stabilna w prawie całym okresie prognozy, utrzymując się na poziomie około 7 etatów. Wyjątek stanowi ostatni rok predykcji, kiedy to liczba etatów przysługujących mężczyznom ukształtuje się na poziomie 6. Tym samym, w omawianym przedziale czasowym, udział mężczyzn będzie utrzymywać się w granicach nieprzekraczających 2%. Stały poziom zatrudnienia mężczyzn w zawodzie nauczyciela na szczeblu przedszkolnym spowoduje, iż zmienność liczby etatów zajmowanych przez kobiety będzie analogiczna do ogólnej zmienności liczby etatów w tym zawodzie. W latach 2010–2025 liczba etatów przysługujących kobietom, w analizowanej profesji, wzrosła z poziomu 387 do 427.

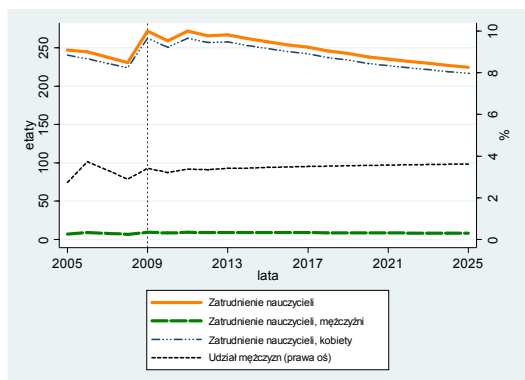
Rysunek 8. przedstawia liczbę dzieci według płci uczęszczających do przedszkoli w powiecie cieszyńskim oraz ich liczbę przypadającą na jeden etat nauczyciela przedszkolnego. W okresie historycznym zauważyć można było rosnącą tendencję liczby przedszkolaków. Najwyższy poziom, w całym analizowanym okresie, osiągnęła ona w 2009 roku – 4 238 dzieci. Szacuje się, iż w horyzoncie czasowym prognozy liczba dzieci w przedszkolach będzie charakteryzowała się malejącym trendem, a do roku 2013 dynamika spadków będzie wyższa niż w okresie późniejszym. Biorąc pod uwagę zarówno dane historyczne, jak i okres predykcji liczba przedszkolaków osiągnie najniższy pułap w 2025 roku, wynosząc 3 044 dzieci – w tym 1 586 chłopców i 1 458 dziewcząt. W latach 2002–2009 udział przedstawicieli płci męskiej w populacji przedszkolaków utrzymywał się na poziomie 52% i zgodnie z prognozą pozostanie bez zmian aż do 2025 roku. W okresie historycznym liczba dzieci przypadających na jeden etat wychowawcy przedszkolnego wykazywała tendencję malejącą zmniejszając się z poziomu 11,79 osób w 2002 roku do poziomu 10,75 w 2009 roku. W horyzoncie czasowym prognozy przewiduje się dalszy spadek powyższego wskaźnika, do 7,01 w 2025 roku.

Rysunek 8. Liczba dzieci w podziale na płeć w przedszkolach, punktach przedszkolnych i zespołach wychowania przedszkolnego w powiecie cieszyńskim

1.3. Powiat żywiecki

Na rysunku 9. zilustrowano prognozę liczby etatów nauczycieli przedszkolnych, według płci, w powiecie żywieckim. W okresie historycznym liczba etatów, w analizowanej profesji, nieznacznie malała. Dopiero w ostatnim roku (2009) liczba etatów nauczycieli przedszkolnych wzrosła osiągając

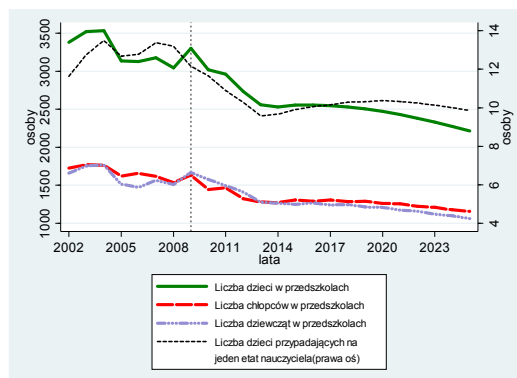
Rysunek 9. Liczba etatów nauczycieli przedszkolnych według płci w powiecie żywieckim

poziom 272, czyli o 25 większy niż w 2005. Szacuje się, iż w roku 2010 liczba etatów nauczycieli przedszkolnych zmaleje w stosunku do stanu z roku 2009, po czym wzrośnie ponownie w 2011 roku. W kolejnych latach prognozy liczba etatów w omawianej profesji ulegać będzie stopniowej redukcji, aż do poziomu 225 w 2025 roku. W okresie prognozy zatrudnienie mężczyzn w zawodzie nauczyciela przedszkolnego będzie utrzymywać się na poziomie 8–9 etatów. Z powyższej przyczyny zmiany liczby etatów przysługujących kobietom, w analizowanym zawodzie, będą kształtować się analogiczne do zmian ogólnej liczby etatów. Zgodnie z

prognozą liczba etatów nauczycieli przedszkolnych – zajmowanych przez kobiety – wzrośnie z poziomu 262 w 2009 roku do pułapu 263 w 2011 roku. Do roku 2025 zatrudnienie kobiet – w tym zawo-

dzie – zmaleje do poziomu 217 etatów.

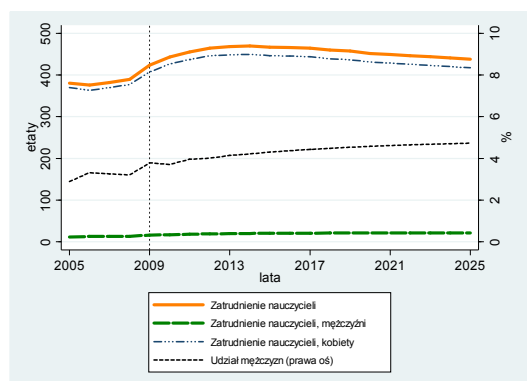
Na rysunku 10. zaprezentowano prognozę liczby dzieci według płci, uczęszczających do przedszkoli, punktów przedszkolnych oraz zespołów wychowania przedszkolnego, w powiecie żywieckim. W latach 2002–2009 widoczne były nieregularne fluktuacje ogólnej liczby przedszkolaków, która osiągnęła ostatecznie pułap 3 304 dzieci w 2009 roku – o 10% w porównaniu z 2002 rokiem. Okres prognozy charakteryzować się będzie spadkowym trendem liczby przedszkolaków, z najwyższą dynamiką zmian w latach 2010–2013. W całym horyzoncie czasowym prognozy – na badanym terenie – liczebność populacji przedszkolaków ulegnie redukcji o 27%. Szacuje się, iż w ostatnim roku prognozy liczba dzieci w przedszkolach ukształtuje się na poziomie 2 215 osób – w tym 1 156 chłopców i 1 060 dziewcząt. Przez większość okresu historycznego liczba chłopców nieznacznie przewyższała liczbę dziewcząt – jedynie w roku 2009 zauważyć można było odwrotną sytuację. Zgodnie z prognozą przewaga liczebna chłopców utrzyma się ona jedynie do 2013 roku. W latach 2002–2009 liczba dzieci przypadających na jeden etat nauczyciela przedszkolnego ulegała fluktuacjom, ostatecznie wzrastając – z poziomu 11,64 do poziomu 12,16. W perspektywie horyzontu czasowego predykcji powyższy wskaźnik ulegnie spadkowi – do poziomu 9,85 w 2025 roku. Należy przy tym zaznaczyć, iż najwyższa dynamika spadku omawianej miary będzie widoczna do 2013 roku. Po tym okresie zarówno poziom zatrudnienia nauczycieli na szczeblu przedszkolnym, jak i liczebność populacji przedszkolaków, będą charakteryzować się mniej dynamicznymi zmianami.

Rysunek 10. Liczba dzieci w podziale na płeć w przedszkolach, punktach przedszkolnych i zespołach wychowania przedszkolnego w powiecie żywieckim

1.4. Powiat m. Bielsko-Biała

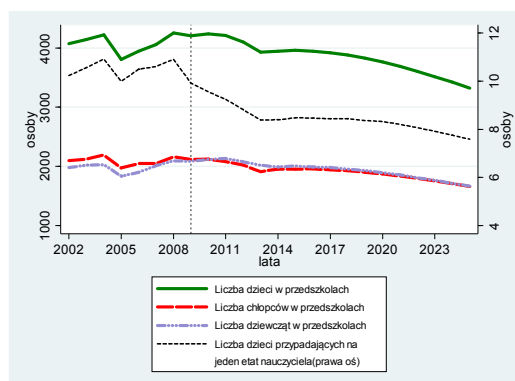
Na rysunku 11. przedstawiona została liczba etatów nauczycieli przedszkolnych, w podziale na płeć, w Bielsku-Białej. W latach 2005–2009 ogólna liczba etatów nauczycieli przedszkolnych wykazywała rosnącą tendencję, przy nasilającej się dynamice wzrostu.

Rysunek 11. Liczba etatów nauczycieli przedszkolnych według płci w Bielsku-Białej

W efekcie, w 2009 r. liczba etatów osiągnęła poziom 424. Zgodnie z predykcją wzrostowy trend utrzyma się do roku 2014, kiedy to liczba etatów osiągnie najwyższy pułap w całej prognozie – 470. Następnie, liczba etatów w omawianym zawodzie będzie ulegała spadkowi, aż do poziomu 438 w 2025 roku. W prezentowanym przedziale czasowym liczba etatów nauczycieli przedszkolnych przysługujących kobietom wykazywać będzie analogiczne zmiany do liczby etatów ogółem. O ile w 2009 r. wyniosła ona 408 etatów, o tyle w 2014 wzrośnie do 450 etatów a do 2025 r. spadnie do 417. W całym analizowanym okresie historycznym widoczna była wzrostowa tendencja liczby etatów nauczycieli przedszkolnych zajmowanych przez mężczyzn. Ich liczba z poziomu 11 w 2005 roku wzrosła do 16 w 2009 roku. Zgodnie z predykcją tendencja ta utrzyma się do 2025 roku, kiedy to zatrudnienie mężczyzn na omawianym stanowisku osiągnie poziom 21 etatów, a udział mężczyzn wzrośnie z 2,89% w 2005 roku do 4,73% w 2025 roku.

Rysunek 12. przedstawia dane historyczne oraz prognozę liczby dzieci uczęszczających do przedszkoli, punktów przedszkolnych oraz zespołów wychowania przedszkolnego, z uwzględnieniem płci przedszkolaków, na terenie Bielska-Białej. Dane obejmują okres historyczny oraz predykcje w perspektywie do 2025 roku. Widoczne jest, iż do roku 2009 liczba przedszkolaków podlegała nieregularnym wahaniom pomiędzy poziomem 3 807 dzieci – 2005 rok – a poziomem 4 253 dzieci – 2008 rok. W całym przedziale czasowym prognozy liczba dzieci w przedszkolach będzie charakteryzować się malejącym trendem, z najwyższą dynamiką spadkową przypadającą na lata 2011–2013. Szacuje się, iż w okresie predykcji liczba przedszkolaków ulegnie redukcji o około 22% – z pułapu 4 238 w 2010 roku do 3 324 w 2025 roku. Zgodnie z prognozą od 2011 roku liczba dziewcząt będzie nieznacznie przewyższać liczbę chłopców, ale z roku na rok różnica ta będzie stopniowo zanikać. W 2025 roku wśród dzieci uczęszczających do przedszkoli w Bielsku-Białej będzie 1 660 chłopców i 1 664 dziewczęta. W latach historycznych odnotowano – po okresie nieznacznych fluktuacji – spadek liczby przedszkolaków przypadających na jeden etat nauczyciela przedszkolnego – z poziomu 10,24 w 2002 roku do poziomu 9,93 w 2009 roku. Powyższa tendencja zostanie utrzymana do ostatniego roku predykcji, kiedy to omawiany wskaźnik osiągnie poziom 7,58.

Rysunek 12. Liczba dzieci w podziale na płeć w przedszkolach, punktach przedszkolnych i zespołach wychowania przedszkolnego w Bielsku-Białej

W podregionie bielskim znajdują się 222 przedszkola z 744 oddziałami łącznie, 8 punktów przedszkolnych oraz 1 zespół wychowania przedszkolnego¹. Łącznie, na terenie podregionu znajdują się 17 062 miejsca dla dzieci w wieku przedszkolnym. W 2009 na badanym obszarze liczba etatów nauczycieli, na szczeblu przedszkolnym, wyniosła 1 682 – z czego 18% znajdowało się w powiecie bielskim, 20% w powiecie żywieckim, 30% w powiecie cieszyńskim a 32% w Bielsku-Białej. Zgodnie z prognozą przewiduje się, iż do 2025 roku zwiększy się udział w łącznej liczbie etatów, tych które przyporządkowane są do Bielska-Białej oraz powiatu cieszyńskiego. Jednocześnie udział etatów, nauczycieli przedszkolnych, w powiecie żywieckim oraz powiecie bielskim w całkowitej liczbie etatów w podregionie zmniejszy się do poziomu 17% dla każdego z tych powiatów.

W okresie historycznym poziom zatrudnienia nauczycieli na szczeblu przedszkolnym, w podregionie bielskim, wzrósł o 12,1%. Spośród wyszczególnionych obszarów podregionu bielskiego największy, procentowy wzrost odnotowano, w tym czasie, w powiecie cieszyńskim – 16,67%, a najmniejszy w powiecie bielskim – 9,19%. Szacuje się, iż w całym horyzoncie czasowym prognozy w podregionie bielskim zostanie odnotowany nieznaczny spadek liczby etatów nauczycieli przedszkolnych – o 0,77%. Zgodnie z predykcją, spośród wszystkich wyszczególnionych obszarów największy procentowy wzrost liczby etatów widoczny będzie w powiecie cieszyńskim – 10,09%. W tym samym czasie najmniejszy spadek liczby etatów przysługujących nauczycielom wychowania przedszkolnego odnotowany zostanie w powiecie żywieckim – o 17,37%. Widoczne jest więc, iż na obszarach charakteryzujących się wysokim poziomem zatrudnienia nauczycieli – powiat cieszyński, Bielsko Białe – zostanie odnotowany również relatywnie wysoki przyrost etatów ww. zawodzie. W ostatnim roku predykcji, spośród wszystkich wymienionych obszarów podregionu bielskiego, najwyższy udział mężczyzn w zawodzie nauczyciela przedszkolnego odnotuje powiat żywiecki (3,62%) oraz Bielsko-Białe (4,73%).

W powiecie żywieckim oraz bielskim liczba przedszkolaków osiągnęła niższy poziom w 2009 roku niż w 2002 roku – odpowiednio o 6,53% i 7,58%. Najwyższy, procentowy wzrost omawianej kategorii, w okresie próby, odnotowano w powiecie cieszyńskim – 19,26%. W 2009 roku w podregionie bielskim było 15 506 przedszkolaków – z czego 21% w powiecie żywieckim, 24% w powiecie bielskim, 27% w Bielsku-Białej oraz 28% w powiecie cieszyńskim. Zgodnie z predykcją, we wszystkich wyszczególnionych wyżej obszarach, liczba dzieci ulegnie redukcji do 2025 roku. Największy, procentowy spadek odnotowany zostanie w powiecie żywieckim (33%), zaś najmniejszy w Bielsku-Białej (21%). W całym podregionie bielskim najwyższa, roczna dynamika zmian liczebności populacji przedszkolaków przewidywana jest w latach 2010–2013 (3–5%).

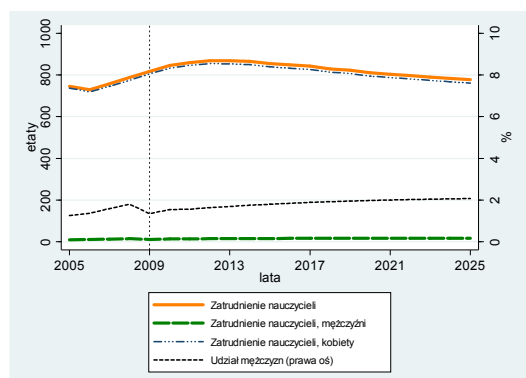
Pomimo wzrostowej tendencji liczby przedszkolaków w skali podregionu bielskiego – w okresie historycznym – nie wszystkie jednostki terytorialne wykazywały ten sam charakter zmian. W powiecie cieszyńskim i w Bielsku-Białej – w tym czasie miał – miejsce spadek liczby dzieci przypadających średnio na jednego nauczyciela przedszkolnego. W 2009 roku najniższy poziom omawianego wskaźnika odnotowany został w Bielsku-Białej – na poziomie 9,93 – zaś najwyższy widoczny był w powiecie bielskim – na poziomie 15,52. Przewidywany w okresie predykcji wzrost zatrudnienia nauczycieli oraz spadek liczby przedszkolaków, przyczyni się do redukcji wartości omawianego wskaźnika (do 2025 r.) odpowiednio do: 7,01 w powiecie cieszyńskim, 7,58 w Bielsku-Białej, 9,85 w powiecie żywieckim oraz 12,79 w powiecie bielskim.

---

¹ GUS, BDL, www.stat.gov.pl; dane dot. wychowania przedszkolnego za rok 2009 [data dostępu: 12.01.2011].

2. Podregion bytomski

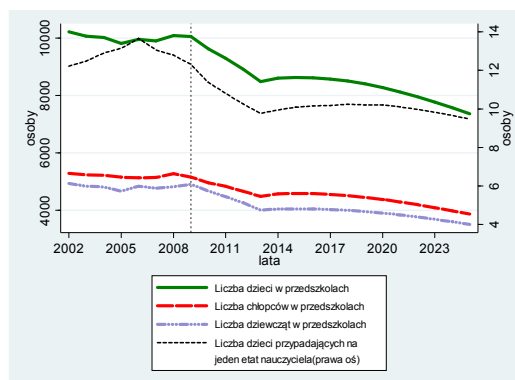
Rysunek 13. przedstawia liczbę etatów nauczycieli przedszkolnych według płci w podregionie bytomskim. Zakres prezentowanych danych obejmuje lata historyczne oraz okres prognozy do 2025 roku. W latach 2006–2009 liczba etatów w ww. zawodzie wykazywała tendencję rosnącą – osiągając w 2009 roku poziom 817. Zgodnie z prognozą trend wzrostowy utrzyma się do 2012 roku, jednakże przyrosty z każdym kolejnym rokiem będą coraz mniejsze. Tym samym, biorąc pod uwagę cały analizowany przedział czasowy, najwyższy poziom zatrudnienia – w omawianej profesji – zostanie osiągnięty w 2012 roku (870 etatów). W latach 2013–2025 liczba etatów nauczycieli przedszkolnych, w podregionie bytomskim, ulegnie stopniowej redukcji – do poziomu 777 w 2025 roku. Analogiczny przebieg zmienności, w całym okresie badania,

Rysunek 13. Liczba etatów nauczycieli przedszkolnych według płci w podregionie bytomskim

charakteryzować będzie liczbę etatów przysługujących kobietom, w omawianym zawodzie. Spowodowane jest to wysokim udziałem kobiet – około 98%. Szacuje się, iż w podregionie bytomskim kobietom będzie przysługiwać na stanowisku nauczyciela przedszkolnego 855 etatów w 2012 roku oraz 761 etatów w 2025 roku. W całym horyzoncie czasowym predykcji liczba etatów zajmowanych przez mężczyzn będzie nieznacznie wzrastać – z poziomu 11 w 2009 roku do pułapu 16 w 2025 roku.

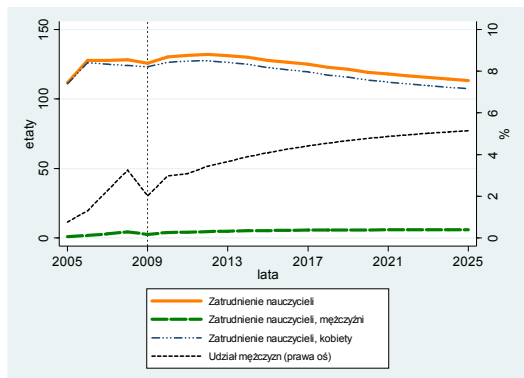
Na rysunku 14. zaprezentowano prognozę liczby dzieci uczęszczających do przedszkoli, punktów przedszkolnych oraz zespołów wychowania przedszkolnego, według płci, w podregionie bytomskim. Widoczne jest, iż w latach 2002–2009 liczba przedszkolaków była dosyć stabilna, oscylując nieznacznie wokół poziomu 10 017 dzieci. Szacuję się, iż w okresie predykcji trend liczby dzieci w przedszkolach będzie malejący. Najwyższa dynamika spadków wystąpi w latach 2010–2014 – ponad 4%. W całym horyzoncie czasowym prognozy liczebność populacji przedszkolaków ulegnie redukcji o 24% – z poziomu 10 058 dzieci w 2010 do poziomu 7 366 w 2025 roku. W ostatnim roku predykcji, w podregionie bytomskim, wśród dzieci uczęszczających do ww. placówek będzie 3 861 chłopców i 3 505 dziewcząt. Ze względu na wzrost liczby etatów nauczycieli przedszkolnych w latach 2005–2009 redukcji uległa liczba dzieci przypadających na jeden etat nauczyciela w omawianym zawodzie – do poziomu 12,31 w 2009 roku. Szacuje się, iż do 2013 roku spadkowa tendencja powyższego wskaźnika nadal będzie się utrzymywać, osiągając wartość 9,77. Charakter powyższych zmian zdeterminowany będzie w głównej mierze znaczącą redukcją liczebności populacji przedszkolaków. Zgodnie z predykcją, w ostatnim roku prognozy, po okresie nieznacznego wzrostu omawiany wskaźnik zmaleje ponownie do poziomu 9,48. Tym samym oznacza to, że w ciągu całego okresu objętego prognozą wartość omawianego wskaźnika będzie cechować się na przemian trendem malejącym i rosnącym, przy czym siła zmian dodatnich mniejsza.

Rysunek 14. Liczba dzieci w podziale na płeć w przedszkolach, punktach przedszkolnych i zespołach wychowania przedszkolnego w podregionie bytomskim

2.1. Powiat lubliniecki

Na rysunku 15. zaprezentowano liczbę etatów nauczycieli przedszkolnych, według płci, w powiecie lublinieckim. W okresie historycznym widoczny był wzrost poziomu zatrudnienia, w omawianym zawodzie, z 112 etatów – w 2005 – do

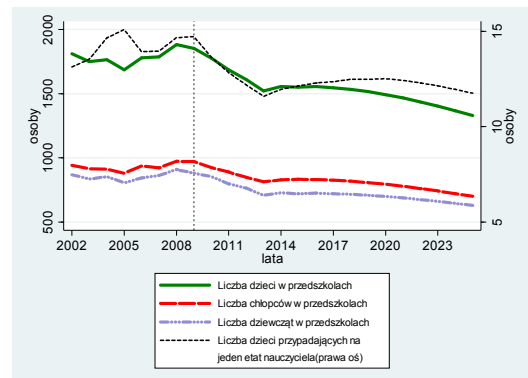

Rysunek 15. Liczba etatów nauczycieli przedszkolnych według płci w powiecie lublinieckim

w 2012 roku, a następnie zmaleje ponownie do poziomu 107 w 2025 roku. Szacuje się, że liczba etatów zarezerwowana dla mężczyzn, będzie rosła w całym okresie prognozy – z poziomu 3 w 2009 roku do 6 etatów w 2025 roku. Tym samym, udział mężczyzn przekroczy 5% łącznej liczby etatów w ostatnim roku predykcji.

Na rysunku 16. zobrazowano dane historyczne oraz prognozę liczebności populacji przedszkolaków, według płci, w powiecie lublinieckim. Analizując dane historyczne – obejmujące lata

2002–2009 – dotyczące liczby dzieci uczęszczających do przedszkoli, można zauważyć, iż w całym omawianym okresie podlegała ona nieregularnym wahaniom, oscylując pomiędzy poziomem 1 687 dzieci – 2005 rok – a 1 882 dzieci – 2008 rok. Szacuje się, iż w latach 2010–2025 liczba przedszkolaków będzie charakteryzować się malejącym trendem. Zgodnie z prognozą najwyższa dynamika spadków wystąpi w latach 2010–2013. Tempo rocznych spadków liczby etatów w tym czasie oscylować będzie w przedziale od 4% do 5,6%. Przewiduje się, iż w całym okresie predykcji liczba dzieci w przedszkolach ulegnie redukcji o około 25% – z 1 779 w 2010 roku do 1 331 dzieci w 2025 roku.

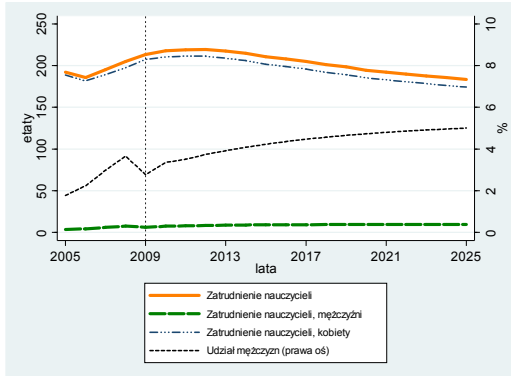

Rysunek 16. Liczba dzieci w podziale na płeć w przedszkolach, punktach przedszkolnych i zespołach wychowania przedszkolnego w powiecie lublinieckim

Zgodnie z przewidywaniami, we wszystkich latach objętych prognozą liczba chłopców uczęszczających do przedszkoli, zlokalizowanych w omawianym powiecie, będzie wyższa od liczby dziewcząt, a udział mężczyzn utrzyma się na poziomie 53%. Szacuje się, iż w 2025 roku, w powiecie lublinieckim, do przedszkoli będzie uczęszczać 701 chłopców i 630 dziewcząt. Biorąc pod uwagę cały horyzont czasowy predykcji, liczba dzieci przypadających średnio na jeden etat nauczyciela, na szczeblu przedszkolnym, obniży się – z poziomu 14,73 w 2009 roku do 11,75 w 2025 roku. Zmiana ta zdeterminowana będzie przede wszystkim dynamicznym spadkiem liczby dzieci uczęszczających do przedszkoli. Szacuje się, iż w latach 2010–2025 liczba dzieci w przedszkolach zmniejszy się o ok. 25%, a liczba etatów nauczycieli spadnie o ok. 13%.

2.2. Powiat tarnogórski

Analizując dane historyczne oraz predykcje liczby etatów nauczycieli przedszkolnych w powiecie tarnogórskim – rysunek 17. – można zauważyć, iż rozpoczęty w 2007 roku trend wzrostowy utrzyma się w początkowym okresie prognozy – do 2012 roku. Łączna liczba etatów

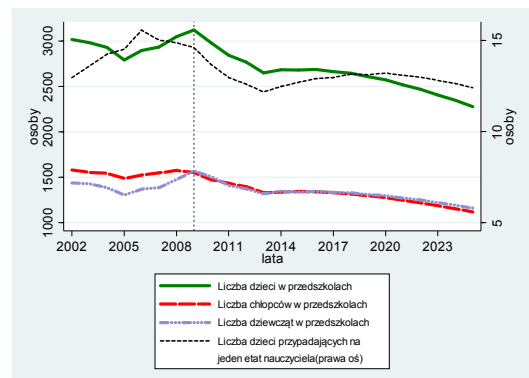
Rysunek 17. Liczba etatów nauczycieli przedszkolnych według płci w powiecie tarnogórskim

w omawianej profesji zwiększy się z poziomu 214 w 2009 roku do poziomu 220 w 2012 roku. Od roku 2013 do końca horyzontu czasowego predykcji poziom zatrudnienia nauczycieli przedszkolnych ulegnie obniżeniu, osiągając poziom 184 etatów w 2025 roku. Przybliżonym przebiegiem zmienności będzie charakteryzować się liczba etatów przysługujących kobietom w omawianym zawodzie, co zdeterminowane będzie wysokim ich udziałem wśród osób zatrudnionych w badanym zawodzie – ponad 95%. Szacuje się, iż zatrudnienie kobiet na stanowisku nauczyciela przedszkolnego wzrośnie z poziomu 208 etatów w 2009 do 212 w 2011 roku. Po tym okresie

liczba etatów kobiet będzie ulegać stopniowej redukcji, osiągając poziom 174 w 2025 roku. W okresie historycznym liczba etatów nauczycieli przedszkolnych zajmowanych przez mężczyzn wzrosła z poziomu 3 w 2005 roku do 6 w 2009 roku. W horyzoncie czasowym predykcji przewiduje się dalszy wzrost poziomu zatrudnienia mężczyzn w omawianej profesji – do 10 etatów w 2025 roku.

Rysunek 18. przedstawia liczbę dzieci w podziale na płeć, uczęszczających do przedszkoli funkcjonujących w powiecie tarnogórskim. W pierwszych latach okresu historycznego liczba przed-

szkolaków ulegała stopniowej redukcji – do poziomu 2 789 osób w 2005 roku. W przeciwieństwie do tego, kolejne lata odznaczały się rosnącą tendencją, która doprowadziła do osiągnięcia poziomu 3 119 osób w 2009 roku. Szacuje się, iż w całym horyzoncie czasowym predykcji liczba dzieci uczęszczających do przedszkoli zmniejszy się o około 24% – z pułapu 2 978 osób w 2010 roku do pułapu 2 277 osób w 2025 roku. Najwyższą dynamiką spadków będą charakteryzować się lata 2011–2013. Prognozy wskazują, że w tym czasie tempo rocznych zmian wahać się będzie w granicach ok. 3,8%. Przewiduje się, że przez większość lat prognozy do przedszkoli w powiecie tarnogórskim będzie uczęszczać więcej dziewcząt niż chłopców. W 2025 roku wśród dzieci w przedszkolach – w powiecie tarnogórskim – będzie 1 117 chłopców oraz 1 160 dziewcząt. Wzrost liczebności populacji przedszkolaków w 2009 roku niż w 2002 roku, zdeterminował zmianę wskaźnika liczby dzieci przypadających na jeden etat nauczyciela przedszkolnego, który wzrósł z 13,68 w 2002 roku do poziomu 14,61 w 2009 roku. Szacuje się, iż wartość omawianego wskaźnika, w okresie prognozy, będzie ulegać stopniowej redukcji, zapoczątkowanej w ostatnich latach próby. W efekcie w 2025 roku osiągnie on wartość 12,41. Niższy poziom powyższego wskaźnika zdeterminowany będzie spadkiem liczby przedszkolaków, silniejszym niż – spodziewany w okresie prognozy – spadek poziomu zatrudnienia nauczycieli przedszkolnych.

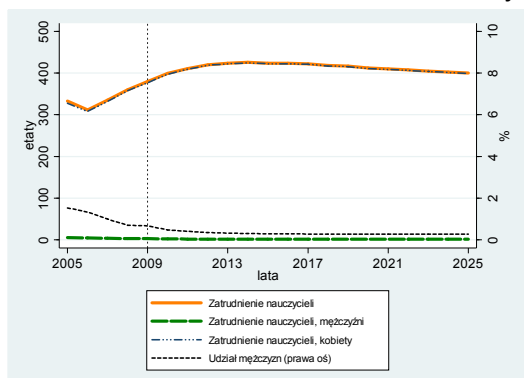
Rysunek 18. Liczba dzieci w podziale na płeć w przedszkolach, punktach przedszkolnych i zespołach wychowania przedszkolnego w powiecie tarnogórskim

uczęszczać więcej dziewcząt niż chłopców. W 2025 roku wśród dzieci w przedszkolach – w powiecie tarnogórskim – będzie 1 117 chłopców oraz 1 160 dziewcząt. Wzrost liczebności populacji przedszkolaków w 2009 roku niż w 2002 roku, zdeterminował zmianę wskaźnika liczby dzieci przypadających na jeden etat nauczyciela przedszkolnego, który wzrósł z 13,68 w 2002 roku do poziomu 14,61 w 2009 roku. Szacuje się, iż wartość omawianego wskaźnika, w okresie prognozy, będzie ulegać stopniowej redukcji, zapoczątkowanej w ostatnich latach próby. W efekcie w 2025 roku osiągnie on wartość 12,41. Niższy poziom powyższego wskaźnika zdeterminowany będzie spadkiem liczby przedszkolaków, silniejszym niż – spodziewany w okresie prognozy – spadek poziomu zatrudnienia nauczycieli przedszkolnych.

2.3. Powiat m. Bytom

Rysunek 19. ilustruje liczbę etatów nauczycieli przedszkolnych, według płci, w Bytomiu. Od 2008 roku poziom zatrudnienia, w analizowanym zawodzie, cechował się trendem rosnącym. W okresie od 2007 do 2009 roku miał miejsce wzrost liczby etatów z 336 do 380. Analiza dynamiki

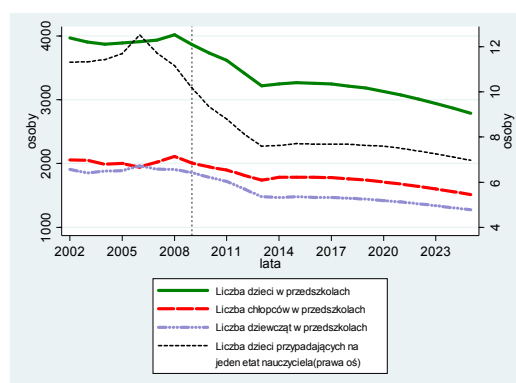

Rysunek 19. Liczba etatów nauczycieli przedszkolnych według płci w Bytomiu

zmian we wspomnianym przedziale czasowym wskazuje na stopniową redukcję skali dodatkowych przyrostów. Szacuje się, iż tendencja rosnąca utrzyma się do 2014 roku. Tym samym liczba etatów nauczycieli przedszkolnych osiągnie w tym czasie najwyższy poziom – 426 etatów. Zgodnie z prognozami lata 2015–2025 charakteryzować się będą stopniową redukcją liczby etatów nauczycieli przedszkolnych, do poziomu 400. W okresie historycznym liczba etatów zajmowanych przez mężczyzn, w omawianym zawodzie, uległa zmniejszeniu do poziomu 3 w 2009 roku w stosunku do 5 w roku 2005. Zgodnie z prognozą poziom ten ulegnie

dalszej redukcji, osiągając wielkość 1 etatu w latach 2012–2025. Śladowy udział mężczyzn w badanej grupie implikować będzie analogiczny przebieg zmienności liczby etatów przysługujących kobietom i liczby etatów nauczycieli przedszkolnych ogółem. Szacuje się, iż poziom zatrudnienia kobiet – w analizowanym zawodzie – wzrośnie z poziomu 377 etatów w 2009 roku do 425 etatów w 2014 roku, natomiast w 2025 roku ukształtuje się na poziomie 399 etatów.

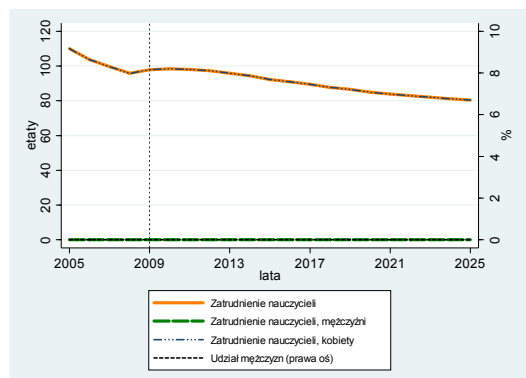
Liczbę dzieci według płci, uczęszczających do przedszkoli, punktów przedszkolnych i zespołów wychowania przedszkolnego, w Bytomiu, zaprezentowano na rysunku 20. Posiłkując się poniższymi danymi stwierdzić można, iż w latach 2002–2008 liczba przedszkolaków wykazywała nieznaczne wahania, oscylując wokół poziomu 3 930 dzieci. Szacuje się, iż rozpoczęty w 2009 roku spadkowy trend liczby dzieci, w przedszkolach, utrzyma się w całym okresie prognozy. Najwyższa dynamika spadków wystąpi w latach 2010–2013 – średnio 4,5%. W całym horyzoncie czasowym predykcji liczebność populacji przedszkolaków obniży się prawie o 29% – z pułapu 1 784 dzieci w 2010 roku do pułapu 1 275 dzieci w 2025 roku. Szacuje się, że w latach 2010–2025 wśród dzieci uczęszczających do ww. placówek więcej będzie chłopców niż dziewcząt, a udział płci męskiej będzie się utrzymywał w granicach 54%. Biorąc po uwagę wszystkie analizowane lata można zauważyć, iż liczba przedszkolaków przypadających na jeden etat nauczyciela – na szczeblu przedszkolnym – charakteryzuje się tendencją spadkową. W okresie historycznym – po początkowym wzroście – wartość omawianego wskaźnika obniżyła się z pułapu 12,53 w 2006 roku do poziomu 10,18 w 2009 roku, co zdeterminowane było przede wszystkim zwiększeniem poziomu zatrudnienia wychowawców w przedszkolach. W okresie prognozy szacowany, dalszy spadek analizowanego wskaźnika – do poziomu 6,97 w 2025 roku – będzie wynikać głównie z dynamicznej redukcji liczby przedszkolaków w latach 2010–2013.

Rysunek 20. Liczba dzieci w podziale na płeć w przedszkolach, punktach przedszkolnych i zespołach wychowania przedszkolnego w Bytomiu

2.4. Powiat m. Piekary Śląskie

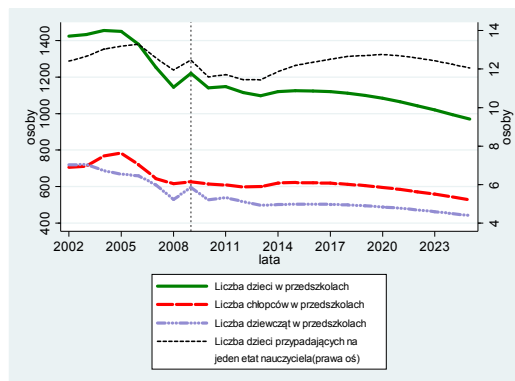
Na rysunku 21. zilustrowano predykcję liczby etatów nauczycieli przedszkolnych w Piekarach Śląskich, z uwzględnieniem podziału na płeć. W całym okresie historycznym na badanym terenie nie było mężczyzn pracujących w omawianym zawodzie. Zgodnie z prognozą sytuacja ta nie ulegnie również zmianie w całym przedziale czasowym predykcji, obejmującym lata 2010–2025.

Rysunek 21. Liczba etatów nauczycieli przedszkolnych według płci w Piekarach Śląskich

W latach 2005–2008 poziom zatrudnienia w omawianej profesji wykazywał wyraźny spadek z pułapu 110 etatów w 2005 roku do poziomu 96 etatów w 2008 roku. W 2009 roku poziom zatrudnienia zwiększył się nieznacznie – o 2 etaty, do poziomu 98. Szacuje się, iż do 2012 roku liczba pracujących w tym zawodzie będzie się utrzymywać na poziomie zbliżonym do tego z roku 2009. Od roku 2013 poziom zatrudnienia – w analizowanej profesji – wykazywać będzie malejącą tendencję, jednakże dynamika zmian będzie niższa niż w okresie historycznym – na poziomie nieprzekraczającym 1%. Szacuje się, iż w całym okresie objętym prognozą liczba etatów nauczycieli szczebla przedszkolnego – w Piekarach Śląskich – ulegnie redukcji do 80 w perspektywie 2025 roku.

Rysunek 22. przedstawia liczbę dzieci w przedszkolach, w podziale na płeć, w Piekarach Śląskich. W całym analizowanym horyzoncie czasowym badania widoczne jest, iż trend liczby przedszkolaków jest malejący, z okresowymi, nieznacznymi fluktuacjami. Biorąc pod uwagę zarówno dane historyczne, jak i okres predykcji swój najwyższy pułap liczba przedszkolaków osiągnęła w 2004 roku – 1 455 osób – natomiast najwyższa dynamika spadku wystąpiła w latach 2006–2008 – wynosząc średnio 7,57%. Przez cały okres prognozy liczba dzieci uczęszczających do przedszkoli zmniejszy się o 172 osoby – z poziomu 1141 osób w 2010 roku do 969 osób w 2025 roku. Analizując horyzont czasowy predykcji można zauważyć, iż najwyższa dynamika spadku będzie mieć miejsce w latach 2021–2025, kształtując się średnio na poziomie 2,33%. Ze względu na dosyć stabilny poziom zatrudnienia nauczycieli przedszkolnych oraz spadek liczby dzieci uczęszczających do ww. placówek, liczba dzieci przypadających przeciętnie na jeden etat nauczyciela przedszkolnego ulegnie redukcji z poziomu 12,47 w 2009 roku do poziomu 11,44 w 2013 roku. W kolejnych latach, w związku z silniejszym spadkiem liczby etatów nauczycieli, spodziewany jest wzrost wartości omawianego wskaźnika – do 12,05 w roku 2025. W całym okresie prognozy liczba chłopców będzie większa od liczby dziewcząt, a ich udział w populacji przedszkolaków w Piekarach Śląskich będzie kształtować się na poziomie 55%.

Rysunek 22. Liczba dzieci w podziale na płeć w przedszkolach, punktach przedszkolnych i zespołach wychowania przedszkolnego w Piekarach Śląskich

W podregionie bytomskim zlokalizowane są 132 przedszkola². Łącznie w omawianych placówkach znajduje się 11 059 miejsc dla dzieci w wieku przedszkolnym. W 2009 roku, w podregionie bytomskim, poziom zatrudnienia nauczycieli przedszkolnych kształtował się na poziomie 817 etatów, przy czym udział poszczególnych obszarów był następujący: 12% Piekary Śląskie, 15% powiat lubliniecki, 26% powiat tarnogórski, oraz 46% Bytom. Zgodnie z predykcją, stosunek liczby etatów w każdym powiecie do liczby etatów w całym podregionie nie ulegnie znaczącej zmianie do 2025 roku.

Biorąc pod uwagę cały okres historyczny – obejmujący lata 2005–2009 – w podregionie bytomskim odnotowano wzrost liczby etatów nauczycieli na szczeblu przedszkolnym o 9,4%. Wśród wyszczególnionych jednostek terytorialnych najwyższa, procentowa zmiana widoczna była w Bytomiu – ok. 14,13%. W okresie historycznym odnotowano również wzrost poziomu zatrudnienia w powiecie lublinieckim – o 12,51% – oraz w powiecie tarnogórskim – o 11,09%. Zgodnie z danymi historycznymi, spadek poziomu zatrudnienia ww. zawodzie wystąpił jedynie w Piekarach Śląskich – o 11,06%. Przewiduje się, iż w horyzoncie czasowym predykcji w podregionie bytomskim zostanie odnotowany spadek liczby etatów nauczycieli przedszkolnych o 4,84%. Spośród wszystkich wyszczególnionych wyżej obszarów, jedyny przyrost liczby etatów – w analizowanym zawodzie – w perspektywie roku 2025, będzie mieć miejsce w Bytomiu i wyniesie 7,74%. W powiecie lublinieckim poziom zatrudnienia w zawodzie nauczyciela przedszkolnego zmaleje o 10%, natomiast w powiecie tarnogórskim aż o 14,02%. Jedynie w Piekarach Śląskich, liczba etatów nauczycieli przedszkolnych w ostatnim roku prognozy będzie niższa niż w 2009 roku o 17,84%. Zgodnie z wynikami predykcji w ostatnim jej roku udział mężczyzn – w zawodzie nauczyciela na szczeblu przedszkolnym – w powiecie lublinieckim oraz powiecie tarnogórskim nieznacznie przekroczy 5%. W 2025 roku, w Bytomiu udział mężczyzn w tej profesji nie przewyższy 0,3%, natomiast w Piekarach Śląskich mężczyznom w omawianym zawodzie nie będzie przysługiwać ani jeden etat w tej kategorii.

W podregionie bytomskim, w 2009 roku, liczba dzieci uczęszczających do ww. placówek ukształtowała się na poziomie 10 058. Udział przedszkolaków z poszczególnych obszarów w całkowitej ich liczbie w omawianym podregionie był następujący: 39% w Bytomiu, 31% w powiecie tarnogórskim, 19% w powiecie lublinieckim oraz 11% w Piekarach Śląskich. Szacuje się, iż w całym horyzoncie czasowym predykcji liczebność populacji przedszkolaków ulegnie redukcji o 28% w powiecie lublinieckim, 27% zarówno w powiecie tarnogórskim jak i w Bytomiu oraz o 20% w Piekarach Śląskich.

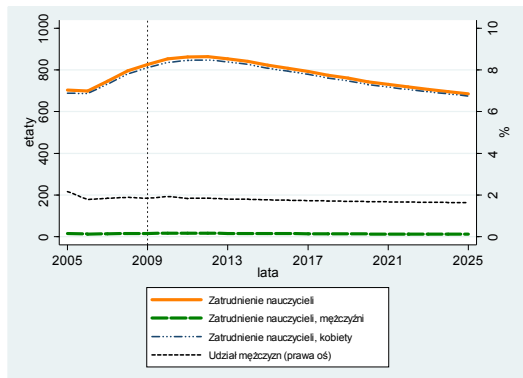
Biorąc pod uwagę badane obszary, w 2009 roku największa wartość wskaźnika liczby przedszkolaków przypadających na jeden etat nauczyciela odnotowana została w powiecie lublinieckim – 14,73 – najniższa zaś w Bytomiu – na poziomie 10,18. Zgodnie z prognozą do 2025 roku wartość powyższego wskaźnika obniży się na wyszczególnionych obszarach, za wyjątkiem powiatu tarnogórskiego – wzrost z 14,51 do 14,61. W powiecie tarnogórskim poziom omawianego wskaźnika w roku 2025 roku będzie najwyższy, w skali omawianego podregionu. Największa redukcja liczby dzieci przypadających na jednego nauczyciela przedszkolnego widoczna będzie w Bytomiu – spadek z poziomu 11,69 w 2009 roku do 10,18 w 2025 roku. To właśnie w Bytomiu wartość omawianego wskaźnika będzie najniższa – w roku 2025, stanowiącym ostatni rok prognozy – i wyniesie 5,53.

---

² GUS, BDL, www.stat.gov.pl; dane dot. wychowania przedszkolnego za rok 2009 [data dostępu: 12.01.2011].

3. Podregion częstochowski

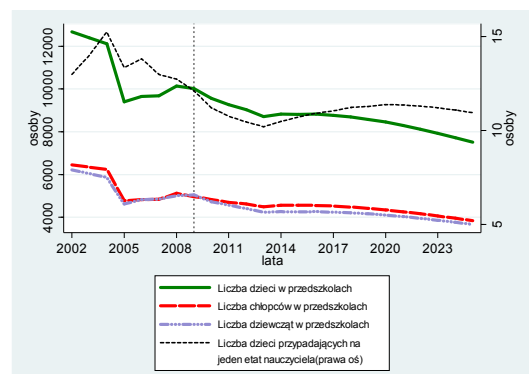
Analizując dane historyczne dotyczące liczby etatów nauczycieli na szczeblu przedszkolnym, w podregionie częstochowskim – rysunek 23. – można zauważyć jej stopniowy wzrost do poziomu

Rysunek 23. Liczba etatów nauczycieli przedszkolnych według płci w podregionie częstochowskim

827 etatów w 2009 roku. Szacuje się, iż rosnąca tendencja utrzyma się do roku 2012. Łącznie do 2012 roku odnotowany zostanie 17,41% wzrost poziomu zatrudnienia w omawianym zawodzie do 864 etatów względem poziomu 704 etatów w 2005 roku. Zgodnie z prognozą w latach 2013–2025 liczba etatów nauczycieli na szczeblu przedszkolnym, w podregionie częstochowskim, ulegnie stopniowej redukcji do poziomu 686 w 2025 roku. W omawianym zawodzie widoczny będzie wysoki udział kobiet, w całym okresie prognozy, wynoszący około 98%. Zgodnie z prognozą liczba etatów nauczycieli przedszkolnych, zajmowanych przez kobiety będzie wykazywać podobny przebieg zmienności do zmienności liczby etatów ogółem. W 2009 roku poziom zatrudnienia kobiet – na omawianym stanowisku – wyniósł 812 etatów. Zgodnie z prognozą wzrośnie on do poziomu 848 etatów w 2012 roku, a następnie ulegnie redukcji do poziomu 675 etatów w 2025 roku. W 2009 roku zatrudnienie mężczyzn na stanowisku nauczyciela przedszkolnego ukształtowało się na poziomie 12 etatów. W okresie prognozy liczba etatów zajmowanych przez mężczyzn, w omawianym zawodzie, w podregionie częstochowskim będzie stabilna, utrzymując się w granicach 10–11 etatów.

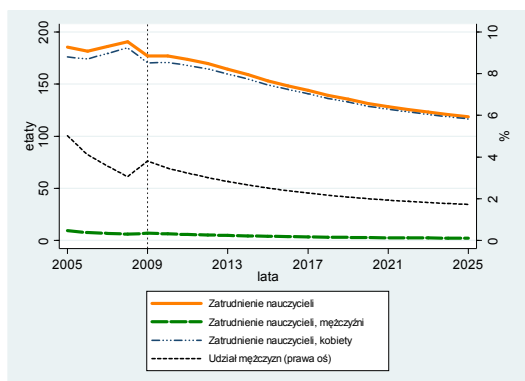
Na rysunku 24. przedstawiono prognozę liczby dzieci według płci, uczęszczających do przedszkoli w podregionie częstochowskim. W latach 2002–2009 liczebność populacji przedszkolaków uległa redukcji o 21% – z pułapu 12 669 dzieci do poziomu 10 014 dzieci. Biorąc pod uwagę przedział czasowy predykcji, najwyższa roczna dynamika zmian liczby przedszkolaków odnotowana zostanie w latach 2010–2013. Następnie, do 2016, szacuje się, iż wystąpią nieznaczne fluktuacje wokół poziomu 8 820 osób. W latach 2017–2025 ponownie zauważalna będzie spadkowa tendencja liczby dzieci w przedszkolach. W 2025 roku do przedszkoli w podregionie częstochowskim będzie uczęszczać 7 508 dzieci – w tym 3 840 chłopców i 3 668 dziewcząt. W całym okresie prognozy udział mężczyzn w populacji przedszkolaków będzie kształtować się w granicach 51%–52%. Można zauważyć, iż w podregionie częstochowskim liczba dzieci przypadających średnio na jeden etat nauczyciela przedszkolnego charakteryzowana będzie się spadkową tendencją w latach 2005–2012. W 2004 roku powyższy wskaźnik osiągnął poziom 15,24. Zgodnie z prognozami jego wartość będzie ulegać redukcji do 10,2 w 2013 roku. Zgodnie z szacunkami w 2025 roku – w podregionie częstochowskim – na jeden etat nauczyciela na szczeblu przedszkolnym przypadają będzie średnio około 11 przedszkolaków.

Rysunek 24. Liczba dzieci w podziale na płeć w przedszkolach, punktach przedszkolnych i zespołach wychowania przedszkolnego w podregionie częstochowskim

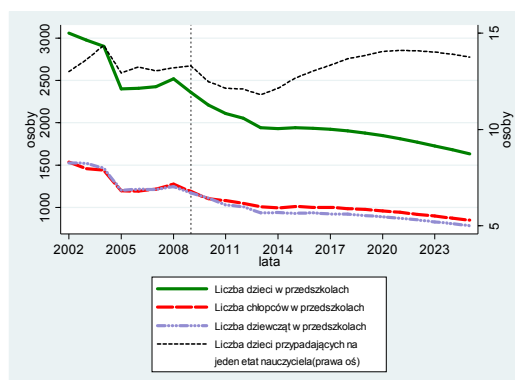
3.1. Powiat częstochowski

Analizując liczbę etatów nauczycieli na szczeblu przedszkolnym, w powiecie częstochowskim – rysunek 25. – można zauważyć, iż w latach 2005–2008 poziom zmiennej nieznacznie rósł. Sytuacja uległa zmianie w roku 2009, kiedy to odnotowano spadek liczby etatów do 177. Tym samym, w 2009 roku liczba etatów przysługujących nauczycielom na szczeblu przedszkolnym osiągnęła najniższy poziom w całym badanym okresie historycznym. Zgodnie z predykcją, do roku 2025 liczba etatów na ww. zawodzie będzie charakteryzować się tendencją malejącą. Roczne spadki liczby zatrudnionych, w badanej grupie zawodowej, zgodnie z predykcją wynosić będą 4–5 osób rocznie w początkowym i 2–3 osób w końcowym okresie prognozy. W perspektywie horyzontu czasowego prognozy liczba etatów nauczycieli przedszkolnych – w powiecie częstochowskim – powinna zmaleć do poziomu 119 osób. Analogiczny przebieg zmienności – w całym okresie badania – na badanym terenie, wykazuje liczba etatów nauczycieli przedszkolnych przysługująca kobietom. Szacuje się, iż kształtować się będzie ona na poziomie 171 etatów w 2010 roku, natomiast w perspektywie 2025 roku powinna zmaleć do 117 etatów. W okresie historycznym poziom zatrudnienia mężczyzn – na analizowanym stanowisku – uległ redukcji z poziomu 9 etatów w 2005 roku do 7 etatów w 2009 roku. Zgodnie z predykcją tendencja spadkowa zostanie utrzymana – redukcja do 2 etatów w 2025 roku.

Rysunek 25. Liczba etatów nauczycieli przedszkolnych według płci w powiecie częstochowskim

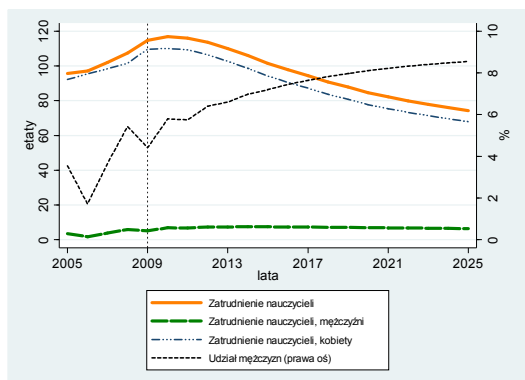
Liczbę dzieci uczęszczających do przedszkoli, według płci, w powiecie częstochowskim, przedstawiono na rysunku 26. Analizując dane historyczne można zauważyć, iż liczebność populacji przedszkolaków zmniejszyła się z pułapu 3 058 osób w 2002 roku do poziomu 2 359 osób w 2009 roku. Bardzo gwałtowny spadek liczby dzieci w przedszkolach odnotowany został w 2005 roku – o 503 dzieci względem roku poprzedzającego. W pozostałej części analizowanego przedziału czasowego wahania rozważanej kategorii były relatywnie niewielkie. Lata objęte prognozą charakteryzować będą się malejącą tendencją liczebności populacji przedszkolaków. Zgodnie z predykcją liczba dzieci uczęszczających do przedszkoli, zlokalizowanych w powiecie częstochowskim, ulegnie redukcji o 26% – z pułapu 2 211 osób w 2010 roku do pułapu 1 632 osób w 2025 roku. Biorąc pod uwagę okres prognozy, jedynie w 2010 roku, wśród dzieci uczęszczających do przedszkoli więcej będzie dziewcząt (1 109) niż chłopców (1 102). W kolejnych latach udział płci męskiej wśród przedszkolaków będzie oscylować w granicach 51%–52%. Liczba dzieci przypadających na jeden etat nauczyciela przedszkolnego wzrośnie z poziomu 13,31 w 2009 roku do pułapu 14,1 w 2021 roku, by w roku zamykającym prognozę osiągnąć poziom 13,76.

Rysunek 26. Liczba dzieci w podziale na płeć w przedszkolach, punktach przedszkolnych i zespołach wychowania przedszkolnego w powiecie częstochowskim

3.2. Powiat kłobucki

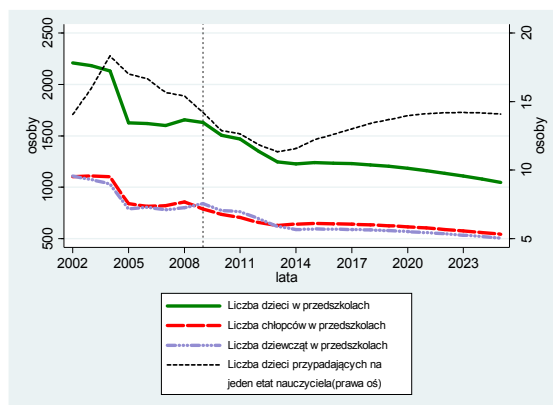
Prognozę liczby etatów nauczycieli na szczeblu przedszkolnym, według płci, w powiecie kłobuckim zilustrowano na rysunku 27. W całym okresie historycznym poziom zatrudnienia ww. zawodzie wykazywał wzrost, osiągając pułap 115 etatów w 2009 roku. Szacuje się, iż rosnący trend zostanie utrzymany jedynie do 2010 roku. Tym samym w roku 2010, biorąc pod uwagę cały badany okres, odnotowany zostanie najwyższy poziom zatrudnienia równy 117 etatom nauczycieli przedszkolnych. W latach 2011–2025 zatrudnienie w omawianym zawodzie będzie ulegać stopniowej redukcji – do poziomu 74 etatów w 2025 roku. W całym analizowanym okresie liczba etatów nauczycieli przedszkolnych zajmowanych przez kobiety charakteryzować będzie się podobnym przebiegiem zmienności. Zatrudnienie kobiet – na omawianym stanowisku – będzie równe 110 etatom w 2010 roku, zaś w perspektywie 2025 roku powinno

Rysunek 27. Liczba etatów nauczycieli przedszkolnych według płci w powiecie kłobuckim

zmaleć do poziomu 68 etatów. W okresie historycznym liczba etatów przysługujących mężczyznom – na stanowisku nauczyciela przedszkolnego – charakteryzowała się dodatnim trendem, który zgodnie z predykcją utrzyma się jedynie w perspektywie krótkookresowej prognozy, tj. do 2014 roku. Szacuje się, iż w omawianym zawodzie mężczyznom przysługiwać będzie 6 etatów w roku 2025. W ostatnim roku prognozy udział mężczyzn w badanej grupie – w powiecie kłobuckim – będzie znajdował się na relatywnie – w odniesieniu do całego województwa śląskiego – wysokim poziomie równym 8,55%.

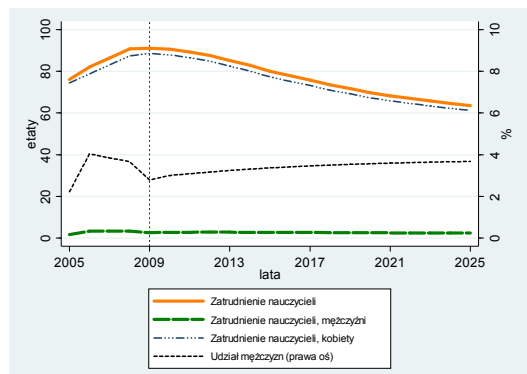
Na rysunku 28. zilustrowano prognozę liczby dzieci, według płci, uczęszczających do przedszkoli w powiecie kłobuckim. W całym analizowanym przedziale czasowym widoczna była spadkowa tendencja liczebności populacji przedszkolaków. W latach 2002–2009 poziom omawianej zmiennej uległ redukcji o 26% – z pułapu 2 211 dzieci do poziomu 1 631 dzieci. Biorąc po uwagę przedział czasowy predykcji, najwyższa roczna dynamika zmian liczebności populacji przedszkolaków odnotowana zostanie w latach 2010–2013 – pomiędzy 7%–8%. W kolejnych latach, aż do końca horyzontu czasowego prognozy, zmiany będą relatywnie niewielkie. W 2025 roku do przedszkoli będzie uczęszczać 1 048 dzieci – w tym 542 chłopców i 506 dziewcząt. W latach 2010–2012 wśród dzieci uczęszczających do przedszkoli, nieznacznie dominować będą dziewczęta. Jednakże po 2013 roku udział chłopców ustabilizuje się na poziomie 52%. Liczba przedszkolaków przypadających na jeden etat nauczyciela przedszkolnego charakteryzowała się spadkową tendencją, począwszy od roku 2005. W 2004 roku powyższy wskaźnik osiągnął pułap 18,33, a następnie uległ redukcji do poziomu 14,21 w 2009 roku. W okresie prognozy przewiduje się dalszy, systematyczny spadek wartości omawianej miary – horyzont krótkookresowy. W perspektywie długookresowej szacuje się, przewiduje się zaś jego wzrost, do poziomu 14,1 w roku 2025.

Rysunek 28. Liczba dzieci w podziale na płeć w przedszkolach, punktach przedszkolnych i zespołach wychowania przedszkolnego w powiecie kłobuckim

3.3. Powiat myszkowski

Analizując prognozy liczby etatów nauczycieli na szczeblu przedszkolnym, w powiecie myszkowskim – rysunek 29. – można zauważyć, iż trwający od 2005 roku trend wzrostowy zakończył się w roku 2009. Poziom zatrudnienia w omawianej profesji wzrósł tym samym o 19,61% z poziomu 76 etatów w 2005 roku do poziomu 91 etatów w 2009 roku.

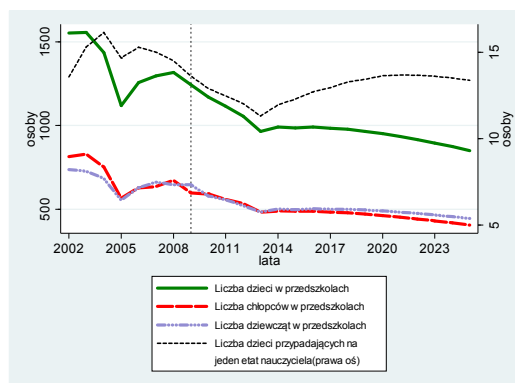
Rysunek 29. Liczba etatów nauczycieli przedszkolnych według płci w powiecie myszkowskim

W latach 2010–2025 poziom zatrudnienia nauczycieli przedszkolnych będzie wykazywać – zgodnie z predykcją – wyraźną tendencję spadkową. Roczne spadki zatrudnienia powinny utrzymywać się na poziomie poniżej 3 etatów w pierwszych i poniżej 2 etatów w ostatnich latach prognozy. Szacuje się, iż do 2025 roku liczba etatów nauczycieli przedszkolnych, w powiecie myszkowskim, zmaleje do poziomu 64. W 2009 poziom zatrudnienia mężczyzn, w omawianym zawodzie, wyniósł niespełna 3 etaty. W perspektywie horyzontu czasowego prognozy szacuje się, że wyniesie

on 2 etaty. Przewiduje się, iż w całym analizowanym przedziale czasowym przebieg zmienności liczby etatów przysługujących kobietom – na stanowisku nauczyciela przedszkolnego – będzie analogiczny do zmienności liczby etatów ogółem. Udział mężczyzn wśród nauczycieli przedszkolnych – w powiecie myszkowskim – powinien, w okresie prognozy, wzrosnąć z 3% do 3,68%.

Rysunek 30. przedstawia prognozę liczby dzieci uczęszczających do przedszkoli, punktów przedszkolnych, oraz zespołów wychowania przedszkolnego w powiecie myszkowskim. Analizując

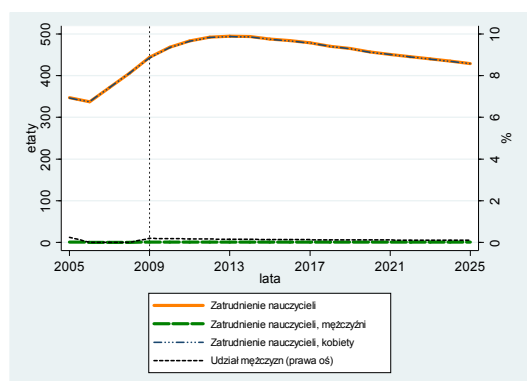
dane historyczne można zauważyć, iż liczebność populacji przedszkolaków uległa redukcji z pułapu 1 552 osób w 2002 roku do pułapu 1 243 osób w 2009 roku, podlegając w międzyczasie nieregularnym fluktuacjom. Szacuje się, iż w całym horyzoncie czasowym predykcji liczba dzieci w przedszkolach obniży się o 23% – z pułapu 1 171 osób w 2010 roku do poziomu 851 osób w 2025 roku. Najwyższą dynamiką zmian będą charakteryzować się lata 2010–2013, w których łączny spadek liczby przedszkolaków wyniesie 17% – do poziomu 966 osób w 2013 roku. W latach 2010–2025 udział płci męskiej w populacji przedszkolaków, w powiecie myszkowskim, ulegnie stopniowemu obniżeniu – z 51% do 48%. W 2025 roku wśród dzieci uczęszczających do przedszkoli – na badanym terenie – będzie 445 dziewcząt oraz 406 chłopców. Liczba przedszkolaków przypadających przeciętnie na jeden etat nauczyciela przedszkolnego zmniejszyła się z maksymalnego poziomu 16,15 w 2004 roku do poziomu 13,64 w 2009 roku. Zgodnie z predykcją spadkowa tendencja wartości powyższego wskaźnika zostanie utrzymana, tak że jego wartość wyniesie 11,32 w 2013 roku. W kolejnych latach prognozy wartość omawianej miary powinna rosnąć za sprawą wolniejszego niż dotychczas spadku liczby przedszkolaków i osiągnąć w 2025 roku poziom 3,38.

Rysunek 30. Liczba dzieci w podziale na płeć w przedszkolach, punktach przedszkolnych i zespołach wychowania przedszkolnego w powiecie myszkowskim

3.4. Powiat m. Częstochowa

Na rysunku 31. zobrazowane zostały dane historyczne oraz prognozy liczby etatów nauczycieli przedszkolnych, z uwzględnieniem podziału na płeć, w Częstochowie. W całym badanym okresie

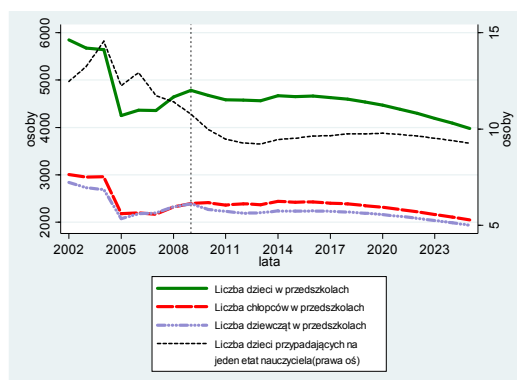

Rysunek 31. Liczba etatów nauczycieli przedszkolnych według płci w Częstochowie

historycznym – obejmującym lata 2005–2009 – liczba etatów zajmowanych przez mężczyzn, w omawianym zawodzie, nie przekroczyła 1 etatu i zgodnie z predykcją sytuacja ta nie ulegnie zmianie. Ze względu na marginalny udział mężczyzn, liczba etatów nauczycieli przedszkolnych przysługujących kobietom jest zbliżona do liczby etatów ogółem. W latach 2006–2009 poziom zatrudnienia, na badanym terenie, ww. zawodzie wzrósł łącznie o 106 etatów – do poziomu 444 etatów w 2009 roku. Zgodnie z prognozą wzrostowa tendencja zostanie utrzymana do 2013 roku. Całkowity wzrost poziomu zatrudnienia w omawianym zawodzie wyniesie 47% – z poziomu 338 etatów w 2006 roku do 495 etatów w 2013 roku. W kolejnych latach prognozy zanotowany zostanie wyraźny spadek liczby etatów nauczycieli na szczeblu przedszkolnym, do poziomu 430 w 2025 roku.

W kolejnych latach prognozy zanotowany zostanie wyraźny spadek liczby etatów nauczycieli na szczeblu przedszkolnym, do poziomu 430 w 2025 roku.

Dane historyczne oraz predykcje – w perspektywie do 2025 roku – liczby dzieci uczęszczających do przedszkoli w Częstochowie, zobrazowano na rysunku 32. Widoczne jest, iż w latach 2002–2005 liczebność populacji przedszkolaków uległa silnej redukcji – z pułapu 5 848 osób w 2002 roku do poziomu 4 252 osób w 2005 roku. Najwyższy spadek został odnotowany w 2005 roku, w którym to liczba dzieci uczęszczających do ww. placówek obniżyła się aż o 25% w porównaniu z rokiem poprzednim. W kolejnych latach okresu historycznego liczebność populacji przedszkolaków ulegała zwiększeniu – do pułapu 4 781 osób w 2009 roku. Szacuje się, iż w całym horyzoncie czasowym prognozy, liczba dzieci w przedszkolach obniży się o 15%. Lata 2010–2016 charakteryzować się będą niewielkimi fluktuacjami liczebności populacji przedszkolaków, pomiędzy poziomem 4 673 dzieci (2010 rok) a poziomem 4 562 dzieci (2013 rok). Zgodnie z prognozą, dopiero od 2017 roku zauważalna będzie trwała tendencja spadkowa, a liczba dzieci uczęszczających do przedszkoli osiągnie w 2025 roku poziom 3 977 osób – w tym 2 044 chłopców oraz 1 933 dziewcząt. Prawie cały analizowany przedział czasowy charakteryzuje się udziałem płci męskiej w granicach 52%. Wyjątek stanowią lata 2007–2008, kiedy wśród przedszkolaków odnotowano nieznacznie większy udział dziewcząt – o ok. 1 p.p. W okresie historycznym liczba dzieci w przedszkolach przypadająca na jeden etat nauczyciela przedszkolnego uległa redukcji, z pułapu 14,56 w 2004 roku do pułapu 10,77 w 2009 roku. Powyższy wskaźnik ulegnie dalszemu spadkowi, kształtując się na poziomie 9,22 w 2013 roku. W kolejnych latach prognozy powinien on zaś oscylować w granicach 9%–10%.

Rysunek 32. Liczba dzieci w podziale na płeć w przedszkolach, punktach przedszkolnych i zespołach wychowania przedszkolnego w Częstochowie

W podregionie częstochowskim znajduje się 136 przedszkoli składających się z 469 oddziałów, 1 przedszkole specjalne z 5 oddziałami oraz 2 punkty przedszkolne, co daje łącznie 10 838 miejsc dla dzieci w wieku przedszkolnym³. W 2009 roku liczba etatów nauczycieli przedszkolnych, na omawianym terenie, ukształtowała się na poziomie 827. Udział liczby etatów – w omawianym zawodzie – w poszczególnych obszarach, do liczby etatów w całym analizowanym podregionie wyniósł odpowiednio: 54% w Częstochowie, 21% w powiecie częstochowskim, 14% w powiecie kłobuckim oraz 11% w powiecie myszkowskim. Zgodnie z prognozą w 2025 roku zauważalnie zmieni się stosunek liczby etatów nauczycieli przedszkolnych względem liczby etatów w podregionie – do 63% w Częstochowie, do 17% w powiecie częstochowskim, do 11% w powiecie kłobuckim oraz do 9% w powiecie myszkowskim.

W latach 2005–2009 odnotowano wzrost liczby etatów nauczycieli na szczeblu przedszkolnym w podregionie częstochowskim łącznie o 17,41%, jednakże w każdym z wyszczególnionych obszarów poziom zatrudnienia w tym zawodzie ulegał zmianom o odmiennej skali i kierunku. Najwyższy wzrost liczby etatów nauczycieli przedszkolnych widoczny był w Częstochowie – 27,88%. W powiecie myszkowskim wzrosła ona o 19,61%, w powiecie kłobuckim o 19,97%, natomiast w powiecie częstochowskim uległa redukcji o 4,42%. Przewiduje się, że w horyzoncie czasowym predykcji zmaleje poziom zatrudnienia nauczycieli przedszkolnych w całym podregionie częstochowskim – o 17,04% w porównaniu z 2009 rokiem. Zgodnie z prognozą najwyższy, względny spadek liczby etatów – w tym zawodzie – widoczny będzie w powiecie kłobuckim i wyniesie 35,22%. Najmniejszy spadek spodziewany jest w Częstochowie – o 3,23%. Szacuje się, iż liczba etatów nauczycieli na szczeblu przedszkolnym w horyzoncie czasowym predykcji zmaleje o 30,26% w powiecie myszkowskim oraz o 33,04% w powiecie częstochowskim. Zgodnie z prognozą w podregionie częstochowskim udział mężczyzn w tym zawodzie będzie utrzymywał się na poziomie nieprzekraczającym 2 % przez cały okres jej trwania. W 2025 roku najwyższy poziom omawianego wskaźnika widoczny będzie w powiecie kłobuckim – 8,6%, najniższy zaś w Częstochowie – 0,1%.

W 2009 roku liczba przedszkolaków w podregionie częstochowskim wyniosła 10 014 dzieci. Przewiduje się, iż w całym horyzoncie czasowym prognozy – do roku 2025 – liczba przedszkolaków obniży się o 25% w porównaniu z 2009 rokiem. Również w każdym z wyszczególnionych obszarów przewidywany jest spadek liczby przedszkolaków w tym czasie. Najniższa procentowa zmiana widoczna będzie w Częstochowie – na poziomie 17% – natomiast najwyższa w powiecie kłobuckim – na poziomie 36%. W powiecie myszkowskim oraz w powiecie częstochowskim w ostatnim roku predykcji liczebność populacji przedszkolaków będzie o 31% niższa niż w 2009 roku.

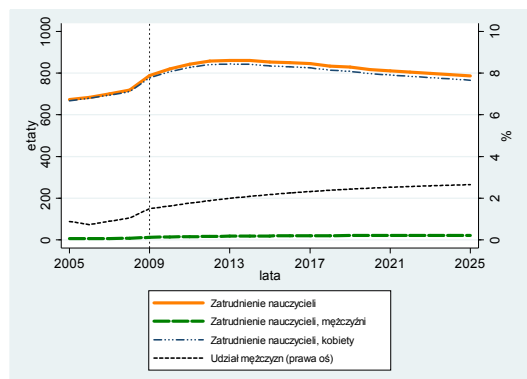
W podregionie częstochowskim do roku 2013 widoczna będzie malejąca tendencja liczby dzieci przypadających na jeden etat nauczyciela przedszkolnego. Szacuje się, iż obniży się ona w tym czasie z pułapu 12,11 w 2009 roku do poziomu 10,2. W roku 2025 powinna wynieść 10,94. Rozważając wyszczególnione obszary, w 2009 roku najwyższy poziom omawianego wskaźnika widoczny był w powiecie kłobuckim – na poziomie 14,21 – najniższy zaś w Częstochowie – na poziomie 10,77. Zgodnie z predykcją w perspektywie 2025 roku na omawianych terytoriach z wyłączeniem powiatu kłobuckiego odnotowany zostanie spadek liczby przedszkolaków przypadających na jeden etat nauczyciela przedszkolnego, osiągając najniższy pułap w Częstochowie – wynoszący 9,26 – najwyższy zaś w powiecie kłobuckim – na poziomie 14,1.

---

³ GUS, BDL, www.stat.gov.pl; dane dot. wychowania przedszkolnego za rok 2009 [data dostępu: 12.01.2011].

4. Podregion gliwicki

Na rysunku 33. zaprezentowano dane historyczne i prognozy liczby etatów nauczycieli przedszkolnych według płci w podregionie gliwickim. W okresie historycznym można zaobserwować wzrost poziomu zatrudnienia w omawianej profesji – z poziomu 674 etatów w roku 2005 do 789 etatów

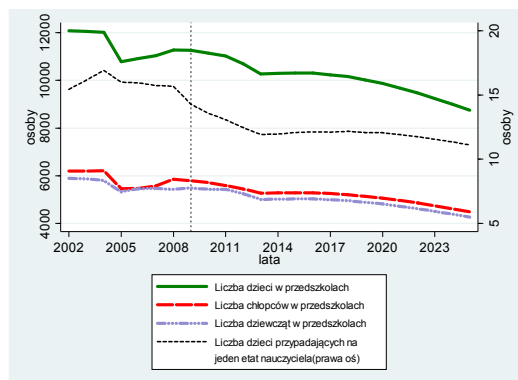

Rysunek 33. Liczba etatów nauczycieli przedszkolnych według płci w podregionie gliwickim

w roku 2009. Szacuje się, iż do roku 2014 rosnący trend zostanie utrzymany, jednakże dynamika wzrostu będzie z okresu na okres coraz niższa. Tym samym w roku 2014 liczba etatów nauczycieli przedszkolnych osiągnie najwyższy poziom z całego badanego okresu – kształtując się na poziomie 861. Lata 2015–2025 będą charakteryzować się niewielkimi rocznymi spadkami liczby etatów nauczycieli przedszkolnych, osiągając w ostatnim roku prognozy poziom 787. W całym analizowanym horyzoncie czasowym widoczne jest, iż poziom zatrudnienia kobiet kształtuje się podobnie do poziomu zatrudnienia ogółem w tej grupie pracujących.

W latach 2009–2014 liczba etatów nauczyciela przedszkolnego przysługujących kobietom wzrosła z poziomu 777 do 861, a następnie obniżyła się do poziomu 766 w roku 2025. Zgodnie z przeprowadzoną predykcją w całym jej przedziale czasowym rosnąć będzie liczba etatów zajmowanych przez mężczyzn w omawianej profesji – z 12 w 2009 roku do 21 w 2025 roku. Będzie to miało również wpływ na spodziewany wzrost udziału mężczyzn z 1,5% w 2010 roku do 2,65% w 2025 roku, co stanowi najwyższą wartość w całym badanym okresie.

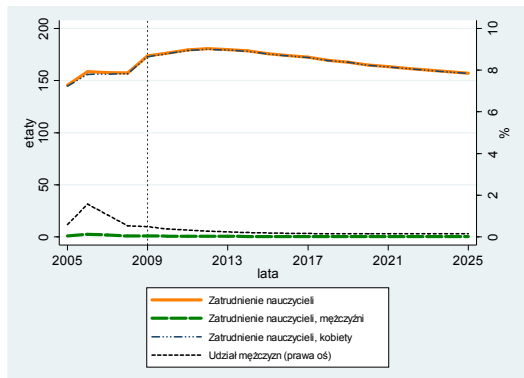
Rysunek 34. przedstawia prognozę liczby dzieci w podziale na płeć uczęszczających do przedszkoli w podregionie gliwickim. W pierwszej połowie badanego okresu historycznego liczebność populacji przedszkolaków uległa redukcji o 1 296 osób – do poziomu 10 784 osób w 2005 roku – następnie wykazywała rosnącą tendencję, osiągając poziom 11 270 osób w 2009 roku. Zgodnie z prognozą, w latach 2010–2013 liczba dzieci uczęszczających do ww. placówek będzie charakteryzować się rosnącą dynamiką spadków. Następnie do roku 2016 liczba przedszkolaków wykaże śladowy wzrost. W latach 2017–2025 liczebność dzieci uczęszczających do przedszkoli będzie obniżać się, a spadki będą z roku na rok coraz większe. W całym horyzoncie czasowym predykcji liczba przedszkolaków ulegnie redukcji o około 22% – z pułapu 11 145 osób w 2010 roku do pułapu 8 750 osób w 2025 roku. Przez cały okres prognozy do przedszkoli będzie uczęszczać więcej chłopców niż dziewcząt, a udział płci męskiej będzie utrzymywać się na poziomie 51%. W 2025 roku wśród dzieci w przedszkolach będzie 4 489 chłopców oraz 4 261 dziewcząt. Zgodnie z predykcją wskaźnik dotyczący liczby dzieci przypadających na jednego nauczyciela przedszkolnego obniży się – z pułapu 14,28 w 2009 roku do poziomu 11,11 w 2025 roku.

Rysunek 34. Liczba dzieci w podziale na płeć w przedszkolach, punktach przedszkolnych i zespołach wychowania przedszkolnego w podregionie gliwickim

4.1. Powiat gliwicki

Prognoza liczby etatów nauczycieli przedszkolnych według płci w powiecie gliwickim przedstawiona została na rysunku 35. W latach 2005–2009 zatrudnienie w omawianej grupie zawodowej

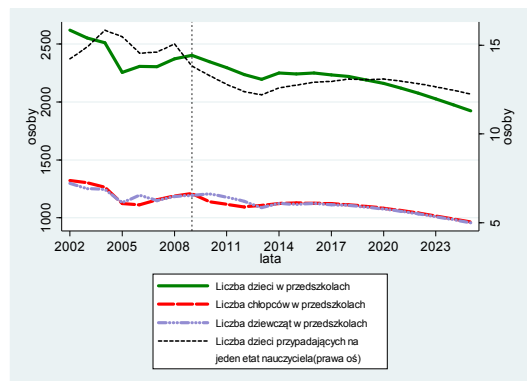

Rysunek 35. Liczba etatów nauczycieli przedszkolnych według płci w powiecie gliwickim

charakteryzowało się rosnącym trendem, jednakże jego coroczne zmiany były nieregularne. W 2009 roku liczba etatów nauczycieli na szczeblu przedszkolnym osiągnęła poziom 174. Do 2012 roku spodziewany jest dalszy wzrost zatrudnienia w tym zawodzie do poziomu 181 etatów. Następnie do końca okresu objętego prognoza liczba etatów w analizowanej grupie zawodowej ulegnie redukcji do poziomemu 157. Cały badany przedział czasowy charakteryzuje się wysokim udziałem kobiet wśród nauczycieli przedszkolnych na poziomie przekraczającym 99%. Ze względu na powyższy fakt przebieg zmienności liczby etatów zajmowanych

przez kobiety w tej grupie jest analogiczny do przebiegu zmienności liczby etatów ogółem. W roku 2005 zatrudnienie kobiet w zawodzie nauczyciela przedszkolnego kształtowało się na poziomie 145 etatów, natomiast do 2009 roku liczba ta osiągnęła poziom 173 etatów. Zgodnie z predykcją zatrudnienie kobiet na analizowanym stanowisku osiągnie poziom 180 etatów w 2012 roku, a następnie ulegnie redukcji do poziomu 157 etatów w 2025 roku. W całym okresie prognozy zatrudnienie mężczyzn w zawodzie nauczyciela przedszkolnego powinno utrzymywać się na śladowym poziomie nie przekraczającym 1 etatu.

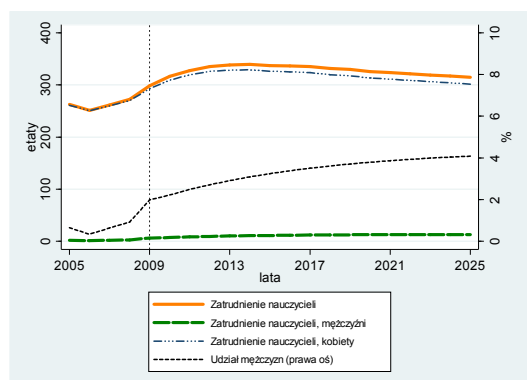
Na rysunku 36. zaprezentowano liczbę dzieci uczęszczających do przedszkoli w powiecie gliwickim z uwzględnieniem podziału na płeć. Charakterystyczne dla badanego obszaru, iż od początku analizowanego okresu historycznego do 2005 roku liczebność populacji przedszkolaków ulegała redukcji, osiągając poziom 2 254 osób w 2005 roku. W kolejnych latach liczba dzieci w przedszkolach wykazywała rosnącą tendencję, kształtując się na poziomie 2 404 osób w 2009 roku. Szacuje się, iż w całym horyzoncie czasowym predykcji liczebność populacji przedszkolaków zmniejszy się o około 18% – z pułapu 2 347 osób w 2010 roku do pułapu 1 922 osób w 2025 roku. W ostatnim roku prognozy wśród dzieci uczęszczających do przedszkoli będzie 964 chłopców oraz 958 dziewcząt. Liczba dzieci przypadająca na jeden etat nauczycielski na szczeblu przedszkolnym osiągnęła poziom 13,82 w 2009 roku. Zgodnie z predykcją, powyższy wskaźnik ulegnie redukcji do poziomu 12,2 w 2013 roku, by następnie po okresie nieznacznego wzrostu i ponownego słabego spadku osiągnąć w roku 2025 poziom 12,24. Spadek omawianego wskaźnika zdeterminowany będzie w znacznej mierze zmianą liczebności populacji dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym szczególnie w pierwszych latach prognozowanego okresu. Spadek liczby nauczycieli w żadnym okresie nie będzie miał tak dynamicznego charakteru.

Rysunek 36. Liczba dzieci w podziale na płeć w przedszkolach, punktach przedszkolnych i zespołach wychowania przedszkolnego w powiecie gliwickim

4.2. Powiat m. Gliwice

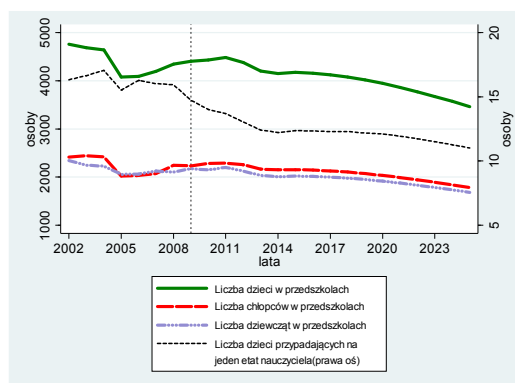
Na rysunku 37. przedstawiona została prognoza liczby etatów nauczycieli na szczeblu przedszkolnym według płci w Gliwicach. Analizując dane historyczne można zauważyć, iż w latach 2006–

Rysunek 37. Liczba etatów nauczycieli przedszkolnych według płci w Gliwicach

2009 poziom zatrudnienia w omawianym zawodzie wzrósł z poziomu 251 etatów do poziomu 299 etatów. Szacuje się, iż rosnąca tendencja zostanie utrzymana do roku 2014. Łącznie odnotowany zostanie 35% wzrost poziomu zatrudnienia – względem roku 2006 – w ww. zawodzie do 340 etatów w 2014 roku. Zgodnie z prognozą w latach 2015–2025 liczba etatów nauczycieli przedszkolnych będzie ulegać stopniowej redukcji – do poziomu 315 w ostatnim roku predykcji. W 2009 roku zatrudnienie kobiet w zawodzie nauczyciela na szczeblu przedszkolnym kształtowało się na poziomie 293 etatów na omawianym terenie. W okresie prognozy liczba etatów nauczycieli przedszkolnych zajmowanych przez kobiety będzie kształtować się na zbliżonym poziomie do liczby etatów ogółem. Szacuje się, iż do 2014 roku poziom zatrudnienia kobiet w omawianej profesji wzrośnie do poziomu 330 etatów, a następnie ponownie ulegnie redukcji do poziomu 302 etatów w 2025 roku. W całym analizowanym przedziale czasowym widoczny jest wzrost poziomu zatrudnienia mężczyzn w zawodzie nauczyciela przedszkolnego – z poziomu 2 etatów w 2005 roku do poziomu 13 etatów w 2025 roku. Tym samym udział mężczyzn w ostatnim roku predykcji osiągnie pułap 4,08 %.

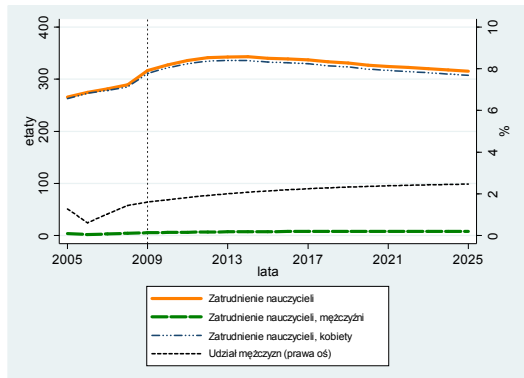
Na rysunku 38. zilustrowano prognozę liczby dzieci według płci, uczęszczających do przedszkoli, punktów przedszkolnych oraz zespołów wychowania przedszkolnego w Gliwicach. Analizując dane historyczne można zauważyć, iż do 2005 roku – na badanym terenie – liczebność populacji przedszkolaków ulegała redukcji – osiągając poziom 4 076 w tym czasie. Od 2006 roku liczba dzieci w przedszkolach charakteryzowała się wzrostową tendencją, co zgodnie z prognozą będzie kontynuowane do 2012 roku, kiedy to liczba przedszkolaków ukształtuje się na poziomie 4 378 dzieci. W kolejnych latach predykcji liczebność populacji przedszkolaków w Gliwicach będzie się zmniejszać osiągając w 2025 roku poziom 3 465 dzieci – w tym 1 782 chłopców i 1 683 dziewcząt. Jak wskazują wyniki przeprowadzonej predykcji, w omawianej grupie przedszkolaków udział płci męskiej będzie utrzymywać się na poziomie 52% w całym okresie trwania prognozy. Liczba dzieci przypadających średnio na jeden etat nauczyciela przedszkolnego uległa redukcji z maksymalnego pułapu 17,07 w 2004 roku do poziomu 14,74 w 2009 roku. Przewiduje się, iż do ostatniego roku predykcji powyższy wskaźnik obniży się jeszcze bardziej, osiągając poziom 11,01 w 2025 roku.

Rysunek 38. Liczba dzieci w podziale na płeć w przedszkolach, punktach przedszkolnych i zespołach wychowania przedszkolnego w Gliwicach

4.3. Powiat m. Zabrze

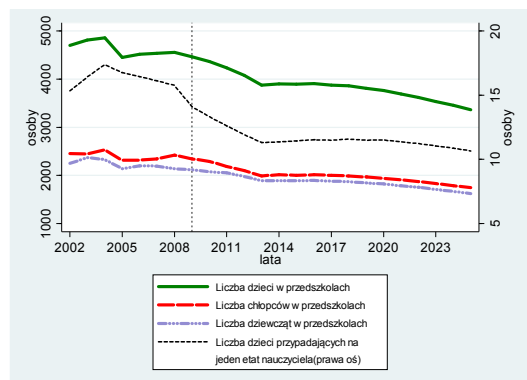
Rysunek 39. przedstawia prognozę liczby etatów nauczycieli na szczeblu przedszkolnym według płci w Zabrzu. W latach 2005–2009 poziom zatrudnienia w analizowanej grupie zawodowej wzrósł łącznie o 19% – z poziomu 266 etatów do pułapu 316 etatów. Zgodnie z predykcją wzrostowa tendencja utrzyma się do 2014 roku, jednakże dynamika zmian będzie coraz mniejsza. Liczba etatów na omawianym stanowisku osiągnie wtedy najwyższy poziom wynoszący 343. W kolejnych latach poziom zatrudnienia nauczycieli przedszkolnych w Zabrzu nieznacznie się obniży do 316 etatów w 2025 roku.

Rysunek 39. Liczba etatów nauczycieli przedszkolnych według płci w Zabrzu

W całym badanym przedziale czasowym liczba etatów zajmowanych przez kobiety w omawianym zawodzie charakteryzuje się bardzo podobnym przebiegiem zmienności do liczby etatów ogółem. W latach 2005–2009 poziom zatrudnienia kobiet w omawianym zawodzie wzrósł z poziomu 263 etatów do poziomu 311 etatów. Szacuję się, iż w roku 2014 zatrudnienie w tej grupie kobiet osiągnie maksymalny pułap wynoszący 336 etatów, a następnie ulegnie redukcji do poziomu 308 etatów w 2025 roku. Zatrudnienie mężczyzn na stanowisku nauczyciela przedszkolnego wzrosło z poziomu 3 etatów w 2005 roku do poziomu 5 etatów w 2009 roku. W całym okresie predykcji ulegnie ono dalszemu wzrostowi, osiągając pułap 8 etatów w 2025 roku.

Na rysunku 40. została zilustrowana liczebność populacji przedszkolaków podziale na płeć w Zabrzu. W okresie historycznym odnotowany został spadek liczby dzieci uczęszczających do ww. placówek z pułapu 4 703 w 2002 roku do pułapu 4 463 w 2009 roku. Zgodnie z predykcją w latach 2009–2013 liczba przedszkolaków będzie ulegać dalszej redukcji – do poziomu 3 787 dzieci w 2013 roku – a dynamika tych spadków będzie coraz wyższa. W kolejnych latach – do 2017 roku – liczebność populacji przedszkolaków będzie przejawiać nieznaczne fluktuacje wokół osiągniętego uprzednio poziomu. Od 2018 roku liczebność przedszkolaków ponownie zacznie charakteryzować się malejącą tendencją, przy rosnącej dynamice zmian, osiągając w ostatnim roku predykcji pułap 3 363 dzieci. Wyniki przeprowadzonej predykcji wskazują, iż w 2025 roku wśród dzieci uczęszczających do przedszkoli będzie 1 742 chłopców oraz 1 620 dziewcząt. Udział mężczyzn w badanej grupie dzieci będzie utrzymywał się na poziomie 52% w całym analizowanym okresie prognozy. Liczba dzieci przypadająca średnio na jednego nauczyciela w Zabrzu obniżyła się w okresie historycznym z najwyższego pułapu 17,39 w 2004 roku do pułapu 14,1 w 2009 roku. Zgodnie z predykcją omawiany wskaźnik ulegnie dalszej redukcji – do poziomu 10,66 w ostatnim roku prognozowanego okresu.

Rysunek 40. Liczba dzieci w podziale na płeć w przedszkolach, punktach przedszkolnych i zespołach wychowania przedszkolnego w Zabrzu

W podregionie gliwickim w 2009 roku funkcjonowało 113 przedszkoli, składających się z 504 oddziałów, w których łącznie znajdują się 12 123 miejsca⁴. W tym samym czasie, na omawianym terenie, poziom zatrudnienia nauczycieli przedszkolnych kształtował się na poziomie 789 etatów, w sytuacji gdy 40% z nich znajdowało w Zabrze, 38% w Gliwicach, a 22% w powiecie gliwickim. Zgodnie z prognozą do 2025 roku stosunek liczby etatów nauczycieli przedszkolnych w Zabrze do liczby etatów w tej profesji w całym podregionie gliwickim pozostanie na poziomie 40%, rosnąc jednocześnie w Gliwicach do poziomu 40%, natomiast powiecie gliwickim malejąc do poziomu 20%.

W całym analizowanym okresie historycznym poziom zatrudnienia nauczycieli na szczeblu przedszkolnym w podregionie gliwickim wzrósł łącznie o 17,08%. Zbliżone tendencje można było zaobserwować w każdym z wyszczególnionych w podregionie obszarów. W latach 2005–2009 liczba etatów w omawianym zawodzie wzrosła o 19% w powiecie gliwickim oraz w Zabrze, natomiast o 14% w Gliwicach. Szacuje się, w całym horyzoncie czasowym prognozy w podregionie gliwickim odnotowany zostanie śladowy spadek liczby etatów nauczycieli przedszkolnych w porównaniu z 2009 rokiem – o 2 etaty. Zgodnie z predykcją, spośród wszystkich powiatów wchodzących w skład podregionu, jedyny wzrost zatrudnienia w perspektywie roku 2025 zostanie odnotowany w Gliwicach – o 5,33%. W 2025 roku poziom zatrudnienia w omawianym zawodzie w Zabrze będzie niższy od tego jaki miał miejsce w 2009 roku o 0,3%, natomiast w powiecie gliwickim o 9,64%. W latach 2009–2025 udział mężczyzn w zawodzie nauczyciela przedszkolnego, na terenie podregionu gliwickiego charakteryzować się będzie rosnącą tendencją, osiągając w 2025 roku pułap 2,56%. W ostatnim roku prognozy przewiduje się, iż spośród analizowanych obszarów najwyższy udział płci męskiej odnotowany zostanie w Gliwicach, kształtując się na poziomie 4,08%, natomiast w Zabrze osiągnie on poziom 2,46%. Szacuje się, iż w 2025 roku w powiecie gliwickim śladowy udział mężczyzn zatrudnionych w charakterze nauczycieli przedszkolnych będzie najniższy na terenie podregionu.

W 2009 roku liczba dzieci uczęszczających do przedszkoli w podregionie gliwickim była o 4,5% wyższa niż w 2005 roku i ukształtowała się wtedy na poziomie 11 270 osób. Przewiduje się, iż w całym okresie objętym prognozą – do roku 2025 – liczebność populacji przedszkolaków na tym terenie obniży się o 22% – w porównaniu z 2009 rokiem. Podobna tendencja przewidywana jest w każdym z ww. obszarów z osobna. Zgodnie z prognozą najniższa procentowa zmiana widoczna będzie w podregionie gliwickim – na poziomie 20% – natomiast najwyższa Zabrze – na poziomie 25%. Przewiduje się, iż w Gliwicach w 2025 roku liczebność populacji przedszkolaków będzie o 21% mniejsza niż w 2009 roku.

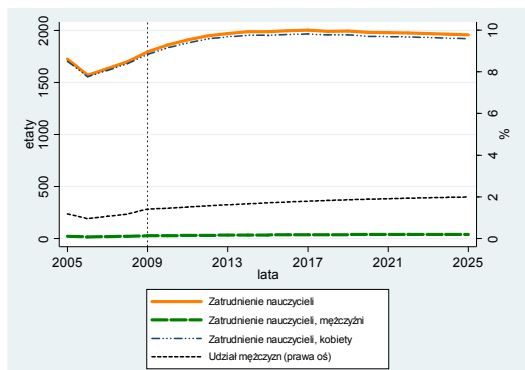
Szacuje się, iż w całym horyzoncie czasowym prognozy – w podregionie gliwickim – liczba dzieci przypadających średnio na jeden etat nauczyciela na szczeblu przedszkolnym ulegnie redukcji z poziomu 14,28 w 2009 roku do 11,11 w 2025 roku. Spośród wyszczególnionych obszarów podregionu gliwickiego w 2009 roku najniższy poziom omawianego wskaźnika odnotowany został w powiecie gliwickim – na poziomie 13,82 – natomiast najwyższy w Gliwicach – na poziomie 14,74. W Zabrze ukształtował się wtedy na poziomie 14,1. Przewidywany jest w okresie predykcji po przejściowym wzroście zatrudnienia nauczycieli i powrocie do poziomu bliskiego temu z roku 2009 oraz spadku liczby przedszkolaków, spadek poziomu omawianego wskaźnika do poziomu 11,01 w Gliwicach, do poziomu 12,24 w powiecie gliwickim oraz do poziomu 10,66 w Zabrze.

---

⁴ GUS, BDL, www.stat.gov.pl; dane dot. wychowania przedszkolnego za rok 2009 [data dostępu: 12.01.2011].

5. Podregion katowicki

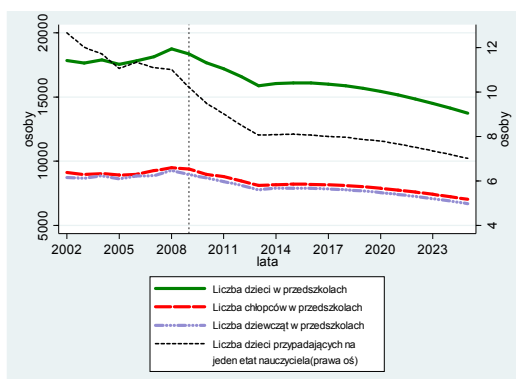
W podregionie katowickim w roku 2005, rozpoczynającym okres historyczny badany poziom zatrudnienia nauczycieli w przedszkolach, liczony w pełnych etatach wyniósł 1 586. W 2006 r. etatów nauczycielskich było mniej, bo 1 572. W roku 2009, kończącym okres próby, zatrudnienie w podre-

Rysunek 41. Liczba etatów nauczycieli przedszkolnych według płci w podregionie katowickim

gionie katowickim po okresie wzrostu wyniosło 1 796 etatów. Zanotowany wzrost wynosił 14,26% w porównaniu z rokiem 2006. Również w latach rozpoczynającym okres predykcji zatrudnienie ma się zwiększyć. W 2010 roku wynosić ma 1860 etatów. Według prognoz tendencja wzrostowa ma być zachowana do 2017 roku, jednak pod koniec tego okresu tempo zmian będzie coraz mniejsze (por. rysunek 41.). W 2017 r., kiedy wartość zmiennej ma osiągnąć maksimum, zatrudnienie nauczycieli w przedszkolach w podregionie katowickim ma wynieść 2 001 etatów. Do końca okresu prognozy, czyli do 2025 roku tendencja zachodzących zmian ma się odwrócić na nieznacznie malejącą. Według prognozy, w 2025 roku zatrudnienie w omawianym zawodzie wynosić będzie 1959 etatów, czyli będzie mniejsze od wartości maksymalnej tylko o 2,14% (w porównaniu do roku 2020). Zatrudnienie mężczyzn w zawodzie nauczyciela przedszkolnego w podregionie katowickim będzie rosło z poziomu 15 etatów w 2006 do 39 etatów w 2025 roku. Jednak udział mężczyzn w ogólnym zatrudnieniu będzie znikomy, zawierający się między mniej niż 1%, a niewiele ponad 2%.

Po okresie spadku i wzrostu, od 2005 do 2008 roku liczba dzieci, które uczęszczały do przedszkoli w podregionie katowickim cechowała się nieznaczną tendencją wzrostową. W roku 2002 do przedszkoli uczęszczało 17 841 dzieci, zaś w 2008 roku, w którym wystąpiła najwyższa wartość zmiennej, było już 18 762 wychowanków przedszkoli (w tym 50,3% chłopców). Według prognoz rozpoczęty w 2008 roku trend malejący ma trwać do 2013 r. (por. rysunek 42.). W pierwszym roku prognozy, liczba dzieci chodzących do przedszkoli w podregionie katowickim ma być równa 17 675, w tym 8 971 chłopców. W 2015 roku liczba przedszkolaków ma wynieść 16 104 i od tego roku rozpocznie się nowy trend spadkowy. Do 2025 r. w przedszkolach podregionu ubędzie kolejne 2363 dzieci. Liczba przedszkolaków w 2025 r. ma kształtować się na poziomie 13 741, z czego 7 040 stanowić będą chłopcy. Zatem w 2025 roku liczba dzieci w przedszkolach w podregionie katowickim będzie mniejsza o 26,8% w stosunku do 2008 roku.

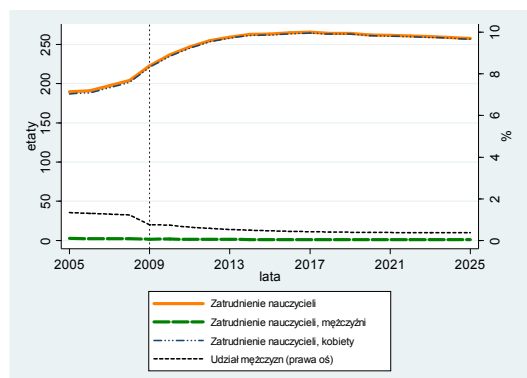

Rysunek 42. Liczba dzieci w podziale na płeć w przedszkolach, punktach przedszkolnych i zespołach wychowania przedszkolnego w podregionie katowickim

Wskaźnik liczby dzieci przypadających na jeden etat nauczyciela w latach 2002–2009 wyraźnie spadł z pułapu 12,67 do poziomu 10,22. W okresie prognozy przewiduje się trend malejący omawianego współczynnika. Jego wartość w perspektywie 2025 powinna zmaleć do poziomu 7,01.

5.1. Powiat m. Chorzów

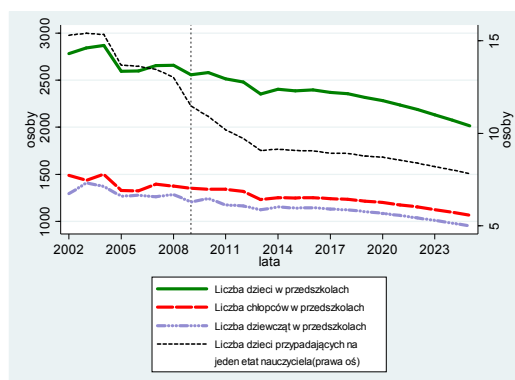
Na rysunku 43. zaprezentowane zostały dane historyczne i prognozy dotyczące zatrudnienia nauczycieli przedszkolnych w Chorzowie, w podziale na płeć. W latach 2005–2009 poziom zatrudnienia w tym zawodzie – na badanym terenie – charakteryzował się tendencją rosnącą. W tym czasie

Rysunek 43. Liczba etatów nauczycieli przedszkolnych według płci w Chorzowie

liczba etatów wzrosła ze 180 do 223. Było to szczególnie widoczne wśród kobiet. Liczba zajmowanych przez nie etatów nauczycieli przedszkolnych wzrosła w tym czasie z poziomu 187 etatów łącznie do poziomu 221 etatów. Udział mężczyzn w tej grupie zawodowej był, w okresie historycznym, znikomy i kształtował się na poziomie bliskim 1%, wykazując przy tym nieznaczną tendencję spadkową. Do 2008 roku liczba etatów przysługujących mężczyznom utrzymywała się na poziomie nieprzekraczającym 3. W okresie prognozy spodziewane jest dalsze utrzymywanie się wzrostu zatrudnienia kobiet w tym zawodzie na terenie Chorzowa, przy malejącym znaczeniu zatrudnienia mężczyzn dla łącznej liczby etatów nauczycieli przedszkolnych. W perspektywie lat prognozy, szacowany jest wzrost liczby etatów przysługujących kobietom do poziomu 265 w roku 2017, przy całkowitej liczbie etatów w tej grupie zawodowej na poziomie 266. W ostatnich latach prognozy spodziewana jest wyraźna stabilizacja poziomu zatrudnienia w tym zawodzie na badanym terenie. Jego poziom w roku 2025 powinien wynieść 258 etatów – w tym 257 etatów kobiet.

Analizując dane historyczne oraz prognozę liczby dzieci w przedszkolach na terenie Chorzowa – rysunek 44. – można zaobserwować wyraźną malejącą tendencję w całym okresie badania. W latach próby najwięcej dzieci uczęszczało do tego rodzaju placówek w roku 2004 – 2 870 osób, w tym 1 499 chłopców i 1 371 dziewcząt. Do końca okresu próby – rok 2009 – przy okresowych wahaniami i tendencji spadkowej, liczba dzieci uczęszczających do przedszkoli, na badanym terenie, zmalała do poziomu 2 557 osób – 1352 chłopców i 1205 dziewcząt. Malejący trend w liczbie dzieci w przedszkolach oraz rosnąca liczba nauczycieli przedszkolnych były przyczyną dynamicznego spadku liczby przedszkolaków przypadających średnio na jednego nauczyciela, z poziomu 15,31 w roku 2002 do poziomu 11,48 w roku 2009. W okresie predykcji malejąca tendencja omawianego współczynnika powinna się utrzymywać, przy coraz mniejszych rocznych spadkach jego wartości po roku 2013. W roku 2025 na jeden etat nauczycielski w przedszkolach, punktach przedszkolnych i zespołach wychowania przedszkolnego, w Chorzowie, przypadać będzie średnio mniej niż 8 dzieci. Zgodnie z prognozami liczba dzieci uczęszczających do tego typu placówek w pespektywie horyzontu czasowego predykcji powinna zmaleć do poziomu 2016 osób, w tym 1063 chłopców i 953 dziewcząt.

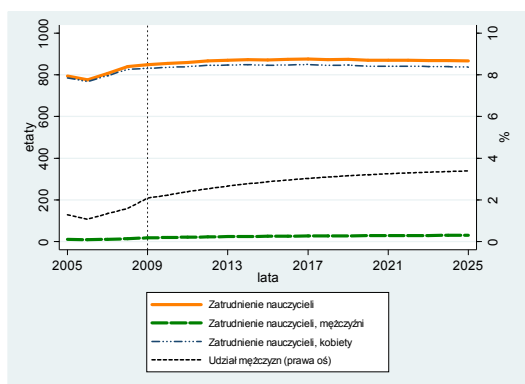

Rysunek 44. Liczba dzieci w podziale na płeć w przedszkolach, punktach przedszkolnych i zespołach wychowania przedszkolnego w Chorzowie

5.2. Powiat m. Katowice

W Katowicach w roku 2005 zatrudnienie nauczycieli w przedszkolach wynosiło niespełna 795 etatów, w tym 10 etatów należało do mężczyzn. Zatrudnienie ogółem wykazywało się w okresie próby tendencją wzrostową – do 2008 roku wzrosło do poziomu 849 etatów (porównaj rysunek 45.).

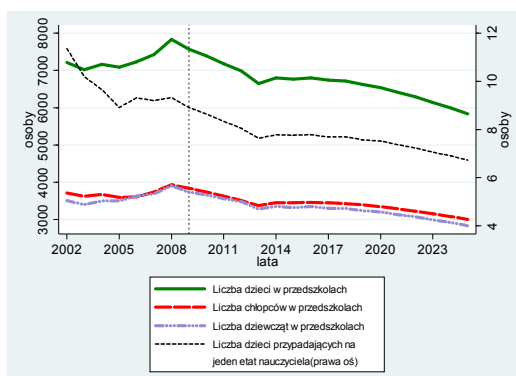

Rysunek 45. Liczba etatów nauczycieli przedszkolnych według płci w Katowicach

W tym samym czasie zatrudnienie mężczyzn w tym zawodzie w Katowicach wzrosło do poziomu 17 etatów, czyli stanowiło 2% ogólnego zatrudnienia nauczycieli. Prognozowany jest utrzymanie się trendu wzrostowego do roku 2017, następnie wartość zmiennej ustabilizuje się na podobnym poziomie do końca okresu predykcji. W roku 2027 liczba nauczycieli osiągnie maksymalny poziom 877 etatów. Jest to wzrost tej wartości o 10,3% w porównaniu do roku 2005. Jednocześnie, według prognoz, przez cały okres predykcji wzrastać ma udział mężczyzn w wykonywaniu zawodu nauczyciela przedszkolnego w powiecie grodzkim Katowice.

W roku 2025 udział ten wyniesie 3,39%, czyli 29 etatów (niemal dwa razy więcej niż w roku 2009). Ogólny poziom zatrudnienia w tym roku będzie wynosił 867 etatów.

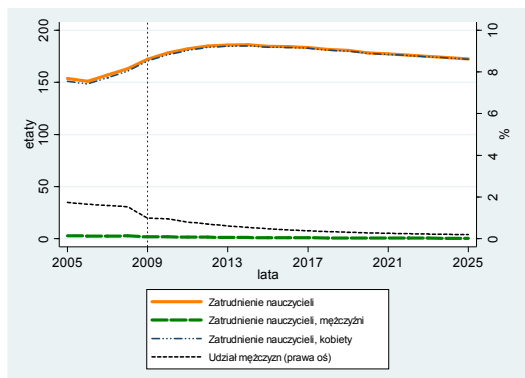
Liczba przedszkolaków, które uczęszczały do katowickich przedszkoli, w 2002 wynosiła 7 213. Po okresie trwającego od 2005 roku trendu wzrostowego, w 2007 roku wzrosła do poziomu 7 427 dzieci. Udział chłopców w tej liczbie wynosił 50,3%. W 2008 roku liczba dzieci w przedszkolach, punktach przedszkolnych i zespołach wychowania przedszkolnego w powiecie Katowice osiągnęła maksymalny poziom w całym okresie badania – 7836, z czego 3 933 to chłopcy, a 3 903 dziewczęta. Prognozuje się dość gwałtowny trend spadkowy do roku 2015 – liczba przedszkolaków zmaleje wówczas do poziomu 6 763, czyli o 13,7% mniej w porównaniu z rokiem, kiedy wartość osiągnęła maksimum. Po roku jednorazowego wzrostu, przewiduje się, że liczba wychowanków przedszkoli w powiecie grodzkim Katowice w latach 2016–2025 cechować się będzie dalszą tendencją spadkową. W roku kończącym okres prognozy w przedszkolach ma być 5 833 dzieci, w tym większość nadal stanowić będą chłopcy – 51,5%. Ubytek liczby wychowanków przedszkoli w Katowicach w 2025 r. w porównaniu z rokiem 2002 równy będzie zatem 25,6%. Liczba dzieci przypadających na jeden etat nauczyciela przez cały okres 2002–2025 charakteryzować się będzie trendem spadkowym. Z maksymalnego pułapu 11,36 na początku okresu próby spadła ona do 8,91 w 2009 roku. Według prognozy, dalsza tendencja spadkowa zostanie spowolniona. W roku 2025 liczba ta wyniesie już tylko średnio 6,72 dziecka w przeliczeniu na jeden etat nauczyciela przedszkolnego w Katowicach. Spadek omawianego wskaźnika w 2025 roku w porównaniu z rokiem 2002 wyniesie więc 40,8%, natomiast z 2009 rokiem 24,57%.

Rysunek 46. Liczba dzieci w podziale na płeć w przedszkolach, punktach przedszkolnych i zespołach wychowania przedszkolnego w Katowicach

5.3. Powiat m. Mysłowice

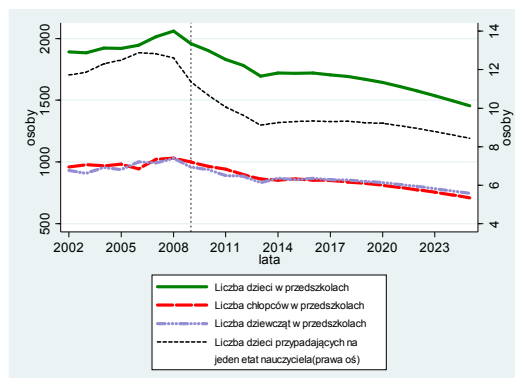
Rysunek 47. ilustruje zmiany jakie zachodziły i będą zachodzić w zatrudnieniu nauczycieli w przedszkolach i innych tego typu placówkach powiatu grodzkiego Mysłowice. W roku 2005 zatrudnienie w tej grupie wynosiło 154 etaty. Był to jego najniższy poziom w całym badanym okresie. Do

Rysunek 47. Liczba etatów nauczycieli przedszkolnych według płci w Mysłowicach

roku 2009 miał miejsce wzrost poziomu zatrudnienia do 172 etatów w zawodzie nauczyciela przedszkolnego na terenie omawianego miasta na prawach powiatu. Jednak, jak wykazują prognozy spodziewana jest kontynuacja tendencji wzrostowej zatrudnienia do 186 etatów w 2014 roku. W kolejnych latach prognozy należy się spodziewać pojawienia się trendu spadkowego. W perspektywie roku kończącego okres predykcji liczba etatów nauczycielskich w Mysłowicach spadnie do poziomu prawie 173 – o 15 etatów mniej niż w 2014 r. Udział mężczyzn zarówno w okresie historycznym, jak i predykcji jest znikomy w całym badanym okresie – maksymalnie na poziomie 1,73% w 2005 r. – i będzie się wykazywał tendencją spadkową w latach prognozy. W 2025 zatrudnienie mężczyzn w tym zawodzie powinno kształtować się na poziomie mniej niż 1 etatu.

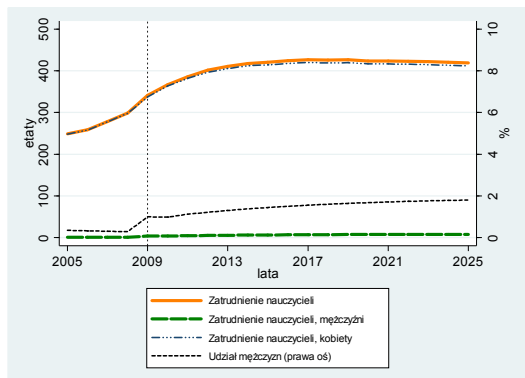
Liczba wychowanków myśłowickich przedszkoli rosła niemal w całym okresie próby. W roku 2002 było ich 1 892 (w tym 932 dziewcząt), zaś w szczytowym pod tym względem 2008 roku dzieci w tego typu placówkach było 2060 – po równo chłopców i dziewcząt. Jak pokazuje rysunek 48., do roku 2013 w powiecie tym w szybki sposób spadnie liczba przedszkolaków. W 2013 roku liczba dzieci wyniesie 1 694, co oznacza spadek w porównaniu z rokiem 2008 o 17,8%. Dalsza tendencja spadkowa, szczególnie początkowo nie będzie przebiegała już w tak drastycznym tempie. Według prognoz, w roku 2025 liczba przedszkolaków w Mysłowicach ma wynosić 1 455 (w tym 51,2% dziewcząt). Będzie zatem zmniejsza o 605 osób w porównaniu ze stanem z 2008 roku. Współczynnik liczby dzieci w przedszkolach przypadających na jeden etat nauczycielski w latach 2002–2005 początkowo rósł z poziomu 11,72 w 2002 roku do 12,87 w roku 2006 – czyli o 9,87%. Ostatecznie do roku 2009 jego wartość ponownie zmalała do poziomu 11,37. W początkowym okresie prognozy spodziewany jest dalszy dynamiczny spadek badanego wskaźnika do poziomu 9,11 w roku 2013. Dalsze lata prognozy zapowiadają nieznaczny jego spadek do poziomu 8,43 w perspektywie roku 2025. Dynamiczny spadek wielkości wskaźnika w latach 2006–2013 ma związek z rosnącym w tym okresie poziomem zatrudnienia nauczycieli przedszkolnych. Późniejsze mniej dynamiczne jego zmiany będą uwarunkowane przede wszystkim spadkiem liczby przedszkolaków na badanym terenie.

Rysunek 48. Liczba dzieci w podziale na płeć w przedszkolach, punktach przedszkolnych i zespołach wychowania przedszkolnego w Mysłowicach

5.4. Powiat m. Ruda Śląska

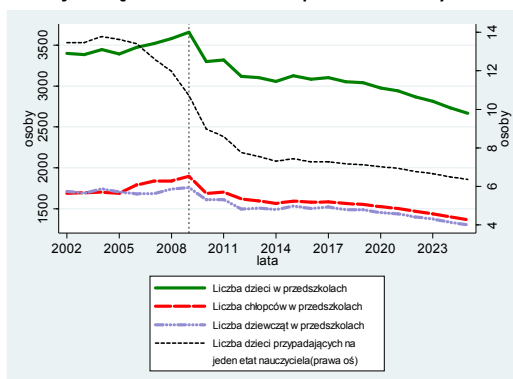
W powiecie grodzkim Ruda Śląska od początku okresu próby – 2005 rok – do jego końca – 2009 rok – można było zaobserwować dynamiczny wzrost liczby etatów, jako miernika zatrudnienia nauczycieli przedszkolnych (porównaj rysunek 49.). W 2005 roku liczba etatów w tym zawodzie wynosiła 249, z czego 1 etat należał do przedstawicieli płci męskiej. Do roku 2009 liczba etatów ogółem wzrosła do poziomu 341 – w tym trzy etaty mężczyzn trudniących się tą profesją. Stanowi to 1% udziału w całkowitym zatrudnieniu w omawianym zawodzie na terenie Rudy Śląskiej. W pierwszych latach prognozy zatrudnienie powinno dalej rosnąć do roku 2017 przy malejącej dynamice wzrostu – liczba etatów wynosić wtedy będzie 427. Po roku 2017 spodziewana jest wyraźna stabilizacja liczby etatów w zawodzie nauczyciela przedszkolnego. W latach 2028–2025 roku zatrudnienie powinno oscylować wokół poziomu 423 etatów

Rysunek 49. Liczba etatów nauczycieli przedszkolnych według płci w Rudzie Śląskiej

osiągając w roku 2025 poziom 420 etatów. Oznacza to wzrost w porównaniu z 2009 o 23,05%. W tym samym czasie ma jednocześnie rosnąć udział zatrudnienia mężczyzn w zawodzie nauczycieli przedszkolnych na terenie miasta Ruda Śląska. Nie przekroczy on jednak 1,8% całości etatów. Taki wynik – 6 etatów – osiągnie dopiero w roku kończącym okres predykcji.

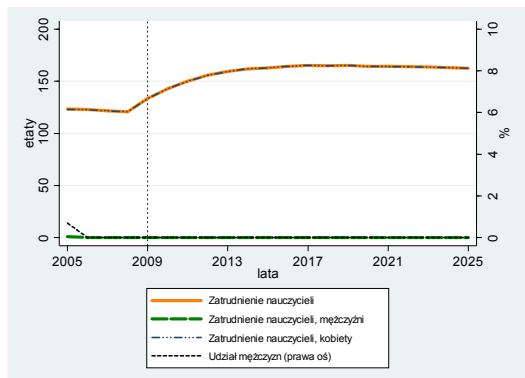
Liczba dzieci w przedszkolach w Rudzie Śląskiej rośnie – z niewielkimi wahaniami – od roku 2002 do 2009. Początkowy jej poziom to 3 400 wychowanków, zaś 7 lat później było ich już 3 656 (w tym 1 897 chłopców). W pierwszym roku prognozy przewiduje się niemal 10% spadek liczby dzieci ogółem – do poziomu 3297 (51,1% stanowią mają chłopcy). Tendencja spadkowa zostanie podtrzymana aż do roku 2025. W tym czasie przewiduje się wzrost liczby przedszkolaków w odniesieniu do poprzedniego roku. W roku kończącym okres prognozy liczba dzieci uczęszczających do przedszkoli, punktów przedszkolnych i zespołów wychowania przedszkolnego w Rudzie Śląskiej ma wynosić ok. 2 669, w tym 1 365 chłopców i 1 303 dziewcząt. Jest to wartość mniejsza od maksymalnej z roku 2009 o 27%. Przeciętna liczba dzieci w stosunku do jednego etatu nauczycielskiego w Rudzie Śląskiej ma spadać w dość szybkim tempie, począwszy od 2004 roku z poziomu współczynnika równego 13,78 do końca okresu prognozy do poziomu 6,36. Należy przy tym zaznaczyć, że do roku 2013 dynamika zmian współczynnika będzie znacznie niższa niż w późniejszym okresie prognozy. Będzie to miało związek z wyraźnym spadkiem liczby przedszkolaków w początkowym okresie prognozy któremu będzie towarzyszył wzrost zatrudnienia nauczycieli przedszkolnych. W kolejnych latach liczba nauczycieli na szczeblu przedszkolnym w Rudzie Śląskiej powinna się ustabilizować przez co na zmienność wskaźnika będzie miał wpływ powolny lecz nasilający się spadek liczby dzieci w przedszkolach.

Rysunek 50. Liczba dzieci w podziale na płeć w przedszkolach, punktach przedszkolnych i zespołach wychowania przedszkolnego w Rudzie Śląskiej

5.5. Powiat m. Siemianowice Śląskie

W latach 2005–2008 w Siemianowicach Śląskich miał miejsce śladowy spadek zatrudnienia na stanowisku nauczyciela przedszkolnego (porównaj rysunek 51.). Liczba etatów w badanym zawodzie zmalała wówczas z poziomu 124 do 121 etatów. W ostatnim roku okresu historycznego miał miejsce

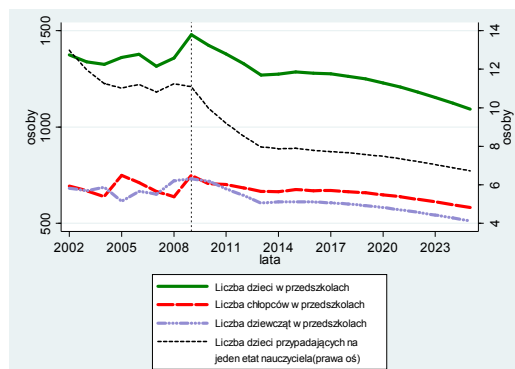

Rysunek 51. Liczba etatów nauczycieli przedszkolnych według płci w Siemianowicach Śląskich

wzrost o 12 etatów w porównaniu z rokiem poprzednim. W początkowych latach prognozy spodziewany jest dalszy wzrost tej wielkości do roku 2017 kiedy zatrudnienie powinno ukształtować się na maksymalnym poziomie 165 etatów. Do końca okresu prognozy wartości etatów w Siemianowicach Śląskich ustabilizują się nieznacznie poniżej poziomu z roku 2017. W 2025 roku będą to ogółem 163 etaty w skali powiatu. Wzrost w roku 2025 w porównaniu z rokiem 2009 wyniesie zatem 29 etatów, czyli 22%, zaś w porównaniu z pierwszym rokiem badania będzie to więcej o 31,6%. Zatrudnienie w tym zawodzie na terenie powiatu grodzkiego Siemianowice Śląskie dotyczyć będzie w okresie prognozy wyłącznie kobiet. W okresie historycznym jedynie w roku 2005 zanotowano 1 etat mężczyzny. Od tego roku, aż do końca okresu prognozy udział mężczyzn w ogólnym zatrudnieniu w tej grupie będzie równy 0.

W 2002 roku w powiecie Siemianowice Śląskie liczba przedszkolaków wynosiła 1 374, z czego większość, bo 693 osób stanowili chłopcy. W 2004 r. liczba dzieci w tego typu placówkach na terenie powiatu spadła do 1 325, zaś w 2006 znów urosła do poziomu 1 377. Po wahaniach liczby dzieci w przedszkolach, w ostatnim roku okresu historycznego ponownie mamy jej wzrost. Osiąga ona maksymalny pułap 1 479 wychowanków (w tym 49,4% dziewcząt). Pierwszy rok prognozy – 2010 – jest jednocześnie pierwszym rokiem prognozowanego trendu malejącego (porównaj rysunek 52.). W tym roku liczba przedszkolaków spadnie do 1 423. W 2013 ich liczba zmniejszy się o 209 osób w porównaniu do roku 2009, kiedy wystąpiła najwyższa wartość zmiennej. Lata 2014–2017 to względna stabilizacja – do siemianowickich przedszkoli ma wtedy uczęszczać średnio ok. 1 279 dzieci. Do 2025 przewiduje się trend malejący liczby przedszkolaków – w ostatnim roku prognozy ma

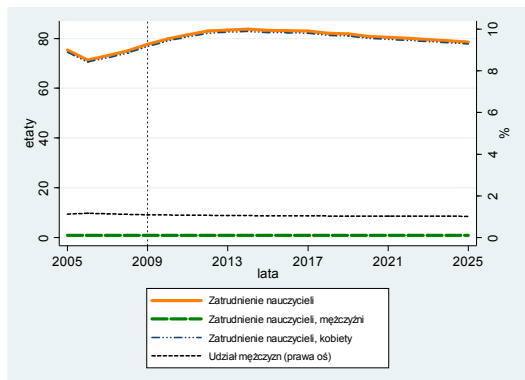
ich być 1 093 (większość chłopców – 53,1%). W porównaniu z r. 2009 ich liczba zmniejszy się zatem o 26,1%. Współczynnik określający liczbę dzieci przypadających na jeden etat nauczyciela w Siemianowicach Śląskich spadł w okresie historycznym z pułapu 12,98 w 2002 r. do poziomu 11,09 w 2009 r. Cały okres predykcji ma charakteryzować się dalszymi spadkami tego wskaźnika. W roku 2025 na jeden etat nauczycielski będzie przeciętnie przypadać tylko 6,72 przedszkolaka. Spadek wartości współczynnika w porównaniu z 2009 roku będzie wtedy równy 39,41%.

Rysunek 52. Liczba dzieci w podziale na płeć w przedszkolach, punktach przedszkolnych i zespołach wychowania przedszkolnego w Siemianowicach Śląskich

5.6. Powiat m. Świętochłowice

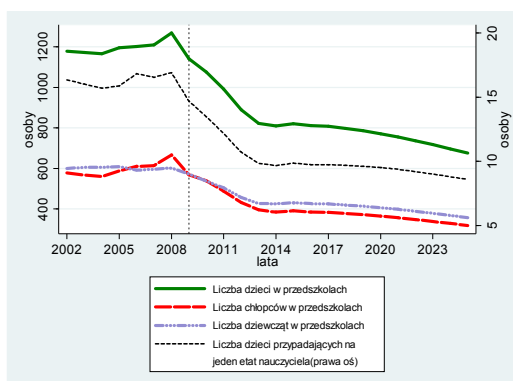
Rysunek 53. przedstawia liczbę etatów nauczycieli przedszkolnych w Świętochłowicach. Od 2006 roku do końca okresu historycznego liczba ta zwiększyła się o 3 etaty i wzrosła do poziomu 78 etatów. Kontynuacja powolnego wzrostu zatrudnienia w tej grupie prognozowana jest do roku 2014,

Rysunek 53. Liczba etatów nauczycieli przedszkolnych według płci w Świętochłowicach

a następnie przewidywana jest stabilizacja wartości zmiennej do roku 2017. W 2014 roku liczba etatów w tym zawodzie ma według prognoz wynieść 84. Będzie to o 6 etatów więcej niż w ostatnim roku okresu historycznego, zaś w stosunku do 2005 roku będzie to więcej o 9 etatów. Do końca okresu badania zatrudnienie w badanej grupie będzie ulegać stopniowemu spadkowi do poziomu 77 etatów. Oznacza to w perspektywie prognozy powrót do poziomu zatrudnienia śladowo wyższego niż tego jaki miał miejsce w ostatnim roku próby. Przez cały okres lat 2005–2025 zatrudnienie przedstawicieli płci męskiej pracujących jako nauczyciele w świętochłowickich przedszkolach nie powinno przekroczyć poziomu 1 etatu. Stanowi to znikomy udział na poziomie 1,02–1,16% ogólnego zatrudnienia w tym zawodzie.

Liczba dzieci w przedszkolach, punktach przedszkolnych i zespołach wychowania przedszkolnego w mieście na prawach powiatu Świętochłowicach w latach 2002–2004 kształtowała się na dość ustabilizowanym poziomie (1 178 dzieci w roku 2002, z czego 600 dziewcząt). Następnie wzrosła do wartości 1 268 w roku 2008, osiągając maksimum (porównaj rysunek 54.). W 2010 roku – pierwszym roku prognozy – liczba przedszkolaków ma wynosić 1 076 (w tym 50,1% chłopców). Będzie ona mniejsza od najwyższego poziomu o 15,1% (w porównaniu do roku 2008). Według prognoz do roku 2013 wystąpi drastyczny spadek liczby wychowanków placówek przedszkolnych (35,2% mniej w porównaniu z 2008 r.). Następnie, po 5 latach względnej stabilizacji na poziomie 808–822 dzieci, ponownie wystąpi trend malejący, jednak o wolniejszym tempie. W roku 2025, w przedszkolach powiatu powinno być o 593 dzieci więcej niż w roku 2008, kiedy to wartość zmiennej osiągnęła maksimum. Ich liczba prognozowana jest na 675, z czego 52,9% stanowić mają dziewczęta. W latach 2002–2005 bardzo szybko spadała liczba dzieci uczęszczających do przedszkoli w przeliczeniu na jeden etat nauczycielski. W roku 2002 wskaźnik ten wynosił 16,35 i z pewnymi fluktuacjami utrzymywał się na zbliżonym poziomie do roku 2008. W roku 2009 nastąpił spadek wskaźnika do poziomu 14,7. Jak wskazuje prognoza był to początek spadkowej tendencji omawianego wskaźnika, która powinna utrzymać się do 2013 roku zmniejszając jego poziom do 9,85. W skutek zakończenia się w tym czasie tendencji wzrostowej zatrudnienia oraz dynamicznego spadku liczby przedszkolaków na badanym terenie, w dalszych latach prognozy spodziewany jest jedynie niewielki spadek wielkości wskaźnika do 8,59 w roku 2025.

Rysunek 54. Liczba dzieci w podziale na płeć w przedszkolach, punktach przedszkolnych i zespołach wychowania przedszkolnego w Świętochłowicach

W podregionie katowickim, do którego należą same miasta na prawach powiatu: Katowice, Chorzów, Mysłowice, Ruda Śląska, Siemianowice Śląskie i Świętochłowice w roku kończącym okres historyczny (2009 r.) było 198 przedszkoli (nie licząc specjalnych). Składały się one na 855 oddziałów, co razem dawało 20 133 miejsc. W podregionie znajdowało się też jedno przedszkole specjalne (3 oddziały). W podregionie katowickim w 2009 roku był także jeden punkt przedszkolny (1 oddział), który posiadał 19 miejsc⁵. W wszystkich powiatach grodzkich wchodzących w skład podregionu katowickiego liczba etatów nauczycieli przedszkolnych rosła w latach 2005–2009. Największym procentowym wzrostem zatrudnienia w wymienionym okresie może pochwalić się miasto Ruda Śląska – 36,97%. W Chorzowie wzrost etatów nauczycieli w przedszkolach w latach 2005–2009 wyniósł 17,48%, w Mysłowicach 12,06%, w Siemianowicach Śląskich 7,87%, w Katowicach 6,78%, a w Świętochłowicach 3,04%. W roku 2009 największe zatrudnienie w omawianym zawodzie zanotowano w mieście Katowice. W przeliczeniu na pełne etaty wynosiło 849 (w tym 18 mężczyzn). Najniższy poziom zatrudnienia nauczycieli na szczeblu przedszkolnym miał w tym czasie miejsce w Świętochłowicach – 75 etatów ogółem (śladowy udział mężczyzn).

W każdym z omawianych powiatów udział mężczyzn w zawodzie nauczyciela stanowił maksymalnie 2% (Katowice), a w większości ok. 1%. Tylko w Siemianowicach Śląskich nie zatrudniano w tym czasie żadnego mężczyzny jako nauczyciela w przedszkolu. We wszystkich powiatach podregionu katowickiego, do końca okresu prognozy w 2025 r. wystąpi dalszy wzrost zatrudnienia nauczycieli przedszkolnych, przy jednoczesnym niewielkim udziale mężczyzn w tym zawodzie. Pod koniec omawianego okresu wspomniana tendencja w większości przypadków ulegnie wygaszeniu lub w zacie zniknie. W porównaniu do ostatniego roku okresu z próby, największe zmiany w 2025 roku są przewidywane dla miasta Ruda Śląska, gdzie zatrudnienie wzrośnie o 23,05%. Niewiele mniejszy procentowy wzrost zanotują Siemianowice Śląskie – 22%. Wzrost zatrudnienia w Chorzowie w tym czasie wyniesie 15,72. W Świętochłowicach i w Katowicach w 2025 roku można spodziewać się wzrostu zatrudnienia nauczycieli w przedszkolach o 1,26% i 2,15% w stosunku do 2009 r. Najmniejszym wzrostem w tym okresie, według prognoz, cechować się będzie miasto na prawach powiatu Mysłowice, gdzie wyniesie on 0,29%.

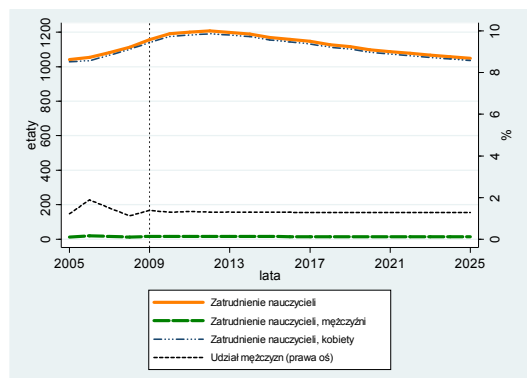
Liczba etatów należących do mężczyzn najbardziej wzrośnie w Katowicach, gdzie wyniesie 3,4% ogólnego zatrudnienia w zawodzie w 2025 r. W pozostałych miastach udział ten nadal pozostanie mniejszy niż 2%. Od r. 2009 liczba dzieci w każdym powiecie podregionu katowickiego będzie się cechować tendencją spadkową. Do lat 2013–2014 ma być dynamiczna, a później spowolniona. Największe zmiany w porównaniu z 2009 r. dotyczyć będą Świętochłowic, gdzie liczba przedszkolaków w 2025 r. spadnie aż o 40,1%. W pozostałych powiatach, w okresie 2009–2025, redukcja liczby wychowanków przedszkoli będzie utrzymywała się na podobnym poziomie: 26,9% w Rudzie Śląskiej, 26,1% w Siemianowicach Śląskich, 25,7% w Mysłowicach, 22,9% w Katowicach i stosunkowo najmniej, bo 21,2% w Chorzowie. Największy udział liczby dzieci w przedszkolach w 2025 roku wystąpi w Katowicach – 42,5%, następne miejsca zajmą Ruda Śląska (19,4%) i Chorzów (14,8%). Najmniej przedszkolaków we wspomnianym roku w stosunku do całego powiatu będzie w placówkach świętochłowickich – 4,9%. Liczba przedszkolaków przypadających średnio na 1 etat również będzie notować w okresie prognozy tendencję spadkową w całym podregionie. Najniższy poziom w roku 2025 osiągnie w Siemianowicach Śląskich – 6,72 – zaś najwyższy w Świętochłowicach – 8,59.

---

⁵ GUS, BDL, www.stat.gov.pl; dane dot. wychowania przedszkolnego za rok 2009 [data dostępu: 12.01.2011].

6. Podregion rybnicki

Zatrudnienie nauczycieli w podregionie rybnickim od 2005 do 2009 roku cechowało się tendencją wzrostową (porównaj rysunek 55.). W 2005 roku zatrudnienie kształtowało się na poziomie 1041 etatów, zaś do roku 2009 wzrosło już do poziomu 1 156 etatów, całkowity wzrost w tym okresie

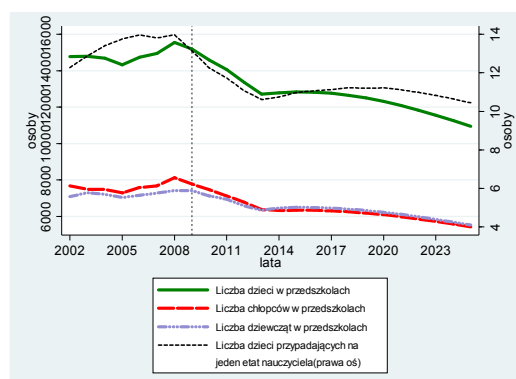
Rysunek 55. Liczba etatów nauczycieli przedszkolnych według płci w podregionie rybnickim

wynosił więc 11,02%. W pierwszym roku prognozy – 2010 – zatrudnienie ma wynosić już 1 190 etatów. Trend wzrostowy ma być utrzymany do roku 2012. Liczba etatów w tym zawodzie na terenie podregionu rybnickiego ma wynosić wtedy 1 207. Od roku 2013 prognozowane jest odwrócenie się tendencji zmian na malejącą. W ostatnim roku predykcji zatrudnienie w omawianym zawodzie na terenie podregionu rybnickiego spodziewane jest na poziomie 1 049 etatów. W 2025 r. poziom zatrudnienia nauczycieli przedszkolnych w podregionie rybnickim ukształtuje się tym samym na poziomie o 9,29% niższym niż w roku 2009. Udział zatrudnienia mężczyzn w ogólnej liczbie etatów zawodu nauczyciela przedszkolnego w podregionie rybnickim przez cały okres badania jest znikomy i kształtuje się na poziomie od 1,1 do 1,9% całkowitej liczby etatów.

W roku 2002 w podregionie rybnickim do przedszkoli i innych podobnych placówek uczęszczało 14 771 dzieci, z czego 52% stanowili chłopcy. Do roku 2005 ich liczba raczej nie zmieniała się, a po spadku do poziomu 14 326 dzieci, obserwuje się wzrost liczby dzieci w przedszkolach, który trwał do roku 2008 (15 550 osób – w tym 52,3% chłopców). Rok 2008 jest jednocześnie rokiem, kiedy liczby przedszkolaków osiągnęła wartość maksymalną, następnie aż do końca okresu prognozy (2025 r.) mamy do czynienia z tendencją spadkową. Lata 2008–2013 to okres najszybszego spadku liczby przedszkolaków. W 2014 i w 2015 roku prognozowany jest wzrost liczby dzieci do poziomu 12 839 – 6 506 osób z tej wartości to dziewczęta. Do końca okresu predykcji występować ma ponownie trend spadkowy – w roku 2025 liczba dzieci ma zmaleć do poziomu 10 954 z czego większość mają stanowić dziewczęta (50,5%). Prognozowany procentowy spadek liczby przedszkolaków w podregionie rybnickim w roku 2025 w porównaniu z rokiem 2008 ma wynosić 29,6%. W latach 2002–2008 wskaźnik liczby uczniów przypadających średnio na jeden etat nauczyciela na szczeblu przedszkolnym charakteryzował się tendencją rosnącą. W roku 2008 wyniósł on 13,98 w porównaniu do 12,28 w roku 2002. W roku 2009 nastąpił ponowny spadek wskaźnika do poziomu 13,14. W okresie prognozy spodziewany jest dalszy dynamiczny spadek omawianego wskaźnika do poziomu 10,61 w roku 2013. W późniejszym okresie prognozy jego wartość powinna oscylować na zbliżonym poziomie do roku 2025.

W roku 2002 w podregionie rybnickim do przedszkoli i innych podobnych placówek uczęszczało 14 771 dzieci, z czego 52% stanowili chłopcy. Do roku 2005 ich liczba raczej nie zmieniała się, a po spadku do poziomu 14 326 dzieci, obserwuje się wzrost liczby dzieci w przedszkolach, który trwał do roku 2008 (15 550 osób – w tym 52,3% chłopców). Rok 2008 jest jednocześnie rokiem, kiedy liczby przedszkolaków osiągnęła wartość maksymalną, następnie aż do końca okresu prognozy (2025 r.) mamy do czynienia z tendencją spadkową. Lata 2008–2013 to okres najszybszego spadku liczby przedszkolaków. W 2014 i w 2015 roku prognozowany jest wzrost liczby dzieci do poziomu 12 839 – 6 506 osób z tej wartości to dziewczęta. Do końca okresu predykcji występować ma ponownie trend spadkowy – w roku 2025 liczba dzieci ma zmaleć do poziomu 10 954 z czego większość mają stanowić dziewczęta (50,5%). Prognozowany procentowy spadek liczby przedszkolaków w podregionie rybnickim w roku 2025 w porównaniu z rokiem 2008 ma wynosić 29,6%. W latach 2002–2008 wskaźnik liczby uczniów przypadających średnio na jeden etat nauczyciela na szczeblu przedszkolnym charakteryzował się tendencją rosnącą. W roku 2008 wyniósł on 13,98 w porównaniu do 12,28 w roku 2002. W roku 2009 nastąpił ponowny spadek wskaźnika do poziomu 13,14. W okresie prognozy spodziewany jest dalszy dynamiczny spadek omawianego wskaźnika do poziomu 10,61 w roku 2013. W późniejszym okresie prognozy jego wartość powinna oscylować na zbliżonym poziomie do roku 2025.

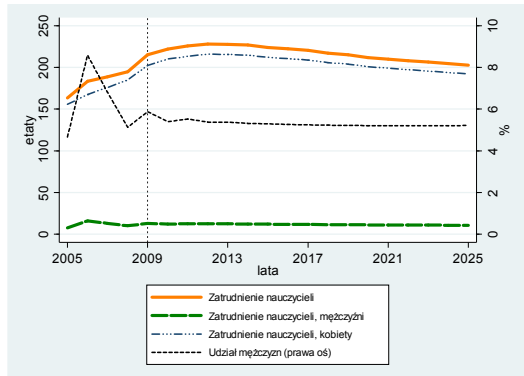
W roku 2002 w podregionie rybnickim do przedszkoli i innych podobnych placówek uczęszczało 14 771 dzieci, z czego 52% stanowili chłopcy. Do roku 2005 ich liczba raczej nie zmieniała się, a po spadku do poziomu 14 326 dzieci, obserwuje się wzrost liczby dzieci w przedszkolach, który trwał do roku 2008 (15 550 osób – w tym 52,3% chłopców). Rok 2008 jest jednocześnie rokiem, kiedy liczby przedszkolaków osiągnęła wartość maksymalną, następnie aż do końca okresu prognozy (2025 r.) mamy do czynienia z tendencją spadkową. Lata 2008–2013 to okres najszybszego spadku liczby przedszkolaków. W 2014 i w 2015 roku prognozowany jest wzrost liczby dzieci do poziomu 12 839 – 6 506 osób z tej wartości to dziewczęta. Do końca okresu predykcji występować ma ponownie trend spadkowy – w roku 2025 liczba dzieci ma zmaleć do poziomu 10 954 z czego większość mają stanowić dziewczęta (50,5%). Prognozowany procentowy spadek liczby przedszkolaków w podregionie rybnickim w roku 2025 w porównaniu z rokiem 2008 ma wynosić 29,6%. W latach 2002–2008 wskaźnik liczby uczniów przypadających średnio na jeden etat nauczyciela na szczeblu przedszkolnym charakteryzował się tendencją rosnącą. W roku 2008 wyniósł on 13,98 w porównaniu do 12,28 w roku 2002. W roku 2009 nastąpił ponowny spadek wskaźnika do poziomu 13,14. W okresie prognozy spodziewany jest dalszy dynamiczny spadek omawianego wskaźnika do poziomu 10,61 w roku 2013. W późniejszym okresie prognozy jego wartość powinna oscylować na zbliżonym poziomie do roku 2025.

Rysunek 56. Liczba dzieci w podziale na płeć w przedszkolach, punktach przedszkolnych i zespołach wychowania przedszkolnego w podregionie rybnickim

6.1. Powiat raciborski

W powiecie raciborskim zatrudnienie nauczycieli w przedszkolach w roku rozpoczynającym okres historyczny – 2005 – wynosiło 163 etaty. W większości w tym zawodzie pracowały kobiety – 156 etatów. Zatrudnienie mężczyzn wynosiło wtedy 4,66%, czyli 8 etatów. Do roku 2009 obserwowano

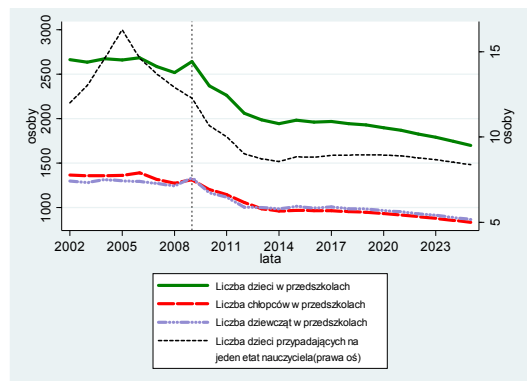

Rysunek 57. Liczba etatów nauczycieli przedszkolnych według płci w powiecie raciborskim

no ciągły wzrost zatrudnienia ogółem, jak i zatrudnienia kobiet. Ogólny poziom zatrudnienia nauczycieli w 2009 roku kształtował się na poziomie 215 etatów, czyli wzrosło o 31,7%, zaś liczba etatów mężczyzn na poziomie 13. W roku 2006 miał miejsce przejściowy wzrost zatrudnienia mężczyzn nawet do poziomu 16 etatów – udział w ogólnym zatrudnieniu tego zawodu w powiecie na poziomie 8,6%. W całym okresie prognozy udział mężczyzn utrzymywać się będzie na podobnym poziomie (por. rysunek 57) w przedziale 5,21–5,40%, osiągając stan 11 etatów w roku 2025. Ogólny poziom zatrudnienia nauczycieli przedszkolnych w

powiecie powinien wzrastać do roku 2012 do poziomu 228 etatów. Następnie nastąpi zmiana trendu na spadkowy, jednak wspomniana tendencja będzie słabsza od wcześniejszego wzrostu. W roku kończącym okres prognozy zatrudnienie w omawianym zawodzie na obszarze powiatu raciborskiego wyniesie 203 etaty, czyli 11,15% mniej niż w 2012 roku kiedy odnotowano jego maksymalny poziom.

Rysunek 58. przedstawia liczbę dzieci w przedszkolach w podziale na płeć oraz liczbę dzieci przypadających na jeden etat nauczyciela w powiecie raciborskim. W roku 2002 było ich 2 665, w tym 51,4% chłopców. Maksymalna liczba przedszkolaków została osiągnięta w roku 2006 i wynosiła 2 684 dzieci. Minimalna liczba w trakcie trwania okresu historycznego była natomiast w roku 2008 (2 517 dzieci). W roku kończącym okres historyczny, liczba dzieci w placówkach przedszkolnych w tym powiecie wzrosła do 2 644 (50,4% dziewcząt). Od tego roku, według prognoz, liczba dzieci będzie stale spadać. Najpierw, do roku 2013 w dość szybkim tempie co odzwierciedla okres przejściowy w obowiązku wysyłania 6-latków do szkół. Od roku 2014 tempo spadku będzie wolniejsze i wyniesie 12,6% w roku 2025 w stosunku do roku 2014. Prognozuje się, że w 2014 roku w przedszkolach w powiecie raciborskim powinno być 1 945 dzieci, a w 2025 roku 1 700 (w tym 50,9% dziewcząt). W latach 2002–2005 zanotowano wzrost średniej liczby dzieci przypadających na jednego nauczyciela z poziomu 12,01 do poziomu 16,29. W kolejnych latach nastąpiło odwrócenie trendu na malejący. Do roku 2009 wystąpił spadek tej liczby do poziomu 12,29. W roku 2014 kiedy spodziewany jest koniec okresu dynamicznego spadku wartości wskaźnika jego wartość powinna wynieść 8,57. W 2025 roku, na koniec okresu prognozy powinno przypadać średnio 8,38 dziecka na jeden etat nauczyciela w przedszkolach w powiecie raciborskim.

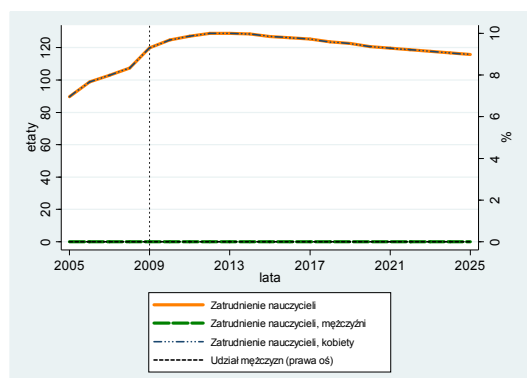

Rysunek 58. Liczba dzieci w podziale na płeć w przedszkolach, punktach przedszkolnych i zespołach wychowania przedszkolnego w powiecie raciborskim

6.2. Powiat rybnicki

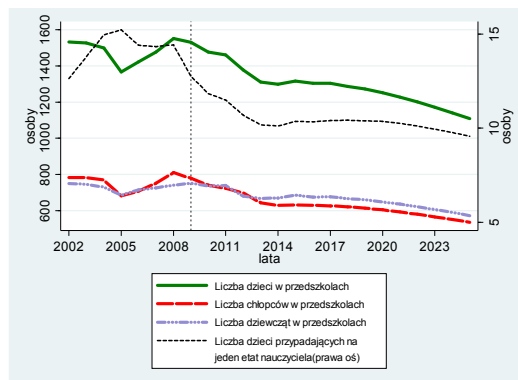
W powiecie rybnickim zatrudnienie nauczycieli przedszkolnych w roku rozpoczynającym okres próby użytej podczas badania wynosiło ponad 90 etatów i w latach kolejnych cechowało się

Rysunek 59. Liczba etatów nauczycieli przedszkolnych według płci w powiecie rybnickim

W roku 2009 liczba etatów w tym zawodzie na terenie powiatu rybnickiego była większa o 30 w porównaniu z rokiem 2005 i wynosiła 120. W okresie 2002–2009 w omawianym powiecie nie zatrudniano ani jednego mężczyzny jako nauczyciela w przedszkolach, punktach i zespołach wychowania przedszkolnego. Podobnie sytuacja według prognoz ma mieć miejsce przez cały okres prognozy do roku 2025. Tym samym można spodziewać się że powiecie rybnickim w badanym zawodzie będą nadal zatrudnione wyłącznie kobiety. Liczba etatów w tym zawodzie będzie rosła do roku 2013. W kolejnych latach predykcji spodziewany jest stopniowy spadek zatrudnienia nauczycieli na szczeblu przedszkolnym na badanym terenie. W perspektywie roku 2025 wyznaczającego horyzont czasowy prognozy spodziewany jest spadek zatrudnienia w tej grupie do poziomu 116 etatów.

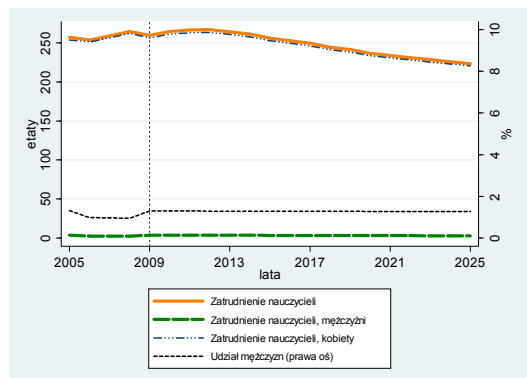
Na rysunku 60. przedstawiono liczbę dzieci w przedszkolach w powiecie rybnickim. W latach należących próby, czyli w okresie 2002–2009 najmniejsza liczba dzieci uczęszczała do tego typu placówek w roku 2005 (1367 dzieci), z czego 682 stanowili chłopcy. W roku 2008, wartość zmiennej osiągnęła maksimum. W przedszkolach na terenie powiatu było wtedy 1551 wychowanków, z czego aż 52,2% stanowili chłopcy. Po spadku, w roku 2009 liczba dzieci wyniosła 1530 (778 chłopców i 752 dziewcząt). Prognozuje się, że do roku 2014 nastąpi dynamiczny spadek liczby przedszkolaków w powiecie rybnickim. W 2014 roku powinno być ich 1299, z czego większość stanowić będą dziewczęta (51,6%). Po okresie jednorocznego wzrostu ich liczby w 2015 roku o 17 osób, dalsza tendencja spadkowa nie będzie już tak dynamiczna jak w latach poprzednich. Prognozuje się, że do roku 2025, kończącego okres prognozy, liczba dzieci w placówkach przedszkolnych spadnie do poziomu 1108 (51,7% dziewcząt). Od roku 2015 procentowy spadek liczby przedszkolaków wyniesie 15,8%. Liczba dzieci przypadających na jeden etat nauczyciela w przedszkolach powiatu rybnickiego z wyjątkiem początkowych lat okresu próby charakteryzuje się trendem malejącym (por. rysunek 58). W roku 2005 kształtowała się na poziomie 15,23, a w roku 2009 wynosiła już tylko 12,77. Prognozuje się dynamiczny spadek badanego wskaźnika do roku 2014 (średnio 10,11 dziecka na jeden etat). W kolejnych latach prognozowane jest utrzymywanie się wskaźnika na zbliżonym poziomie. Po roku 2020 może być zauważalny ponownie jego spadek. W roku 2025 na jednego nauczyciela w przedszkolach w tym powiecie powinno przypadać średnio 9,57 dziecka.

Rysunek 60. Liczba dzieci w podziale na płeć w przedszkolach, punktach przedszkolnych i zespołach wychowania przedszkolnego w powiecie rybnickim

6.3. Powiat wodzisławski

Powiat wodzisławski w latach 2005–2009 cechował się nieznacznie rosnącym poziomem zatrudnienia w zawodzie nauczyciela w przedszkolach i innych tego typu placówkach. Zanotowano w tym czasie wzrost zatrudnienia zaledwie o 3 etaty. W roku 2005 zatrudnienie wynosiło 257 etatów, a

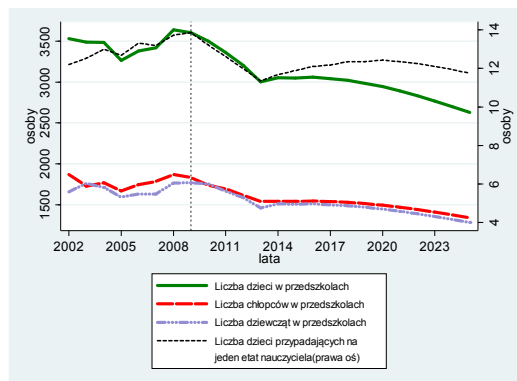

Rysunek 61. Liczba etatów nauczycieli przedszkolnych według płci w powiecie wodzisławskim

w 2009 roku sięgało już poziomu 260. W tym samym czasie niemal nie zmieniło się zatrudnienie mężczyzn w charakterze nauczyciela przedszkolnego w powiecie wodzisławskim. Zarówno w roku rozpoczynającym, jak i kończącym okres próby wynosiło blisko 3 etaty. Ich udział w zatrudnieniu był znikomy i wynosił 1,3%. Lata 2010–2012 to okres kontynuacji słabego wzrostu zatrudnienia w tym zawodzie – do poziomu 267 etatów. W okresie od 2013 roku do końca lat prognozy można będzie obserwować malejącą tendencję zatrudnienia nauczycieli przedszkolnych na badanym terenie. Zatrudnienie będzie nieustannie spadać do poziomu 224 etatów w perspektywie horyzontu czasowego prognozy.

Udział mężczyzn w ogólnym zatrudnieniu nauczycieli w powiecie wodzisławskim przez cały okres prognozy utrzymywać się będzie na stałym poziomie nieprzekraczającym 1,3%.

Liczba dzieci przypadających na jednego nauczyciela w powiecie wodzisławskim od roku 2002 do 2009 wykazywała się tendencją rosnącą, która miała związek ze wzrostem tego współczynnika z poziomu 12,21 do poziomu 13,86. Według prognoz do roku 2013 wartość wskaźnika powinna charakteryzować się dynamicznym spadkiem. Na koniec tego okresu powinna kształtować się na poziomie 11,35, co oznacza spadek o 18,1% w porównaniu z rokiem kończącym okres historyczny. Liczba przedszkolaków średnio przypadających na etat nauczyciela w latach 2014–2020 powinna wykazywać nieznaczną tendencję rosnącą do osiągnięcia poziomu 12,42. Następne lata to według prognoz ponowny okres spadku badanego współczynnika do poziomu 11,75. W okresie próby początkowa liczba dzieci w przedszkolach w powiecie wodzisławskim wynosiła 3 530 (2002 r.). Najmniej dzieci zanotowano w roku 2005 (3 264), zaś najwięcej w 2008 (3 637 w tym 51,4% chłopców). Gwałtowny spadek liczby dzieci do roku 2013 (por. rysunek 62.)

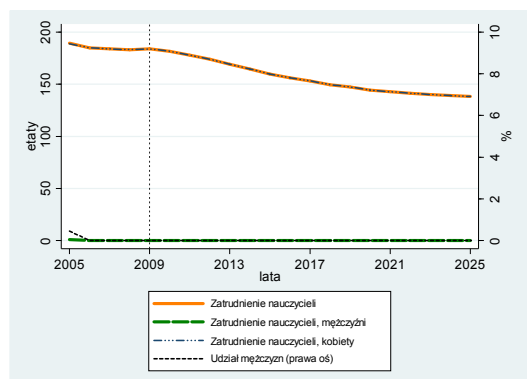

Rysunek 62. Liczba dzieci w podziale na płeć w przedszkolach, punktach przedszkolnych i zespołach wychowania przedszkolnego w powiecie wodzisławskim

może być spowodowany wystąpieniem okresu przejściowego w wysyłaniu sześciolatków do szkół. Do tego roku liczba dzieci w placówkach przedszkolnych w omawianym powiecie obniży się do poziomu 3 002 (17,5% mniej niż w roku, kiedy wartość osiągnęła maksimum). Od roku 2016, po okresie krótkiej stabilizacji liczba dzieci w przedszkolach i innych tego typu placówkach w powiecie wodzisławskim spadnie z 3 061 do 2 627 w roku 2025.

6.4. Powiat m. Jastrzębie-Zdrój

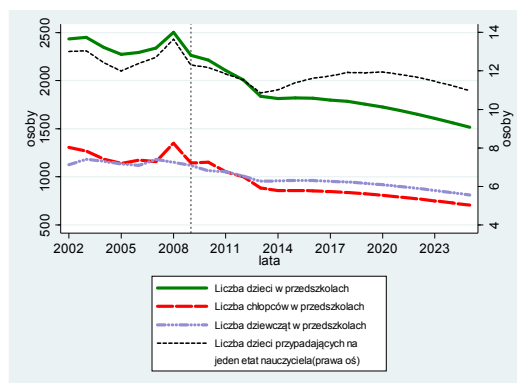
Liczba etatów nauczycielskich w przedszkolach w powiecie grodzkim Jastrzębie-Zdrój przez cały okres próby (lata 2005–2009) cechowała się nieznacznym spadkiem. Wartość zmiennej zmalała z początkowego poziomu 190 do 184 etatów. Prognozy wykazują, że także w okresie dla którego zostały

Rysunek 63. Liczba etatów nauczycieli przedszkolnych według płci w Jastrzębiu-Zdrój

tym zawodzie. Przez resztę okresu badania, aż do roku 2025 mężczyźni nie partycypują w liczbie pracujących nauczycieli przedszkolnych na badanym terenie. Tym samym całkowite zatrudnienie w tej grupie jest tożsame w okresie badania z zatrudnieniem kobiet.

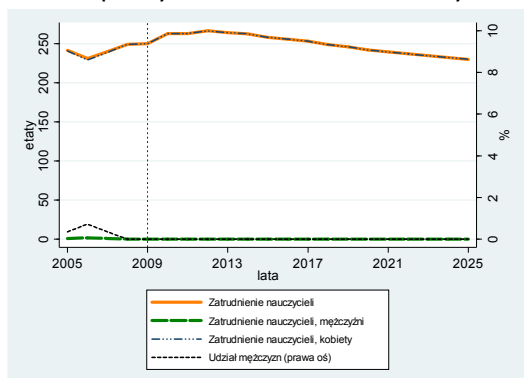
Liczba dzieci w przedszkolach w powiecie Jastrzębie-Zdrój w roku 2002 wynosiła 2 433 (w tym 53,7% chłopców). Rok później liczba przedszkolaków wzrosła o 18 dzieci i wynosiła 2 451. W 2005 roku wartość ta spadła do poziomu 2 275, w tym 1 140 chłopców. W 2008 roku wartość zmiennej osiągnęła maksimum równe 2502 wychowanków przedszkoli. Od roku 2008 aż do roku 2025, przewidywany jest trend spadkowy liczby przedszkolaków w omawianym powiecie grodzkim. Do roku 2015 liczba dzieci uczęszczających do placówek przedszkolnych powinna zmaleć do poziomu 1 820 – w tym 858 chłopców i 962 dziewcząt. W ostatnim roku prognozy (2025 r.) liczba przedszkolaków wynosić będzie 1516 – z czego aż 53,5% stanowić mają dziewczęta. Oznacza to 39% redukcję w porównaniu z 2008 r. Do roku 2005 można zaobserwować trend malejącej średniej liczby dzieci przypadających na jednego nauczyciela w przedszkolach (porównaj rysunek 64.). Omawiany współczynnik spadł do 12 w roku 2005 z poziomu 13,01 w 2002 r. Nastąpiło wówczas krótkotrwałe, bo trwające do 2008 r. odwrócenie trendu na rosnący. W roku 2008 na jeden etat nauczyciela przypadało średnio 13,65 dzieci. W kolejnym roku wartość współczynnika ponownie zmalała i na koniec okresu próby wyniosła 12,31. W początkowym okresie prognozy spodziewany jest dalszy dynamiczny spadek współczynnika do poziomu 10,86 w roku 2013. Następnie do roku 2018 jego wartość powinna ponownie wzrosnąć do 11,92, by w ostatnich latach objętych predykcją ponownie zanotować nieznaczny spadek. W perspektywie roku 2025 na jeden etat nauczyciela powinno przypadać przeciętnie 10,97 dziecka.

Rysunek 64. Liczba dzieci w podziale na płeć w przedszkolach, punktach przedszkolnych i zespołach wychowania przedszkolnego w Jastrzębiu-Zdrój

6.5. Powiat m. Rybnik

Rysunek 65. przedstawia zmiany jakie zachodziły oraz jakie według prognoz będą zachodzić w zatrudnieniu nauczycieli w przedszkolach na terenie Rybnika. W roku 2005 – początkowym roku okresu próby – liczba etatów nauczycielskich na omawianym obszarze wynosiła 241. Rok później

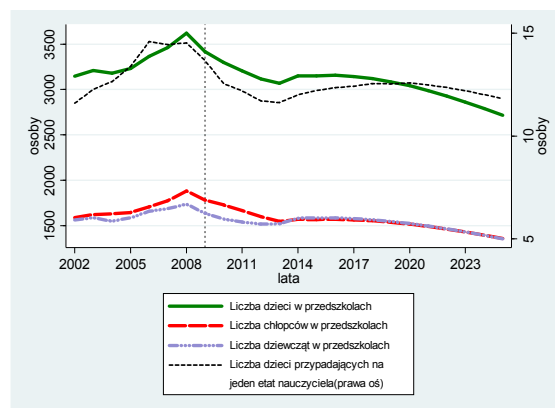

Rysunek 65. Liczba etatów nauczycieli przedszkolnych według płci w Rybniku

liczba etatów spadła o 7, zaś w perspektywie roku 2009 wzrosła do poziomu 25. Zdecydowana większość nauczycieli przedszkolnych zatrudnionych w okresie historycznym na terenie Rybnika stanowiły kobiety. Udział zatrudnionych mężczyzn był znikomym i w latach 2005–2007 wynosił 0,35–0,72%. W kolejnych latach zatrudnienie w charakterze nauczycieli na szczeblu przedszkolnym w Rybniku zatrudnione były już tylko kobiety. Przewiduje się że tak będzie również w okresie prognozy, czyli do roku 2025. Natomiast ogólne zatrudnienie – tożsame w tym wypadku z zatrudnieniem kobiet ma rosnąć do poziomu 266 etatów w roku 2012.

Według prognoz zatrudnienie w omawianym zawodzie w 2025 roku zmaleje do poziomu 230 etatów, czyli będzie o 7,98% niż w ostatnim roku okresu historycznego. Najsilniejsze spadki zatrudnienia spodziewane są w latach 2017–2022, kiedy ich roczna dynamika będzie przekraczać -1%.

Zmiana liczby przedszkolaków w Rybniku w latach 2002–2008 cechowała się trendem wzrostowym w tempie średnio ok. 2,4% rocznie. W roku 2008, kiedy wartość osiągnęła maksimum, do przedszkoli uczęszczało 3 620 dzieci – w tym 1 883 chłopców. Było to o 472 dzieci więcej niż w roku początkowym badania. Od tego czasu, jak wykazują prognozy, ilość dzieci w rybnickich przedszkolach będzie spadać aż do roku 2013. Ich liczba ma wynieść wtedy 3068 (1548 chłopców, 1520 dziewcząt). Po 3-letnim okresie stabilizacji tej liczby na poziomie 3150–3157 dzieci, od roku 2017 do 2025 znów prognozowany jest trend spadkowy – tym razem wolniejszy, gdyż w tempie 1,8% rocznie. W roku 2017 w przedszkolach i innych tego typu placówkach na terenie powiatu m. Rybnik będzie 3 141 dzieci, zaś w roku kończącym okres prognozy już tylko 2715 (po 50% przedstawicieli obu płci). Spadek procentowy ma wynieść wtedy 20,5% w porównaniu z ostatnim rokiem okresu próby – 2009.

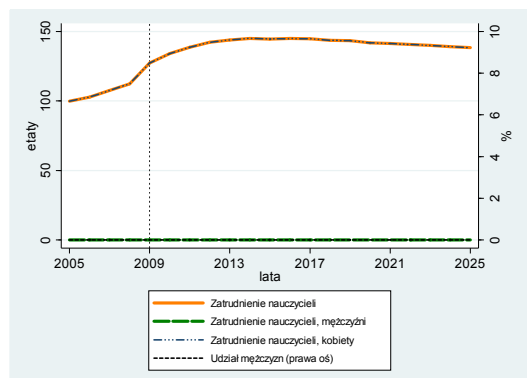

Rysunek 66. Liczba dzieci w podziale na płeć w przedszkolach, punktach przedszkolnych i zespołach wychowania przedszkolnego w Rybniku

Średnia Liczba dzieci przypadających na jednego nauczyciela w Rybniku wzrosła w latach 2002–2008. W pierwszym roku badania wynosiła 11,59, natomiast w 2008 kształtowała się na najwyższym poziomie w okresie badania – 14,53. W roku 2009 miał miejsce ponowny spadek badanego wskaźnika do poziomu 13,68. Według prognoz, do roku 2013 utrzyma się silny trend spadkowy wskaźnika do poziomu 11,63. W kolejnych latach spodziewany jest niewielki jego wzrost do poziomu 12,58 w roku 2020, zaś w perspektywie horyzontu czasowego prognozy powinien wynieść 11,81.

6.6. Powiat m. Żory

W Żorach od roku 2005 do 2009 obserwowano ciągły wzrost zatrudnienia w zawodzie nauczycieli przedszkolnych. Z początkowych 100 etatów, zatrudnienie we wspomnianym okresie wzrosło do 127 etatów, czyli o 27%. Według prognoz tendencja wzrostowa ma zostać podtrzymana do

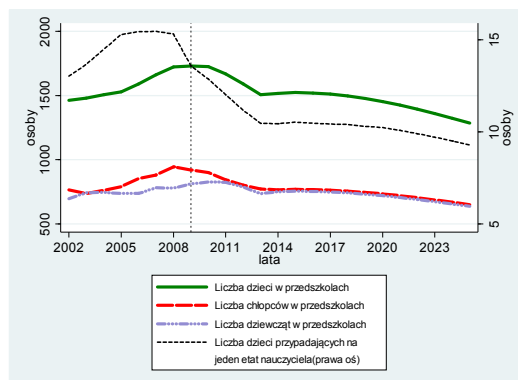

Rysunek 67. Liczba etatów nauczycieli przedszkolnych według płci w Żorach

roku 2014, jednak jej tempo będzie dużo wolniejsze niż w okresie historycznym. W roku 2014 zatrudnienie w tym zawodzie na obszarze omawianego powiatu ma wynosić 145 etatów, czyli będzie wyższe niż w 2009 o blisko 14%. W następnych latach, aż do roku 2019 liczba nauczycieli zatrudnionych w przedszkolach, punktach przedszkolnych i zespołach wychowania przedszkolnego na terenie miasta Żory według prognoz będzie kształtowała się na zbliżonym poziomie do tego z roku 2014. Ostatnie lata okresu objętego prognozą (2020–2025) to okres spodziewanego nieznacznego spadku zatrudnienia nauczycieli przedszkolnych na

badanym terenie. Przez cały okres badania zatrudnienie w tym zawodzie powinno dotyczyć jedynie kobiet. W okresie Historycznym badania jak i w okresie objętym prognozą nie odnotowano w Żorach mężczyzn zatrudnionych w tym zawodzie.

W okresie lat 2002–2009, w Żorach występował trend wzrostowy liczby dzieci w przedszkolach. W tym czasie liczba dzieci wzrosła z 1 463 (766 chłopców, 697 dziewcząt) do poziomu 1 732 (921 chłopców, 811 dziewcząt), a więc o 18,4%. W okresie prognozy, do roku 2013 występować będzie trend spadkowy liczby dzieci w przedszkolach w powiecie grodzkim Żory (porównaj rysunek 68.). Będzie to spowodowane zmianą w ustawodawstwie, dotyczącą obowiązkowego wysyłania do szkół dzieci w wieku 6 lat i związanego z tym okresu przejściowego. Liczba ta spadnie do 1 507 dzieci we wspomnianym roku (w tym 48,8% dziewcząt). Po okresie względnej stabilizacji liczby dzieci w przedszkolach w latach 2014–2016 w przedziale 1 516–1 524, od 2017 roku będzie można się spodziewać tendencji spadkowej. W roku 2025, kończącym okres prognozy, liczba przedszkolaków w mieście Żory ma wynosić 1 287 osób, z czego 650 stanowić będą chłopcy, a 637 dziewczęta. Przez cały okres prognozy, średnia liczba dzieci w przedszkolach przypadających na jeden etat nauczyciela przedszkolnego cechować ma się trendem malejącym. W okresie historycznym do roku 2007 miał miejsce jeszcze wzrost omawianego wskaźnika do poziomu 15,46. Do roku 2009 nastąpiła jednak spadek jego wartości do 13,59. Do roku 2013 powinien mieć miejsce dynamiczny spadek jego wartości ze względu na trwający wciąż wzrost zatrudnienia nauczycieli i wyraźny spadek liczby uczniów. W późniejszych latach prognozy spadek wartości wskaźnika nie będzie już tak wyraźny, a jego wartość na koniec okresu objętego prognozą powinna ukształtować się na poziomie 9,29.

Rysunek 68. Liczba dzieci w podziale na płeć w przedszkolach, punktach przedszkolnych i zespołach wychowania przedszkolnego w Żorach

Łącznie w podregionie w roku 2009 znajdowały się 184 przedszkola tym jedno, składające się z 4 oddziałów, przedszkole specjalne. Przedszkola bez przedszkoli specjalnych posiadały ogółem 708 oddziałów, co daje łączną liczbę 16 427 miejsc. Podregion rybnicki posiadał także 34 miejsca w przedszkolach specjalnych. W omawianym podregionie był również 1 punkt przedszkolny, w którym było 18 miejsc⁶. W latach 2005–2009 zatrudnienie w zawodzie nauczyciela przedszkolnego najbardziej wzrosło w powiatach: rybnickim, raciborskim i w mieście Żory, odpowiednio o 34%, 32% i 27% w stosunku do roku 2005. Rybnik (wzrost liczby etatów o 3,5%), powiat wodzisławski (wzrost o 1%) i Jastrzębie-Zdrój (spadek o 3% w roku 2009 w stosunku do 2005 r.) cechowały się najmniejszą dynamiką zmian, jeśli chodzi o liczbę etatów nauczycielskich. Największym udziałem w zatrudnieniu nauczycieli w podregionie rybnickim w 2009 roku wyróżniały się powiaty: wodzisławski (22% liczby etatów w podregionie), Rybnik (22%) i raciborski (19%), zaś najmniejszym powiat rybnicki i miasto Żory (odpowiednio 10% i 11%).

Poza Żorami – wzrost o 8,66% w roku 2025 względem roku 2009 – we wszystkich powiatach podregionu rybnickiego w okresie prognozy spodziewany jest spadek poziomu zatrudnienia nauczycieli na szczeblu przedszkolnym. Najwyższy spadek spodziewany jest w Jastrzębiu-Zdroju, na poziomie 24,88%. Stosunkowo wysoka redukcja zatrudnienia w tej grupie spodziewana jest także w powiecie wodzisławskim – 13,96%. W Rybniku, powiecie raciborskim i rybnickim zapowiadane są spadki o odpowiednio 7,98%, 5,74% oraz 3,38%. Poza Jastrzębiem-Zdrój gdzie spodziewany jest spadek liczby nauczycieli przedszkolnych trwający przez cały okres prognozy, w pozostałych powiatach podregionu rybnickiego można wyróżnić podokres wzrostu liczby etatów w tym zawodzie we wcześniejszej oraz spadku w późniejszej fazie prognozy.

W okresie prognozy w we wszystkich powiatach wchodzących w skład podregionu spodziewany jest – z okresowymi wahaniami – spadek średniej liczby dzieci przypadających na jeden etat nauczyciela przedszkolnego. W roku 2025 dla podregionu wartość tego wskaźnika spadnie o 20,5% w porównaniu z rokiem 2009. Największe zmiany współczynnika zanotują powiaty: raciborski (spadek współczynnika o 31,79%), Żory (o 31,62%) i rybnicki (o 25,05%). W powiatach wodzisławskim, Jastrzębie-Zdrój i w Rybniku spadki współczynnika będą mniejsze niż średnio dla całego regionu – odpowiednio o 15,25%, 10,86% i 13,63%. W perspektywie roku 2025 najwyższa wartość wskaźnika spodziewana jest w powiecie wodzisławskim na poziomie 11,75, najniższa zaś w powiecie raciborskim wyniesie 8,38.

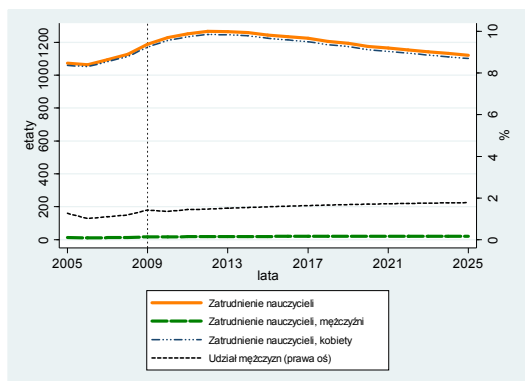
Liczba dzieci w powiatach należących do podregionu rybnickiego w okresie próby zazwyczaj wykazywała się tendencją wzrostową, jej maksimum wypadało najczęściej na rok 2008. W kolejnych latach nastąpiła zmiana trendu na malejący. Według prognoz, we wszystkich powiatach podregionu rybnickiego liczba przedszkolaków będzie się zmniejszała. Największy spadek dotyczyć ma powiatu raciborskiego (o 35,7% w roku 2025 w porównaniu do 2009 r.). W Jastrzębiu-Zdroju wskaźnik ma spaść o 33%, w powiecie rybnickim i wodzisławskim po ok. 27%. W Żorach liczba dzieci w placówkach przedszkolnych w roku 2025 spadnie o 25,6% w porównaniu do roku 2009, zaś w Rybniku o 20,5%. W tym roku najwięcej przedszkolaków będzie w Rybniku (24,8% ogólnej liczby w podregionie) i w powiecie wodzisławskim (24%). Najmniej w Żorach (11,8%) i w powiecie rybnickim (10,1%).

---

⁶ GUS, BDL, www.stat.gov.pl; dane dot. wychowania przedszkolnego za rok 2009 [data dostępu: 12.01.2011].

7. Podregion sosnowiecki

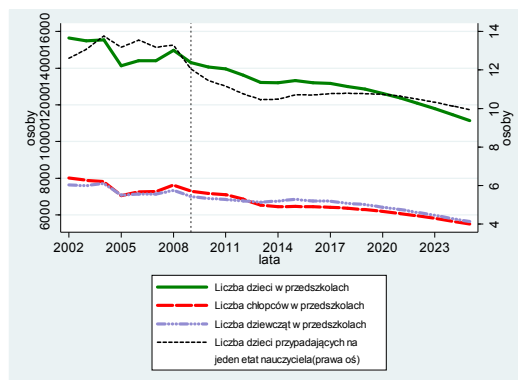
Na rysunku 69. można zaobserwować, jak zmieniało się zatrudnienie nauczycieli przedszkolnych w podregionie sosnowieckim. Od roku 2005 do 2009 zatrudnienie w tym zawodzie wzrosło o 10,69% i wyniosło na koniec okresu historycznego ok. 1 187 etatu. Według prognoz tendencja wzrostowa ma zostać podtrzymana do 2012 roku do poziomu 1266 etatów. Od tego momentu nastąpi odwrócenie się trendu na malejący. W roku 2025 łączna liczba etatów nauczycieli przedszkolnych w podregionie sosnowieckim ma wynosić 1 122, czyli będzie mniejsza o 11,39% od wartości osiągniętej w roku 2012.

Rysunek 69. Liczba etatów nauczycieli przedszkolnych według płci w podregionie sosnowieckim

Także w okresie prognozy zatrudnienie mężczyzn pozostanie na znikomym poziomie i w całym wspomnianym okresie nie będzie większe niż 1,78% łącznego zatrudnienia w zawodzie nauczyciela przedszkolnego w podregionie sosnowieckim. W latach 2009–2025 zatrudnienie mężczyzn powinno wzrosnąć z poziomu 17 do 20 etatów.

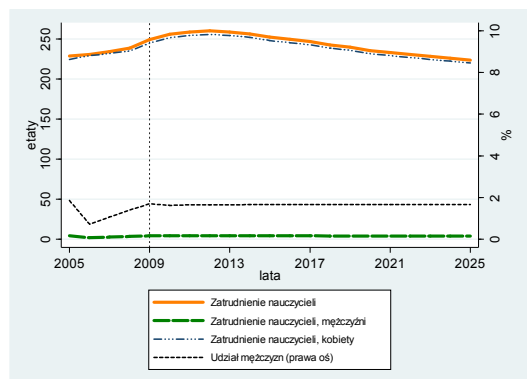
W 2002 roku zanotowano największą w okresie badania liczbę dzieci w przedszkolach w podregionie sosnowieckim. Wynosiła ona 15 643, w tym 51,2% chłopców. W 2005 r. liczba dzieci spadła do poziomu 14 138, a następnie zaczęła wzrastać. W roku 2009, po spadku z roku poprzedniego (porównaj rysunek 70), do przedszkoli w omawianym podregionie uczęszczało 14 310 dzieci. Według prognoz, trend spadkowy rozpoczęty w 2008 roku powinien trwać do końca okresu prognozy, czyli do roku 2025. W tym czasie prognozowany jest jednorazowy wzrost wartości zmiennej w 2015 r. Z poziomu 14 972 przedszkolaków w 2008 r. ich liczba spadnie w 2025 roku do wartości 11 147 (5 637 dziewcząt i 5 510 chłopców). Średnia liczba dzieci, które przypadają na jeden etat nauczycielski w przedszkolach, punktach przedszkolnych i zespołach wychowania przedszkolnego w podregionie sosnowieckim cechowała się tendencją malejącą od roku 2005. Do roku 2009 wskaźnik ten obniżył się do poziomu 12,05 względem poziomu 13,75 w roku 2004. W perspektywie roku 2013 prognozowany jest jego dalszy dynamiczny spadek do poziomu 10,45. Od roku 2014 spodziewany jest nieznaczny wzrost wartości omawianego wskaźnika do poziomu 10,79 w roku 2019, który będzie miał związek ze względną stabilizacją liczby przedszkolaków w przedszkolach w tym okresie oraz z zapoczątkowanym spadkiem liczby nauczycieli na badanym terenie. W kolejnych latach do końca prognozowanego okresu nastąpi ponowny spadek współczynnika do poziomu 9,94 w skutek coraz mniejszych rocznych spadków liczby nauczycieli i nasilających się spadków liczby dzieci uczęszczających do placówek na szczeblu przedszkolnym.

Rysunek 70. Liczba dzieci w podziale na płeć w przedszkolach, punktach przedszkolnych i zespołach wychowania przedszkolnego w podregionie sosnowieckim

7.1. Powiat będziński

W powiecie będzińskim w latach 2005–2009 miał miejsce powolny wzrost liczby nauczycieli w przedszkolach. W roku 2005 liczba etatów w tym zawodzie w omawianym powiecie wynosiła 229 i do roku 2009 wzrosła o 8,9% do poziomu 249 etatów. Trend wzrostowy powinien być podtrzymany do

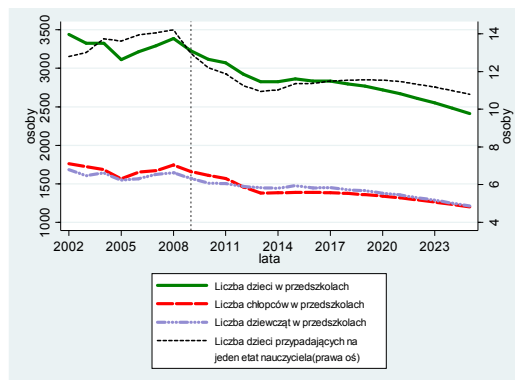

Rysunek 71. Liczba etatów nauczycieli przedszkolnych według płci w powiecie będzińskim

2012 roku (porównaj rysunek 71.), jednak charakteryzować się będzie coraz mniejszymi rocznymi wzrostami. W 2012 zatrudnienie w tym zawodzie na terenie powiatu będzińskiego kształtuje się na poziomie 260 etatów, czyli będzie wyższe o 4,42% od zatrudnienia zanotowanego w ostatnim roku okresu próby. Od tego czasu wystąpi odwrócenie trendu na malejący. Szacuje się, że do 2025 roku zatrudnienie powinno zmaleć 224 etatów, a więc o 13,96% względem roku 2012 kiedy zatrudnienie powinno być najwyższe. Udział mężczyzn w wykonywaniu omawianego zawodu na terenie powiatu będzińskiego był niewielki w okresie próby, od

0,72 do 1,85% całości etatów. Według prognoz w horyzoncie 2010–2025 nie będzie to więcej niż 6 etatów, 1,66% w stosunku do ogólnego zatrudnienia.

Rysunek 72. przedstawia liczbę przedszkolaków w podziale na płeć w powiecie będzińskim. Największa liczba dzieci uczęszczała do tego typu placówek na początku okresu próby, czyli w roku 2002. Wartość wspomnianej zmiennej wynosiła wtedy 3 442 dzieci, w tym 1 759 chłopców i 1 683 dziewcząt. Najmniejsza liczba osób uczęszczała do przedszkoli w roku 2005 – 3112 osób. W roku kończącym okres próby (2009 r.) liczba dzieci w placówkach przedszkolnych wynosiła 3 226 – z czego większość stanowili chłopcy (51,4%). Według prognoz, do 2014 roku liczba przedszkolaków będzie spadać. Wzrost przedszkolaków w stosunku do roku poprzedniego wystąpić ma w 2015 r. Prognozuje się, że w tym roku liczba dzieci wyniesie 2 861. Do roku 2025 liczba dzieci uczęszczających do przedszkoli w powiecie będzińskim będzie spadać. Według prognoz wyniesie wtedy 2 414 osób, z czego 50,2% stanowić będą dziewczęta. Spadek ogólnej liczby dzieci chodzących do przedszkoli w 2025 r. w porównaniu z rokiem 2008 ma wynosić 28,8%. Tendencją malejącą cechować się ma również wskaźnik ilości dzieci w przedszkolach przypadających na jeden etat nauczyciela w omawianym powiecie. Lata 2008–2013 to okres silnych spadków współczynnika z poziomu 14,21 do poziomu 10,94. W kolejnych latach może nastąpić wzrost wskaźnika do poziomu 11,56 w 2019 roku implikowany przejściową stabilizacją liczby przedszkolaków oraz malejącą liczbą etatów nauczycieli przedszkolnych w powiecie będzińskim. Ostatnie lata prognozy to ponowny spadek wskaźnika do poziomu z roku 2013.

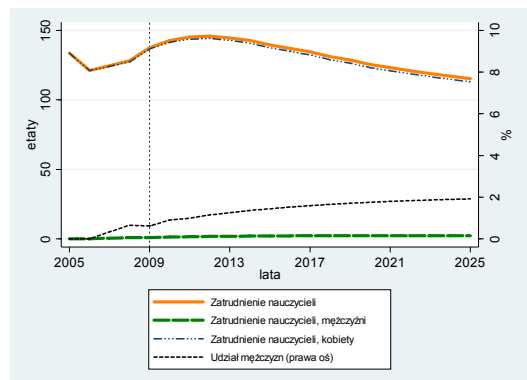

Rysunek 72. Liczba dzieci w podziale na płeć w przedszkolach, punktach przedszkolnych i zespołach wychowania przedszkolnego w powiecie będzińskim

7.2. Powiat zawierciański

Rysunek 73. przedstawia liczbę etatów nauczycieli przedszkolnych według płci w powiecie zawierciańskim. W roku 2005 liczba ta wynosiła 134 – wszystkie były zajmowane przez kobiety. Rok później poziom ogólnego zatrudnienia spadł do 212 etatów (udział mężczyzn w dalszym ciągu był na zerowym poziomie). Kolejne lata to początek tendencji wzrostowej liczby etatów nauczycieli przedszkolnych,

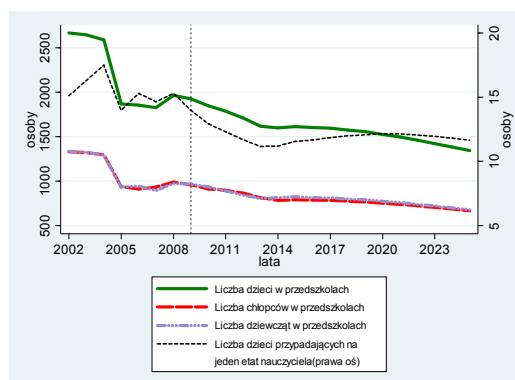

Rysunek 73. Liczba etatów nauczycieli przedszkolnych według płci w powiecie zawierciańskim

który według prognoz ma trwać do roku 2012. Zatrudnienie w tym zawodzie na terenie powiatu zawierciańskiego w 2012 roku powinno wzrosnąć do poziomu 146 etatów względem 138 etatów w roku 2009. Od roku 2007 obserwuje się pojawienie się mężczyzn w tej grupie pracujących. W latach 2007 i 2008 zatrudnienie mężczyzn nie przekraczało poziomu 1 etatu. Ich udział będzie stopniowo rósł, choć nadal zostanie na bardzo niskim poziomie. W 2025 wyniesie 1,91% ogólnego zatrudnienia, czyli nieznacznie przekroczy wielkość

2 etatów. Według prognoz od 2012 roku, zatrudnienie wśród kobiet, podobnie jak zatrudnienie nauczycieli przedszkolnych ogółem, ma charakteryzować się tendencją malejącą. W 2025 roku zatrudnienie ogółem w zawodzie nauczyciela przedszkolnego na terenie powiatu zawierciańskiego będzie wynosić 115 etatów, czyli będzie niższe o 21,09% niższe w stosunku do poziomu z 2012 roku.

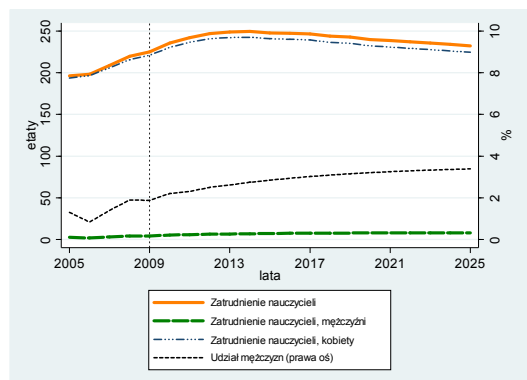
Liczba dzieci w przedszkolach w powiecie zawierciańskim (por. rysunek 74.) spadła od 2002 roku do 2007 roku o 819 osób. W roku 2002 wynosiła 2664 osób (w tym 49,9% dziewcząt). Natomiast w 2007, kiedy wartość zmiennej osiągnęła minimalny poziom w okresie próby było 1825 przedszkolaków (czyli o 30,7% mniej w porównaniu do roku 2002). W roku kończącym okres historyczny – 2009 – liczba ta wynosiła 1923 (958 chłopców i 965 dziewcząt). Była zatem niższa od wartości z roku 2002 o 27,8%. Prognozuje się, że w okresie prognozy (lata 2010–2025) będziemy mieć do czynienia z trendem malejącym – w roku 2017 w omawianym powiecie ma być 1594 przedszkolaków (w tym 50,9% dziewcząt). W roku 2025 liczba wychowanków przedszkoli ma wynosić 1343 dzieci (w tym 677 dziewcząt). Wartość w roku kończącym okres prognozy jest zatem mniejsza od maksymalnej z roku 2002 o 49,6%. W latach 2002–2009 liczba dzieci przeciętnie przypadających na jednego nauczyciela średnio malała przy silnych fluktuacjach z poziomu 15,11 do 13,98 w roku zamykającym okres próby. Do 2013 roku spodziewany jest dynamiczny spadek badanego współczynnika do poziomu 11,17. Następnie w perspektywie horyzontu czasowego prognozy spodziewany jest nieznaczny ponowny jego wzrost do poziomu 11,65, który będzie wynikał ze spadku poziomu zatrudnienia nauczycieli na szczeblu przedszkolnym przy nieznacznych spadkach liczby dzieci kształtujących się na tym poziomie.

Rysunek 74. Liczba dzieci w podziale na płeć w przedszkolach, punktach przedszkolnych i zespołach wychowania przedszkolnego w powiecie zawierciańskim

7.3. Powiat m. Dąbrowa Górnicza

W Dąbrowie Górniczej w latach 2005–2009 zatrudnienie nauczycieli przedszkolnych (rysunek 75.) cechowało się tendencją wzrostową. W roku 2005 liczba etatów wynosiła 196 zaś w 2009 roku zatrudnienie w tym zawodzie w Dąbrowie Górniczej wyniosło już 225 etatów – o 14,72% więcej

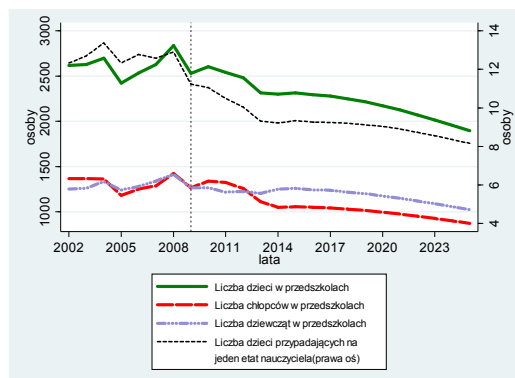

Rysunek 75. Liczba etatów nauczycieli przedszkolnych według płci w Dąbrowie Górniczej

w porównaniu z pierwszym rokiem okresu próby. Jak przewidują prognozy, zatrudnienie nauczycieli przedszkolnych w Dąbrowie Górniczej będzie charakteryzowało się trendem wzrostowym do 2014 roku. W tym czasie łączna liczba etatów kobiet i mężczyzn w omawianym zawodzie w Dąbrowie Górniczej ukształtuje się na poziomie 250, czyli o 10,77% wyższym niż w roku kończącym okres historyczny. Po roku 2014 do końca okresu prognozy można spodziewać się spadku zatrudnienia w tej grupie. W perspektywie roku 2025 zatrudnienie nauczycieli przedszkolnych powinno wynieść na badanym terenie 233 etaty. Będzie zatem

mniejsze w porównaniu do poziomu z roku 2014 o 6,85%. Zatrudnienie mężczyzn w tym zawodzie w Dąbrowie Górniczej wynosiło w 2009 roku 4 etaty, co stanowiło niespełna 2% ogólnego zatrudnienia w tej grupie. W okresie prognozy zatrudnienie mężczyzn ma w dalszym ciągu rosnać, jednak nadal będzie utrzymywać się na znikomym poziomie. W roku 2025 będzie wynosić 8 etatów, czyli 3,39% zatrudnienia w tym zawodzie na terenie Dąbrowy Górniczej.

W Dąbrowie Górniczej w okresie próby liczba przedszkolaków podlegała wahaniom (rysunek 76.). W 2002 roku wynosiła ona 2 617 (52,2% chłopców). Przez dwa kolejne lata, dzieci w przedszkolach nieznacznie przybywało (2 697 osób w 2004 r.). Następnie ich liczba spadła do poziomu 2 423 w 2005 r. Do roku 2008 ponownie zwiększyła się liczba przedszkolaków w Dąbrowie Górniczej. Osiągnęła ona wtedy najwyższy poziom w okresie badania – 2 839 dzieci w tym 1 424 chłopców. Według prognoz, od roku 2010 do końca okresu predykcji wystąpi ogólna tendencja spadkowa liczby dzieci w przedszkolach, punktach przedszkolnych i zespołach wychowania przedszkolnego w Dąbrowie Górniczej. W okresie 2008–2025 tylko w latach 2010 i 2015 spodziewany jest nieznaczny wzrost liczby przedszkolaków w stosunku do roku poprzedniego. Prognozuje się, że w roku 2025 liczba dzieci wyniesie 1 896, z czego 1 023 stanowić będą dziewczęta. Spadek liczby przedszkolaków w 2025 r. w porównaniu z rokiem, kiedy wartość zmiennej osiągnęła maksimum wyniesie 33,2%.

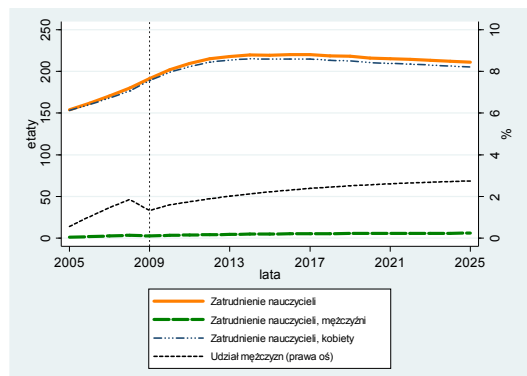

Rysunek 76. Liczba dzieci w podziale na płeć w przedszkolach, punktach przedszkolnych i zespołach wychowania przedszkolnego w Dąbrowie Górniczej

Lata 2002–2005 to okres przeciętnego spadku liczby dzieci w przedszkolach w Dąbrowie Górniczej przypadających średni na jeden etat nauczyciela. Współczynnik ten spadł w tym czasie z poziomu 12,33 do poziomu 11,23 pomimo, że przez większość tego okresu wartość współczynnika była wyższa od wartości początkowej. W perspektywie roku 2025 spodziewany jest spadek jego wartości do 8,18.

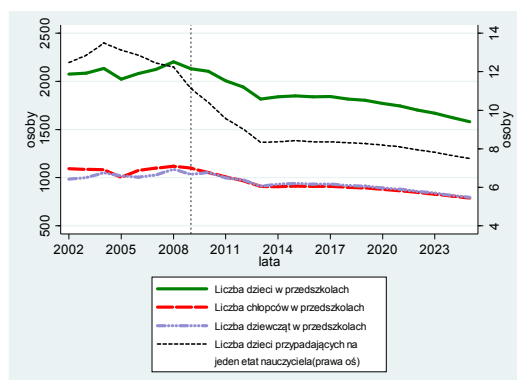
7.4. Powiat m. Jaworzno

Rysunek 77. obrazuje jak w okresie objętym badaniem zmienia się liczba etatów nauczycieli przedszkolnych w podziale na wiek w mieście na prawach powiatu Jaworznie. W latach okresu próby z roku na rok zwiększało się zatrudnienie w tym zawodzie na terenie omawianego miasta. W 2005 roku kształtowało się na poziomie 154 etatów i rosnęło w kolejnych latach do poziomu 192 etatów w 2009 roku, kończącym okres historyczny. W okresie próby wzrósł także poziom zatrudnienia mężczyzn w ramach omawianej grupy z poziomu 1 do 3 etatów w latach 2005–2009. Prognozuje się, że wzrost zatrudnienia nauczycieli przedszkolnych w Jaworznie utrzyma się do roku 2017 kiedy wyniesie 220 etatów. Następnie do roku 2025 zatrudnienie w zawodzie nauczyciela przedszkolnego będzie maleć w nieznacznym tempie do poziomu 211 etatów. Udział mężczyzn przez cały okres prognozy pomimo tendencji wzrostowej pozostanie na niskim poziomie nieprzekraczającym 3%. W roku 2025 w zawodzie nauczyciela przedszkolnego w Jaworznie zatrudnienie mężczyzn powinno kształtować 6 etatów.

Rysunek 77. Liczba etatów nauczycieli przedszkolnych według płci w Jaworznie

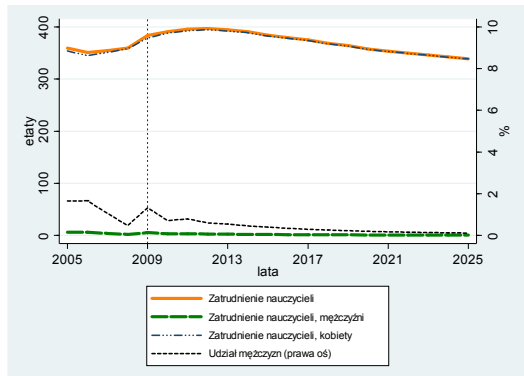
Liczba dzieci w przedszkolach powiatu grodzkiego Jaworzno (przedstawia ją wykres umieszczony na rysunku 78.) wzrastała w latach 2002–2004. W roku rozpoczynającym okres próby wynosiła 2 076 dzieci, zaś w 2004 r. 2 134 osób, w tym 1083 chłopców. Po roku spadku do poziomu 2 023 dzieci w 2005 r., do 2008 roku liczba przedszkolaków cechowała się trendem wzrostowym. W 2008 r. zmienna osiągnęła najwyższą wartość – 2 204 przedszkolaków. W roku 2009 liczba dzieci w przedszkolach w Jaworznie wyniosła 2 132 (w tym 51,5% chłopców). Prognozuje się, że do roku 2014 liczba dzieci uczęszczających do przedszkoli spadnie do 1 839. Następnie nieznacznie wzrośnie, a w latach 2016–2017 ustabilizuje się na poziomie ok. 1 841 dzieci. Według prognoz, do roku 2025 w przedszkolach i innych tego typach placówek w Jaworznie ubędzie 259 dzieci w stosunku do poziomu z 2017 r. Liczba dzieci wyniesie wtedy 1 582, z czego nieznaczną większość stanowić mają dziewczęta (794). Średnia liczba dzieci, które przypadają na jeden etat nauczyciela ulegał redukcji po roku 2004 z poziomu 13,49 do poziomu 11,13 w roku 2009. Spodziewany jest dynamiczny spadek wartości omawianego współczynnika w perspektywie do roku 2013 do poziomu 8,33. Kolejne lata będzie charakteryzował dużo wolniejszy spadek stosunku liczby dzieci do liczby etatów nauczycieli przedszkolnych do poziomu 7,49 w roku 2025. Spowolnienie spadku współczynnika będzie wynikać głównie z końca okresu wzrostu zatrudnienia nauczycieli na szczeblu przedszkolnym.

Rysunek 78. Liczba dzieci w podziale na płeć w przedszkolach, punktach przedszkolnych i zespołach wychowania przedszkolnego w Jaworznie

7.5. Powiat m. Sosnowiec

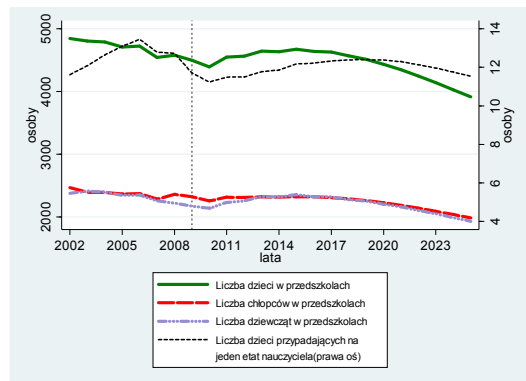
Zatrudnienie nauczycieli przedszkolnych w Sosnowcu w roku 2006 kształtowało się na poziomie 351 etatów. Od tego czasu do końca okresu historycznego można było zaobserwować tendencję wzrostową zatrudnienia w tym zawodzie omawianym terenie. W roku 2009, zatrudnienie wyniosło

Rysunek 79. Liczba etatów nauczycieli przedszkolnych według płci w Sosnowcu

384 etaty, było zatem o 6,71% większe niż w roku 2006, kiedy wartość osiągnęła minimum. Prognozuje się, że tendencja wzrostowa utrzyma się do roku 2012. W tym czasie zostanie osiągnięta maksymalna wartość zmiennej dla całego okresu badania i zatrudnienie w zawodzie nauczyciela przedszkolnego powinno wynieść wtedy 397 etatów. Wzrost zatrudnienia w porównaniu z rokiem 2009 wyniesie wtedy zatem 3,47%. Od tego czasu tendencja ulegnie zmianie – liczba nauczycieli w sosnowieckich placówkach przedszkolnych zacznie się corocznie nieznacznie zmniejszać. W roku 2025, który zamyka okres prognozy, zatrudnienie w tym zawodzie spodziewane jest na poziomie 339 etatów. W okresie historycznym udział mężczyzn w wykonywaniu omawianego zawodu był nieznaczny i wynosił maksymalnie 1,65% w latach 2005–2006. W całym okresie prognozy udział mężczyzn pozostanie na niskim poziomie i dodatkowo będzie ulegał stopniowemu zmniejszaniu się. W roku 2025 zatrudnienie mężczyzn w badanej grupie powinno wynosić mniej niż 1 etat.

Trend liczby dzieci w przedszkolach na terenie miasta na prawach powiatu Sosnowiec przez okres próby (2002–2009) był malejący. Spadek wartości zmiennej wyniósł w tym czasie 347 przedszkolaków. Z początkowego poziomu 4 844 dzieci (w tym 2 468 chłopców) liczba ta spadła do wartości 4 497, z czego 51,7% stanowili chłopcy. Według prognoz, powyższa tendencja będzie podtrzymana jeszcze w pierwszym roku prognozy – 2010. Liczba przedszkolaków wyniesie wtedy 4 395. Do roku 2015 wystąpi odwrócenie trendu na rosnący. We wspomnianym roku prognozuje się liczbę 4 678 dzieci, czyli więcej o 6,4% niż w 2010. Od tego czasu, aż do końca okresu prognozy przewidywana jest już tendencja spadkowa. W roku 2025 liczba dzieci w przedszkolach wyniesie 3 915 (w tym 1 984 chłopców). Ulegnie ona zatem spadkowi o 929 dzieci w porównaniu z rokiem 2002. Liczba dzieci przypadających na jeden etat nauczyciela przedszkolnego w Sosnowcu zmniejszała się z poziomu 13,45 w 2006 roku do poziomu 11,71 osoby w 2009 roku. Spadek ten powinien utrzymać się do roku 2010 do poziomu 11,24. Następnie do roku 2019 spodziewany jest ponowny wzrost wartości omawianego wskaźnika do poziomu 12,4. Ostatecznie w perspektywie roku 2025 szacuje się, że na jeden etat nauczyciela przedszkolnego będzie przypadać średnio 11,54 przedszkolaka.

Rysunek 80. Liczba dzieci w podziale na płeć w przedszkolach, punktach przedszkolnych i zespołach wychowania przedszkolnego w Sosnowcu

W podregionie sosnowieckim, składającym się z powiatów: będzińskiego, zawierciańskiego i miast na prawach powiatu Dąbrowa Górnicza, Jaworzno i Sosnowiec, w roku 2009 było 143 przedszkoli (bez przedszkoli specjalnych), które dzieliły się na 650 oddziałów. W przedszkolach podregionu było łącznie 15 473 miejsc. W podregionie sosnowieckim w 2009 r. znajdował się także jeden punkt przedszkolny, w którym było 25 miejsc dla dzieci⁷. W niemal każdym powiecie podregionu między rokiem 2002 a 2009 wystąpił spadek liczby przedszkolaków. Najwięcej dzieci w przedszkolach ubyło w powiecie zawierciańskim (27,8% w porównaniu z 2002 r.), w Sosnowcu – 7,2% i w powiecie będzińskim – 6,3%. W Dąbrowie Górniczej w tym czasie ubyło tylko 3,3% dzieci, a w Jaworznie zanotowano jedyny wzrost liczby wychowanków przedszkoli wynoszący 2,7%. W roku 2009 najwięcej przedszkolaków zanotowano w powiecie Sosnowiec (31,4% wszystkich dzieci w podregionie) oraz w powiecie będzińskim (22,6%). W Dąbrowie Górniczej, w Jaworznie i w powiecie zawierciańskim było odpowiednio: 17,7%, 14,9% i 13,4% wychowanków przedszkoli w podregionie w 2009 roku. Według prognoz, we wszystkich powiatach w podregionie sosnowieckim liczba dzieci w przedszkolach będzie systematycznie spadać do końca okresu prognozy. Największa dynamika spadku powinna dotyczyć powiatu zawierciańskiego, gdzie liczba dzieci w latach 2009–2025 spadnie o 30,1%. W Jaworznie, Dąbrowie Górniczej i w powiecie będzińskim spadek liczby przedszkolaków wyniesie ok. 25%, zaś w Sosnowcu 13% w stosunku do wartości z roku kończącego okres próby.

Podobnie, w każdym powiecie w perspektywie horyzontu czasowego prognozy powinien spadać współczynnik dotyczący liczby dzieci w przedszkolach średnio przypadających na jeden etat nauczyciela. W roku 2009 najwyższy jego poziom był notowany w powiecie zawierciańskim – 13,98 – najniższy zaś w Jaworznie – 11,13. W roku 2025 należy się spodziewać że sytuacja ta nie ulegnie zmianie, choć zmieni się poziom współczynnika na tych terenach. Będzie on wynosić odpowiednio 11,65 w powiecie zawierciańskim i 7,49 w Jaworznie

W każdym powiecie w okresie między pierwszym a ostatnim rokiem okresu historycznego można było obserwować wzrosty zatrudnienia nauczycieli przedszkolnych. W roku 2009 najwyższy udział zatrudnienia nauczycieli na tym szczeblu w powiecie w stosunku do skali podregionu charakteryzował Sosnowiec i powiat będziński – odpowiednio 31% i 21% całkowitego zatrudnienia tej grupy w podregionie. Najmniejszy udział charakteryzował z kolei powiat zawierciański (12%) i Jaworzno (16%). Spodziewane jest że w perspektywie roku 2025 powyższe udziały ulegną nieznacznej zmianie. W sosnowcu znajdzie wówczas zatrudnienie 30% nauczycieli przedszkolnych z podregionu, 21% w Dąbrowie Górniczej, 20% w powiecie będzińskim, 19% w Jaworznie, zaś 10% w powiecie zawierciańskim. W perspektywie całego prognozowanego okresu, wzrosty zatrudnienia nauczycieli przedszkolnych w podregionie sosnowieckim spodziewane są jedynie w Dąbrowie Górniczej oraz w Jaworznie – o odpowiednio 3,18% i 10,18% w stosunku do ostatniego roku okresu historycznego. Najwyższe spadki zatrudnienia w tej grupie przewidywane są w tym czasie w powiecie zawierciańskim oraz w sosnowcu – na poziomie odpowiednio 16,23% i 11,67%

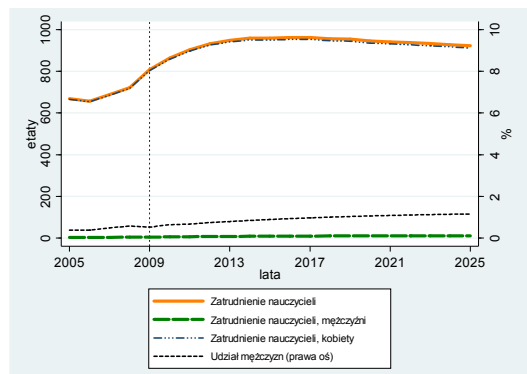
Najwyższy udział mężczyzn w liczbie etatów osób pracujących w tej grupie na terenie podregionu spodziewany jest w perspektywie roku 2025 na terenie Dąbrowy Górniczej. Powinien ona tam nieznacznie przekraczać poziom 3%. Najniższy udział zatrudnienia mężczyzn w podregionie spodziewany jest w tym czasie w Sosnowcu – na poziomie 0,1%

---

⁷ GUS, BDL, www.stat.gov.pl; dane dot. wychowania przedszkolnego za rok 2009 [data dostępu: 12.01.2011].

8. Podregion tyski

W latach 2005–2009 w podregionie tyskim zaobserwowano stopniowy wzrost zatrudnienia kobiet i mężczyzn w zawodzie nauczyciela przedszkolnego. Mężczyźni, stanowiący mniejszość w wykonywaniu omawianego zawodu, w roku 2005 w podregionie zajmowali tylko 3 etaty. Ich udział w

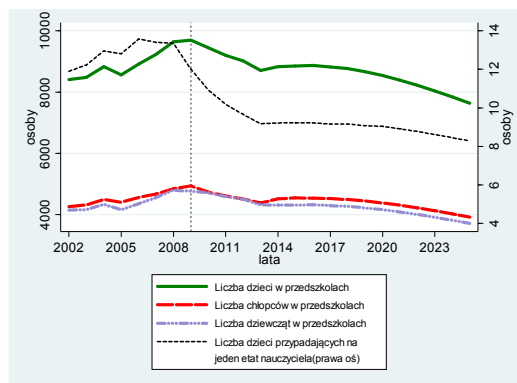

Rysunek 81. Liczba etatów nauczycieli przedszkolnych według płci w podregionie tyskim

ogólnym kształtował się na poziomie poniżej 0,5%. Zatrudnienie kobiet jako nauczycieli przedszkolnych wynosiło 666 etatów. Do roku 2009 łączne zatrudnienie wzrosło do poziomu 807 etatów, jednak udział mężczyzn nadal pozostawał na znikomym poziomie bliskim 0,5% – 4 etaty. Zatrudnienie kobiet we wspomnianym okresie wzrosło o prawie 21%. Prognozuję się, że do roku 2014 ogólne zatrudnienie w omawianym zawodzie na terenie podregionu tyskiego będzie wykazywało się słabnącą tendencją wzrostową. We wspomnianym roku wyniesie ono 959 etatów, z czego niecały 1% należeć będzie do przedstawicieli płci męskiej.

Wzrost zatrudnienia w porównaniu z rokiem 2009 będzie wynosił wtedy blisko 19%. W dalszych latach przewiduje się nieznaczny spadek ogólnego zatrudnienia, przy jednoznacznym wzroście udziału mężczyzn. Jednak aż do końca okresu prognozy udział mężczyzn będzie nadal znikomy i nie przekroczy 1,15%. W roku 2025 zatrudnienie wyniesie 923 i będzie niższe tylko o mniej niż 4% w porównaniu z 2014 rokiem.

W latach 2002–2004 liczba dzieci w przedszkolach w podregionie tyskim wzrosła z 8 405 o 426 osób. W roku 2005 ponownie zmalała do poziomu 8 567. Od tego roku, do końca okresu próby występował trend wzrostowy. W 2009 r. w podregionie tyskim do przedszkoli uczęszczało 9 696 wychowanków, w tym 4 937 chłopców. Był to rok, w którym wartość zmiennej osiągnęła maksimum. Od 2009 do 2014 roku prognozuję się spadek liczby dzieci w przedszkolach (porównaj rysunek 82.). W 2014 ich liczba w podregionie tyskim ma wynieść 8 834, co stanowi spadek o 9% w porównaniu ze stanem sprzed 5 lat. W roku 2018, rozpoczynającym kolejny okres trendu spadkowego liczby przedszkolaków, do tego typu placówek będzie uczęszczać 8 764 dzieci. W 2025 ich liczba ma zmaleć do poziomu 7 638. Liczba dzieci przypadających na jeden etat nauczycielski w przedszkolach podregionu tyskiego spadała w okresie próby z pułapu 13,58 w roku 2006 do 12,01 w roku 2009.

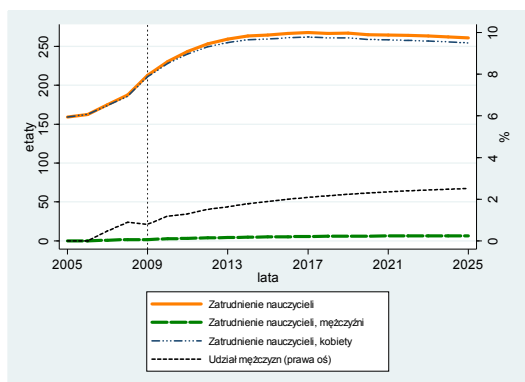

Rysunek 82. Liczba dzieci w podziale na płeć w przedszkolach, punktach przedszkolnych i zespołach wychowania przedszkolnego w podregionie tyskim

Przewiduje się, że w latach 2010–2025 tendencja spadkowa zostanie podtrzymana, mimo że pod koniec okresu prognozy spadki wartości będą coraz mniejsze. Mniejsze tempo spadków wskaźnika będzie spowodowane nieznacznym spadkiem zatrudnienia w omawianym zawodzie, który będzie towarzyszyć spadkom liczby przedszkolaków. W roku 2025 na jeden etat nauczycielski będzie przypadać średnio 8,28 dziecka w przedszkolach w podregionie tyskim.

8.1. Powiat mikołowski

Rysunek 83. przedstawia wykres liczby etatów nauczycieli przedszkolnych w powiecie mikołowskim według płci w okresie historycznym oraz w okresie prognozy do roku 2025. W roku 2005 w powiecie zatrudnienie nauczycieli przedszkolnych wynosiło 159 etatów. W wymienionym roku nie

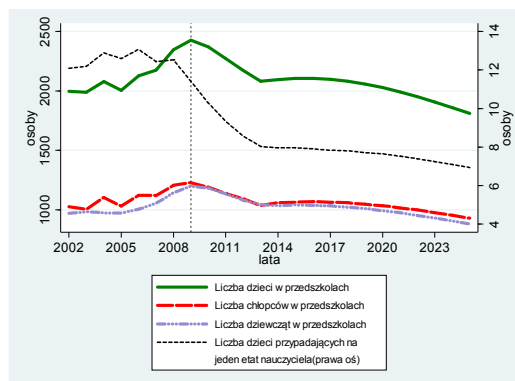

Rysunek 83. Liczba etatów nauczycieli przedszkolnych według płci w powiecie mikołowskim

odnotowano zatrudnionych mężczyzn w tej grupie. Trend zatrudnienia nauczycieli w okresie historycznym był rosnący. Do roku 2009 liczba etatów wzrosła o blisko 34% w porównaniu z rokiem początkowym badania i wynosiła 213. W tym czasie pojawiło się także zatrudnienie mężczyzn w skali 2. Jednakże udział mężczyzn w stosunku do całości zatrudnienia nauczycieli w roku 2009 był bardzo znikomy i kształtował się na poziomie poniżej 1%. Udział mężczyzn będzie powoli rósł w okresie prognozy, jednak nadal pozostanie bardzo niski. W roku 2025 wyniesie on 2,5% ogółu zatrudnienia nauczycieli na szczeblu przedszkolnym – 7 etatów.

Zatrudnienie kobiet w tej grupie również będzie cechować się tendencją wzrostową, lecz – podobnie jak zatrudnienie ogółem – jedynie do roku 2017. W tym czasie zatrudnienie ogółem powinno osiągnąć poziom 268 etatów. W olejnych latach należy się spodziewać nieznacznego spadku poziomu zatrudnienia w tej grupie do poziomu 261 osób w perspektywie roku 2025 który kończy okres prognozy.

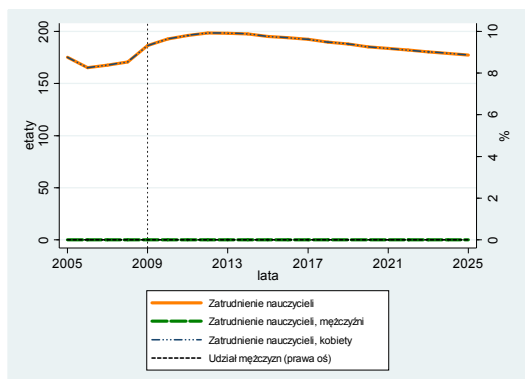
Liczba dzieci w placówkach przedszkolnych w podziale na wiek (rysunek 84.) w powiecie mikołowskim w roku 2002 wynosiła 1 997, z czego ponad 51% stanowili chłopcy. Do roku 2009, czyli do końca okresu historycznego liczba dzieci w przedszkolach, punktach przedszkolnych i zespołach wychowania przedszkolnego w powiecie wzrosła do 2 428, z czego 1 228 stanowili chłopcy (50,6%), a 1 200 dziewczęta. Od roku 2006 zmniejszała się średnia liczba dzieci przypadających na jeden etat nauczyciela na szczeblu przedszkolnym. Spadła ona z poziomu 13,07 do poziomu 11,42 w roku 2009. Prognozuje się, że do roku 2013 utrzyma się dynamiczny spadek tej wartości natomiast w okresie późniejszym jej tendencja spadkowa zostanie znacznie spowolniona. Zgodnie z wynikami prognozy należy spodziewać się, że w roku 2025 na jeden etat nauczyciela przedszkolnego przypadają będzie średnio 6,73 dzieci. Liczba dzieci w przedszkolach w okresie prognozy, czyli od roku 2009 będzie maleć. W roku 2012, od którego wejdzie obowiązek prowadzenia wszystkich sześciolatków do szkół, przewiduje się 2 173 wychowanków przedszkoli w omawianym powiecie. Spadek liczby przedszkolaków w 2012 roku wyniesie zatem 10,5% w stosunku do 2009 r. W roku 2025, kończącym okres prognozy, liczba dzieci w przedszkolach w powiecie mikołowskim zmaleje do 1810, co stanowi spadek o 25% w porównaniu do roku 2009. Udział chłopców w roku 2025 ponownie wzrośnie do ponad 51%.

Rysunek 84. Liczba dzieci w podziale na płeć w przedszkolach, punktach przedszkolnych i zespołach wychowania przedszkolnego w powiecie mikołowskim

8.2. Powiat pszczyński

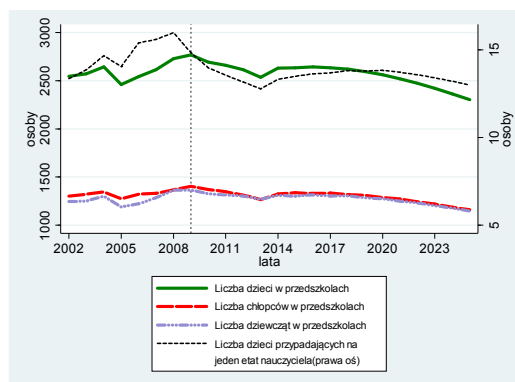
Liczba etatów nauczycieli przedszkolnych w powiecie pszczyńskim (zilustrowana na rysunku 85.) w roku 2005 stanowiącym początek okresu próby wynosiła 175. W kolejnych latach okresu historycznego zarysowała się wyraźna wzrostowa tendencja liczby osób zatrudnionych w omawianej grupie. W 2009 roku liczba etatów kształtowała się na poziomie 187. Warto zauważyć, że ogólny poziom zatrudnienia, zarówno w okresie historycznym, jak i w okresie prognozy jest tożsamy z poziomem zatrudnienia kobiet. W okresie prognozy spodziewany jest dalszy wzrost liczby etatów w tym zawodzie który będzie trwał do roku 2012 do poziomu 199. W dalszych latach prognozy spodziewana jest zmiana dotychczasowej tendencji zmian zatrudnienia nauczycieli przedszkolnych na spadkową. W perspektywie roku 2025 stanowiącego horyzont czasowy prognozy przewidywany jest spadek liczby etatów nauczycieli na szczeblu

Rysunek 85. Liczba etatów nauczycieli przedszkolnych według płci w powiecie pszczyńskim

przedszkolnym do poziomu 177. Oznaczać to będzie spadek o blisko 5% liczby etatów względem roku 2009 oraz o ponad 10% liczby etatów z roku 2012 kiedy spodziewany jest jej maksymalny poziom na badanym terenie.

W powiecie pszczyńskim po okresie wzrostów do roku 2008, w roku 2009 nastąpił spadek średniej liczby dzieci przypadających na jednego nauczyciela (por. rysunek 86). W roku 2008 współczynnik ten wynosił 15,98, zaś w 2009 jego wartość uległa redukcji do poziomu 14,84. Do roku 2013 zgodnie z wynikami prognozy spodziewana jest kontynuacja dynamicznego spadku omawianego współczynnika do poziomu 12,77. Zjawisko takie będzie implikacją zauważalnego spadku liczby dzieci uczęszczających do placówek oświatowych na szczeblu przedszkolnym, któremu towarzyszyć będzie gasnący wzrost zatrudnienia nauczycieli. W latach 2014–2018 prognozowany jest niewielki wzrost wartości współczynnika do poziomu 13,81 w roku 2018, a następnie powolny jego spadek do końca prognozowanego okresu. W roku 2025 średnia liczba dzieci przypadających na jednego nauczyciela powinna wynosić 10,2. Liczba dzieci w przedszkolach w powiecie pszczyńskim w roku 2002 wynosiła 2 546. Do końca okresu historycznego występował trend wzrostowy. Liczba dzieci w przedszkolach w tym czasie wzrosła o 221 osób. W porównaniu z 2002 r. wzrost liczby dziewcząt wynosił 9,6%, a chłopców 7,7%. Według prognoz, lata 2009–2013 to odwrócenie trendu na malejący. W 2013 r. w przedszkolach powinno być 2 535 dzieci. Następane 3 lata to okres nieznacznych wzrostów liczby przedszkolaków. Do roku 2025 liczba dzieci w placówkach przedszkolnych w powiecie pszczyńskim będzie systematycznie spadać i osiągnie poziom 2 305 osób.

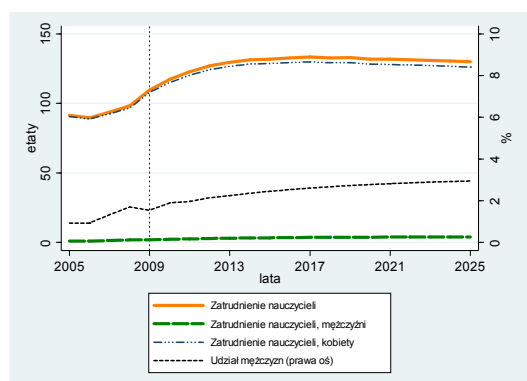

Rysunek 86. Liczba dzieci w podziale na płeć w przedszkolach, punktach przedszkolnych i zespołach wychowania przedszkolnego w powiecie pszczyńskim

8.3. Powiat bieruńsko-lędziański

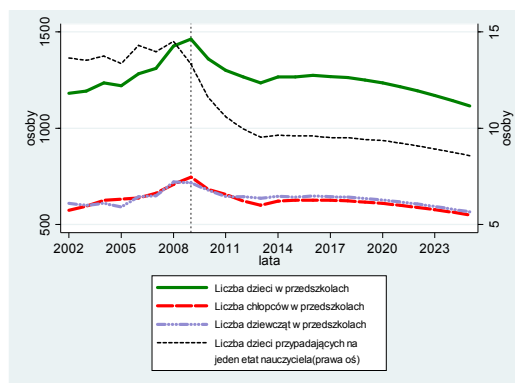
Liczba etatów nauczycieli przedszkolnych w powiecie bieruńsko-lędziańskim od roku 2005 do 2009 roku charakteryzowała się tendencją wzrostową. W roku 2005, rozpoczynającym okres historyczny liczba etatów nauczycielskich w badanym powiecie została odnotowana na poziomie 91. W roku 2009, kończącym okres historyczny liczba etatów wzrosła do poziomu 110. Udział mężczyzn zatrudnionych w charakterze nauczycieli przedszkolnych w badanym okresie był znikomy i w roku 2009 wynosił niewiele ponad 1%. W okresie prognozy zatrudnienie w tym zawodzie na terenie powiatu bieruńsko-lędziańskiego będzie charakteryzować się tendencją rosnącą do roku 2017 do poziomu 133 etatów. Udział etatów przypadających na mężczyzn w ogólnej liczbie etatów nauczycieli przedszkolnych także będzie rósł, jednak nadal pozostanie znikomy. W roku kończącym prognozy udział mężczyzn wynosić ma niespełna 3% – 4 etaty.

Rysunek 87. Liczba etatów nauczycieli przedszkolnych według płci w powiecie bieruńsko-lędziańskim

Ogólny poziom zatrudnienia na stanowisku nauczyciela przedszkolnego w roku 2025 w powiecie bieruńsko-lędziańskim po okresie śladowego spadku jaki nastąpi po roku 2017 nieznacznie jedynie się obniży będzie wynosił 130 etatów. Będzie oznaczało to wzrost w stosunku do roku 2009 o blisko 19%

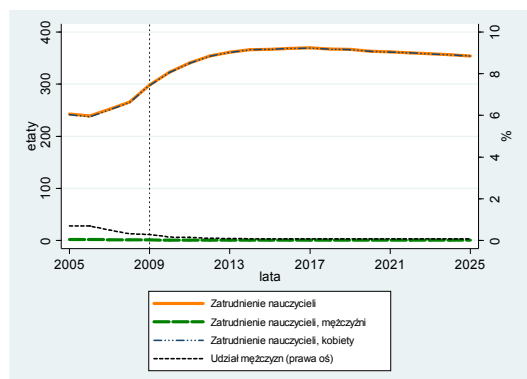
W roku 2002 liczba przedszkolaków w powiecie bieruńsko-lędziańskim wynosiła 1 182, w tym 573 chłopców (48,5%) i 609 dziewcząt (51,5%). Liczba ta, aż do roku 2009 r. kończącego okres historyczny cechowała się tendencją wzrostową. W 2009 roku zanotowano 1 462 dzieci uczęszczających do placówek przedszkolnych. Zanotowany wzrost ogólnej liczby przedszkolaków w tym powiecie wyniósł zatem prawie 24% w porównaniu z rokiem 2002. Według prognoz, do roku 2013 wystąpi odwrócenie trendu na spadkowy (porównaj rysunek 88). W tym czasie prognozuje się 9% spadek liczby przedszkolaków w porównaniu z pierwszym rokiem prognozy, czyli 2010. W 2013 roku liczba dzieci uczęszczających do przedszkoli wyniesie 1 236, w tym 51,4% dziewcząt. Rok później liczba dzieci w placówkach przedszkolnych w powiecie bieruńsko-lędziańskim podniesie się do poziomu 1 267 i na podobnym poziomie utrzyma się do roku 2018. Po okresie trendu bocznego, aż do końca okresu prognozy będzie można się spodziewać tendencji spadkowej. Prognozowana liczba dzieci w roku 2025 wyniesie 1 115. Będzie to niemal 12% mniej niż w roku 2018 oraz 24% mniej w porównaniu z rokiem, kiedy zmienna osiągnęła maksimum. Liczba dzieci przypadających przeciętnie na jednego nauczyciela w powiecie bieruńsko lędziańskim do roku 2008 ulegała nieznacznym fluktuacjom przy słabym trendzie wzrostowym. W roku 2008 znalazła się na poziomie 14,51. W roku 2009 nastąpił znaczny jej spadek do poziomu 13,33. W okresie prognozy spodziewany jest dalszy dynamiczny spadek tej wartości do roku 2013 do poziomu 9,53, a następnie znacznie wolniejsza jej redukcja do poziomu 8,57 w roku 2025.

Rysunek 88. Liczba dzieci w podziale na płeć w przedszkolach, punktach przedszkolnych i zespołach wychowania przedszkolnego w powiecie bieruńsko-lędziańskim

8.4. Powiat m. Tychy

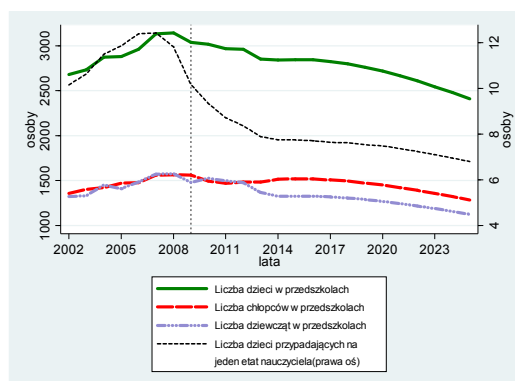
W Tychach od roku 2005 roku do 2009 roku, czyli w okresie historycznym badania, obserwowano wzrost zatrudnienia nauczycieli przedszkolnych (porównaj rysunek 89.). Liczba etatów wzrosła

Rysunek 89. Liczba etatów nauczycieli przedszkolnych według płci w Tychach

W tym czasie z poziomu niespełna 143 w pierwszym roku badania do 299 w roku 2009 który zamyka okres próby. Zgodnie z otrzymanymi wynikami prognozy spodziewane jest utrzymanie się tendencji wzrostowej zatrudnienia nauczycieli przedszkolnych na badanym terenie do roku 2017 kiedy powinno osiągnąć ono poziom 370 etatów. Później, aż do roku kończącego okres prognozy wystąpi słaby trend spadkowy. W roku 2025 zatrudnienie nauczycieli w Tychach spodziewane jest na poziomie 354 etatów. Zatrudnienie mężczyzn w zawodzie nauczyciela w przedszkolach w Tychach spadło w okresie historycznym do poziomu nie przekraczającego 1 etatu. Prognozuje się, że zatrudnienie mężczyzn w charakterze nauczyciela na szczeblu przedszkolnym w Tychach w perspektywie do roku 2025 powinno pozostać na śladowym poziomie. Tym samym poziom zatrudnienia kobiet w omawianej grupie powinien kształtować się analogicznie do poziomu zatrudnienia w niej ogółem.

W Tychach liczba dzieci uczęszczających do przedszkoli rosła od 2002 do 2008 roku. W 2002 r. analizowana zmienna wynosiła 2 680 dzieci, zaś w 2008 roku 3 141. W tym czasie wzrósł też udział dziewcząt z 49,4% do 50,2%. Analizując wykres liczby dzieci w tysiącach przedszkolach (por. rysunek 90.) widać, że wspomniany rok 2008 jest rokiem, kiedy zmienna osiągnęła maksimum. Według prognoz, od tego roku występować będzie trend malejący liczby wychowanków przedszkoli. W ostatnim roku okresu historycznego (2009 r.) liczba dzieci w przedszkolach wynosiła 3 039, natomiast w roku 2025 ma ich być 2 409. W 2025 roku przewiduje się 1 284 chłopców i 1 125 dziewcząt. Od 2006 roku malała w Tychach liczba dzieci przypadających na jednego nauczyciela poziom 12,39 do poziomu 10,17 w roku 2009 zamykającym okres historyczny. Kontynuacja spadku omawianego wskaźnika spodziewana jest także w okresie historycznym. Po roku 2013 spadek powinien stracić swój dynamiczny charakter, jednak zostanie utrzymany do końca prognozowanego okresu. W perspektywie roku 2025 jego wartość powinna ukształtować się na poziomie 6. Spowolnienie spadków w okresie prognozy będzie miało związek z pojawieniem się słabej tendencji spadkowej zatrudnienia nauczycieli na szczeblu przedszkolnym, która towarzyszyć będzie spadkowi liczby dzieci kształcących się w placówkach przedszkolnych na terenie Tychów.

Rysunek 90. Liczba dzieci w podziale na płeć w przedszkolach, punktach przedszkolnych i zespołach wychowania przedszkolnego w Tychach

W podregionie tyskim w roku 2009 było 96 przedszkoli – łącznie 449 oddziałów. W przedszkolach podregionu było razem 10 118 miejsc. Punktów przedszkolnych było 4 – podzielone były one łącznie na 5 oddziałów, co daje liczbę 69 miejsc⁸. W każdym powiecie podregionu tyskiego, w latach 2005–2009 zaobserwować można było wzrost liczby etatów nauczyciela przedszkolnego. Największe procentowe wzrosty zatrudnienia w tym zawodzie w wymienionym okresie wystąpiły w powiecie mikołowskim (34% więcej etatów) i w Tychach (o 23% więcej). W powiecie bieruńsko-lędzińskim zaobserwowany wzrost wyniósł 20%, zaś stosunkowo najmniejsza dynamika zmian w liczbie ogólnych etatów wystąpiła w powiecie pszczyńskim (6%). We wszystkich powiatach w okresie próby zatrudnienie mężczyzn nie przekroczyło nawet 1,6% ogólnego poziomu zatrudnienia wśród nauczycieli przedszkolnych.

We wszystkich powiatach podregionu tyskiego z wyłączeniem powiatu pszczyńskiego prognozuje się, że poziom zatrudnienia nauczycieli przedszkolnych liczony w etatach będzie większy w 2025 roku, niż w roku 2009. Najwyższy poziom zatrudnienia spodziewany jest w latach 2013–2017. W trzech powiatach podregionu, w którym zatrudnienie ma wzrosnąć w okresie prognozy, spodziewane wzrosty wyniosą od 19% powiecie bieruńsko-lędzińskim i w Tychach do 23% w powiecie mikołowskim. W powiecie pszczyńskim spodziewany jest w roku 2025 poziom zatrudnienia nauczycieli przedszkolnych o 5% niższy od tego jaki zanotowano na tym terenie w roku 2009. Tychy charakteryzować się będą największym zatrudnieniem nauczycieli w podregionie – 39% całkowitej liczby etatów w 2025 roku. Drugi pod względem liczebności nauczycieli na szczeblu przedszkolnym w podregionie tyskim będzie powiat mikołowski – 28% udziału zatrudnienia w podregionie. Kolejny pod tym względem powiat pszczyński skupi w sobie 19% tej grupy w podregionie. Udział powiatu bieruńsko-lędzińskiego w zatrudnieniu w tej grupie wyniesie natomiast w 2025 roku 14%.

W powiatach omawianego podregionu, po zazwyczaj okresowych wahaniami, do roku 2008 wzrastała liczba przedszkolaków. Największym wzrostem (w porównaniu z 2002 rokiem) może pochwalić się powiat bieruńsko-lędziński (20,7% wychowanków przedszkoli więcej w 2008 roku), najmniejszym zaś powiat pszczyński (o 8,4%). W powiecie mikołowskim i w Tychach wzrost ten wyniósł odpowiednio 17,5% i 17,2%. We wszystkich powiatach podregionu tyskiego w roku 2025 spodziewany jest spadek liczby przedszkolaków w porównaniu do roku 2008. Podobną dynamiką zmian cechują się powiaty: miasto Tychy, powiat mikołowski i bieruńsko-lędziński (spadek od 23,3% do 21,9%). W powiecie pszczyńskim liczba dzieci uczęszczających do przedszkoli zmniejszy się w roku 2025 o 15,5% w porównaniu z 2008 r. Procentowo najwięcej dzieci w podregionie tyskim w roku 2025 ma uczęszczać do przedszkoli w Tychach i w powiecie pszczyńskim (analogicznie 31,5% i 30,2%). Do przedszkoli w powiecie mikołowskim chodzić będzie 23,7% dzieci, zaś najmniej w powiecie bieruńsko-lędzińskim (14,6%). Od ostatniego roku okresu historycznego, aż do końca okresu prognozy powinien zmniejszać się średnio również wskaźnik pokazujący liczbę dzieci przypadających przeciętnie na jeden etat nauczyciela. W roku 2025 najniższy poziom tego wskaźnika powinien zostać odnotowany w Tychach – na poziomie 6,8 – , najwyższy zaś w powiecie pszczyńskim – na poziomie 12,98.

---

⁸ GUS, BDL, www.stat.gov.pl; dane dot. wychowania przedszkolnego za rok 2009 [data dostępu: 12.01.2011].

Podsumowanie

Analizując otrzymane wyniki prognoz – dotyczące zatrudnienia nauczycieli przedszkolnych na terenie województwa śląskiego – można stwierdzić, że we wszystkich podregionach rozpatrywanego województwa, w początkowym okresie predykcji spodziewany jest wzrost poziomu zatrudnienia w tej profesji. Na różnych obszarach będzie się on jednak charakteryzował odmiennym czasem trwania, choć wszędzie z upływem czasu jego dynamika będzie słabnąć, aż do momentu zmiany trendu na malejący. Liczba nauczycieli – pracujących na szczeblu przedszkolnym – osiągnie swój najwyższy poziom w 2012 roku, w podregionie bytomskim (870 etatów), częstochowskim (864 etaty), rybnickim (1 207 etatów) i sosnowieckim (1266 etatów). Rok później – w 2013 – maksimum liczby etatów osiągnięte zostanie w podregionie bielskim (1 437 etatów), natomiast w 2014 roku w podregionach: gliwickim (861 etatów) i tyskim (959 etatów). W podregionie katowickim najwyższa liczba etatów odnotowana zostanie w roku 2017 i wyniesie wtedy 2 001 etatów. Kolejne lata cechować się będą – w poszczególnych podregionach – nieznacznymi spadkami liczby osób pracujących w charakterze nauczyciela przedszkolnego. Szacuje się, że negatywny trend malejący utrzyma się aż do końca okresu objętego prognozą.

Nauczyciele pracujący na szczeblu przedszkolnym – w województwie śląskim – są grupą silnie sfeminizowaną. Około 98,44% wszystkich pracujących w tym charakterze stanowią kobiety (2009 rok). W skali poszczególnych podregionów udział mężczyzn pracujących w tym zawodzie w 2009 roku nie przekraczał tym samym 2%. Najniższym udziałem mężczyzn w rozpatrywanej populacji odznaczał się – w tym czasie – podregion tyskim (0,01%). Analizując wyniki sporządzonych prognoz, można spodziewać się nieznacznego wzrostu udziału mężczyzn w tej grupie pracujących – do 2% w skali województwa. W podregionie bielskim powinien on wzrosnąć do najwyższej – w skali województwa – wartości 2,99%, w roku 2025. Jedynie w podregionie tyskim stosunek liczby mężczyzn pracujących jako nauczyciele wychowania przedszkolnego, w ogólnej liczbie osób pracujących w tej grupie, nie ulegnie zmianie, a w podregionie częstochowskim spodziewany jest spadek wskazanego odsetka do 1,88% na koniec prognozy.

Predykcje liczby dzieci uczęszczających do przedszkoli – w województwie śląskim – wskazują na spadek liczebności omawianej populacji, w perspektywie roku 2025. Porównując rok 2009 i 2025 zauważyć można znaczące spadki zarówno w skali całego województwa, jak i poszczególnych powiatów. Zjawisko to będzie miało związek nie tylko ze zmianami demograficznymi, ale również z reformą systemu edukacji, która od 2012 roku obniży wiek obowiązku szkolnego z siódmego do szóstego roku życia. Niewątpliwie wpłynie to znacząco na liczebność przedszkolaków. W związku z wyżym demograficznym wśród dzieci w wieku przedszkolnym, w latach 2014–2016, spodziewany jest okresowy wzrost liczby uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego.

Powyzszym tendencjom towarzyszyć będzie spadek liczby przedszkolaków przypadających średnio na jeden etat nauczyciela przedszkolnego. Zgodnie z predykcjami zostanie on odnotowany we wszystkich podregionach województwa śląskiego. Podobne zjawisko miało już miejsce w okresie historycznym. Silne spadki wartości rozpatrywanego wskaźnika rozpoczęły się w roku 2008. Silna dynamika zmian, jaka widoczna będzie aż do 2013 stanowić będzie tym samym kontynuację trendu zapoczątkowanego w ostatnich latach. Prognozuje się jednocześnie, iż w perspektywie długookresowej, większość jednostek terytorialnych województwa śląskiego może odnotować przejściowy wzrost wskaźnika.

Metodologia

Metodologia opracowania prognoz uwzględniła znaczenie przewidywanych trendów demograficznych oraz zmian przyszłej sytuacji na śląskim rynku pracy oraz rynku edukacyjnym. W celu przeprowadzenia szczegółowych analiz i prognoz zmiennych wpływających na poziom zapotrzebowania na nauczycieli w województwie śląskim zastosowano zaawansowane narzędzia statystyczno-ekonometryczne oraz profesjonalne oprogramowanie ekonometryczne STATA.

Metodologia oparta została na Systemie Badań i Prognoz Regionalnych Region-stat. Prognozy zapotrzebowania na pracę nauczycieli bazowały na technikach modelowania i prognozowania szeregów czasowych, m.in. VAR, VEqCM, ARIMA, ARIMAX. W celu określenia przyszłych tendencji zatrudnienia nauczycieli w województwie śląskim wykorzystywano dodatkowo metodę długookresowego prognozowania na podstawie ultrakrótkich szeregów czasowych⁹. Zastosowana przy badaniu zapotrzebowania na nauczycieli metoda czerpała ze znanych sposobów analizy szeregów czasowych, takich jak: wygładzanie wykładnicze, metoda średniej ruchomej, modele trendu czy model autoregresyjny. Wymienione sposoby analiz mają jednak ograniczone zdolności predykcyjne m.in. w przypadku prognoz demograficznych i są efektywne jedynie w przypadku krótkiego okresu prognozy *ex ante*. Dzięki zastosowaniu metody prognozowania długookresowego na podstawie szeregów ultrakrótkich jakość predykcji obejmujących okres do 2025 r. znacząco wzrasta w porównaniu do wyników uzyskanych tradycyjnymi metodami (ograniczeniu ulega błąd prognozy).

Sporządzenie pakietu prognoz dotyczących skali popytu na pracę nauczycieli w przedszkolach w województwie śląskim poprzedzone zostało wielowymiarową, szczegółową analizą trendów charakteryzujących szeregi czasowe, opisane m.in. przez poziomy bezwzględne zmiennych, tempa wzrostu oraz zróżnicowane wskaźniki struktury. Celem tego rodzaju analizy było wyodrębnienie charakterystyk danych o największej stabilności, które zminimalizują błędy prognozy.

Na podstawie otrzymanych charakterystyk stworzony został system prognostyczny składający się z bilansujących się wskaźników, charakteryzujących rynek edukacyjny i rynek pracy w województwie śląskim. Aby zapewnić spójność prognoz w ramach systemu, prognozy wykonano na kilku powiązanych ze sobą poziomach szczegółowości. W ramach każdego z nich zastosowano metodę prognozowania długookresowego na podstawie szeregów ultrakrótkich. Pierwszy poziom systemu prognostycznego wiązał się z opracowaniem prognoz wielkości w najszerszym ujęciu (np. liczby etatów nauczycieli w województwie). Kolejne poziomy tworzyły predykcje sytuacji w poszczególnych podgrupach danej zmiennej (np. liczba etatów w województwie według płci). Spójność wykonanych na tym etapie predykcji uzyskano za pomocą bilansujących się wskaźników, z których każdy wyrażał udział zmiennej szczegółowej w wartości ogólnej.

Oprócz specjalnie przygotowanej metody prognozowania wszystkie wykonane na tym poziomie predykcje skorygowane zostały prognozami eksperckimi. Efektem końcowym wielopoziomowego systemu prognostycznego było uzyskanie długookresowych prognoz dla każdej zmiennej w możliwie najdokładniejszych podziałach przedmiotowych i geograficznych województwa.

---

⁹ Opracowana metoda zaprezentowana została w czasopiśmie Głównego Urzędu Statystycznego i Polskiego Towarzystwa Statystycznego (Mackiewicz M., Krajewski P., Kuchta Z., Mazurek M., Nowakowski M., *Długookresowe prognozowanie zmiennych ekonomicznych na podstawie bardzo krótkich szeregów czasowych*, Wiadomości Statystyczne, Nr 9/2009, s. 33-41.

Literatura

- Abelson P.W., Joyeux R., *Economic Forecasting*, Allen & Unwin, 2000
- Barreto H., Howland F.M., *Introductory econometrics*, Cambridge University Press, 2006
- Barro R., *Makroekonomia*, PWE, Warszawa 1997
- Barteczko K., Bocian A., *Modele prognozowania i symulacji gospodarczych*, Wydawnictwo Uniwersytetu w Białymstoku, Białystok 2006
- Bartosiewicz S., *Estymacja modeli ekonometrycznych*, PWE, Warszawa 1990
- Bielińska E., *Metody prognozowania*, Wydawnictwo Śląsk, Katowice 2003
- Charemza W., Deadman D., Syczewska E.M., *Nowa ekonometria*, PWE, Warszawa 1997
- Chatfield C., *Time-series forecasting*, Chapman & Hall/CRC, 2000
- Cieślak M. (red.), *Prognozowanie gospodarcze. Metody i zastosowania*, PWN, Warszawa 2005
- Clements M. P., Hendry D. F., *Forecasting Economic Time Series*, Cambridge University Press, 1988
- Clements M. P., Hendry D. F., *Forecasting Non-stationary Economic Time Series*, Zeuthen Lecture Book Series, 2001
- Diebold F. X., Mariano R. S., *Comparing Predictive Accuracy*, [w:] „Journal of Business & Economic Statistics”, 1995
- Domański Cz., *Metody statystyczne - teoria i zadania*, WUŁ, Łódź 2001
- Gajda J., *Ekonometria praktyczna*, Przedsiębiorstwo Specjalistyczne "Absolwent", Łódź 2002
- Gajda J., *Prognozowanie i symulacja a decyzje gospodarcze*, Wydawnictwo C. H. Beck, Warszawa 2001
- Ghysels E., Osborn D.R., *The econometric analysis of seasonal time series*, Cambridge University Press, 2001
- Granger C. W. J., Newbold P., *Spurious Regression in Econometrics*, [w:] „Journal of Econometrics”, 1974
- Grudkowska S., Pańnicka E., *X-12-ARIMA i TRAMO/SEATS : empiryczne porównanie metod wyrównania sezonowego w kontekście długości próby*, NBP Departament Komunikacji Społecznej, Warszawa 2007
- Guzik B., Jurek W., *Podstawowe metody ekonometrii*, Wydawnictwa AE w Poznaniu, Poznań 2003
- Hall R., Taylor J., *Makroekonomia*, PWN, Warszawa 2005
- Hendry D. F., *Dynamic Econometrics*, Oxford University Press, 1995
- Hozer J., *Metody ilościowe w ekonomii*, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 2007
- Jajuga K., *Ekonometryczna analiza problemów ekonomicznych*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej im. Oskara Langego, Wrocław 1994
- Jajuga K., Kowalewski G., *Ekonometria : metody i analiza problemów ekonomicznych*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej im. Oskara Langego, Wrocław 1998
- Kantz H., Schreiber T., *Nonlinear Time Series Analysis*, Cambridge University Press, 2004
- Krajewski S., Kaczorowski P., *Wzrost gospodarczy, restrukturyzacja i rynek pracy w Polsce : ujęcie teoretyczne i empiryczne*, WUŁ, Łódź 2006

- Kryńska E., *Dylematy polskiego rynku pracy*, IPISS, Warszawa 2001
- Kryńska E., *Wybrane teorie rynku pracy o prognozowaniu*, [w:] Kryńska E., Suhecka J., Suhecki B., *Prognoza podaży i popytu na pracę w Polsce do roku 2010*, IPISS, Warszawa 1998
- Kupczyk T. (red.), *Prognozy rynku pracy i zapotrzebowania na kwalifikacje*, Politechnika Wroclawska – Centrum Kształcenia Ustawicznego, Wrocław 2005
- Kwiatkowska W., *Zmiany strukturalne na rynku pracy w Polsce*, WUŁ, Łódź 2007
- Li W.K., *Diagnostic checks in time series*, Chapman & Hall/CRC, 2004
- Llewellyn G.E., Samuelson S.P., *Economic Forecasting and Policy. The international dimension*, Routledge & Kegan Paul plc, 1985
- Lütkepohl H., Kräzig M., *Applied time series econometrics*, Cambridge University Press, 2004
- Lütkepohl H., *New introduction to multiple time series analysis*, Springer, 2005
- Łapińska-Sobczak N., *Makromodel sektora finansowego: studium ekonometryczne dla gospodarki polskiej*, WUŁ 1997
- Mackiewicz M., Krajewski P., Kuchta Z., Mazurek M., Nowakowski M., *Długookresowe prognozowanie zmiennych ekonomicznych na podstawie bardzo krótkich szeregów czasowych*, [w:] "Wiadomości Statystyczne" nr 9, 2009
- Maddala G.S., Kim I.M., *Unit roots, cointegration and structural change*, Cambridge University Press, 1998
- Maddala, G. S., *Ekonometria*, PWN, Warszawa 2008
- Majsterek M., *Wielowymiarowa analiza kointegracyjna w ekonomii*, WUŁ, Łódź 2008
- Makać W., *Podstawowe metody statystyczne w analizie rynku pracy*, Krajowy Urząd Pracy, Warszawa 1996
- Michie J., Smith J.G., *Employment and economic performance. Jobs, inflation and growth*, Oxford University Press, 1997
- Milo W., *Prognozowanie i symulacja*, WUŁ, Łódź 2002
- Miszczak W., *Wielowymiarowe szeregi czasowe*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej im. Oskara Langego, Wrocław 2006
- Nowiński M., *Nieliniowa dynamika szeregów czasowych w badaniach ekonomicznych*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej im. Oskara Langego, Wrocław 2007
- Osińska M., *Ekonometria finansowa*, PWE, Warszawa 2006
- Petit P., Soete L., *Technology and the Future of European Employment*, Edward Elgar Publishing Limited, 2001
- Socha M., Sztanderska U., *Strukturalne podstawy bezrobocia w Polsce*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2000
- Staszewska-Bystrova A., *Wektorowe modele autoregresyjne w analizie makroekonomicznych szeregów czasowych*, TNOiK „Dom Organizatora”, Toruń 2009
- Stock J., Watson M., *Forecasting Inflation*, National Bureau of Economic Research, Cambridge 1999
- Tokarski T., *Statystyczna analiza regionalnego zróżnicowania wydajności pracy, zatrudnienia i bezrobocia w Polsce*, PTE, Warszawa 2005
- Unolt J., *Ekonomiczne problemy rynku pracy*, BPS, Katowice 1999
- Verbeek M., *A Guide to Modern Econometrics*, John Wiley & Sons, New Jersey 2008

- Welfe A., *Ekonometria : metody i ich zastosowanie*, PWE, Warszawa 2003
- Welfe A., *Gospodarka Polski w okresie transformacji: zasady modelowania ekonometrycznego*, PWE, Warszawa 2000
- Welfe W., *Ekonometria stosowana*, PWE, Warszawa 2004
- Welfe W., *Ekonometryczne modele gospodarki narodowej Polski*, PWE, Warszawa 1992
- Zeliaś A., Pawełek B., Wanat S., *Prognozowanie ekonomiczne. Teoria, przykłady, zadania*, PWN, Warszawa 2004